

ŽENA IN DOM

OKTOBER 1939

LETO X.

ŠTEV. 10

Ta mesec ni priložena nobena knjiga, ker ste prejšnji mesec prejeli dve knjigi, in sicer: «Za pridne roke» in «Življenje se prične s štiridesetim letom». Prihodnji mesec Vam priložimo zopet dve knjigi.

ZA JESEN

oblečete sebe in družino najbolje v

Manufakturi Novak

NOVOSTI za obleke, plašče, kostume, komplee, površnike, zimske suknje itd.

- Priporočamo po znano ugodnih cenah odeje, zaves, platno za posteljino itd. - Ogled našh izložb Vam bo užitek.

Nakup pri nas je zadovoljstvo. - Pričakujemo Vas

MANUFATURA NOVAK

LJUBLJANA - KONGRESNI TRG 15

P R I N U N S K I C E R K V I

Skrbi za bodočnost.

«Pepček, kaj boš, ko končáš šolo?»
«Pikolo.»
«Jaz pa ne, ti mladi umirajo.»
«Saj ni res!»
«No, mar si že kdaj videl starega pikola?»

Kratka naloga.

«Dečki, gotovo ste bili že na nogometni tekmi. Popišite mi v nalogi svoje vtise!»

Dečki so pisali. Najkrajša je Janezkova naloga, ki se glasi: Zaradi slabega vremena se tekma ni vršila...

Pri filmu.

V filmskem ateljeju so navijali trideseti isti prizor, a ni šlo. Režiser je bil obupan in je kričal, igralci so obupano kleli — in zdajci se je pojavil ravnatelj in je tudi začel kričati kakor blazen:

«To je pravi zavod za umobolne! Norišnica!»

Izmed igralcev se nekdo oglasi:

«To ni prava primera! V norišnici je vsaj ravnatelj vedno normalen!»

Imenitna novica.

«Priatelj, ali veš, da bo davčni urad ukinjen?»

«Nikar ne govori takih neumnosti!»

«Da, da, le poglej, včeraj sem dobil od davkarije dopis in tam je bilo zapisano: Z a d n j i o p o m i n .»

Učen odgovor.

«Janko, ti hodiš že v šolo, povej mi, zakaj so prav za prav črnici črni?»

«Ti si pa res neumen, Pepe. Ko bi ne bili črni, bi ne bili črnici!»

Ž VILKO MASTERL

I

M

A

PREDILNICA ZA ŽIMO
STRAŽIŠČE RRI KRANJU

*Izdeluje vsakovrstno žimo za žimnice,
blazine, fotelje, couche, otomane itd.
po najnižjih cenah*

Vzorci na zahtevo brezplačno!

Telefon interurban št. 6

Železniška postaja: Kranj

Mati in dete

v vražah raznih narodov

Odkar svet stoji, je bilo, je in bo dete važno vprašanje v človeškem življenju. Saj je obljudovanje pogoj za bit in nebit narodov in vsega človeškega rodu. Bodisi pri civiliziranih narodih, bodisi pri barbarskih plemenih najtemnejše Afrike je otrok in njegov prihod na svet vesel dogodek, ki se ne tiče vedno samo staršev. Pri narodih, ki živijo v tesnem stiku z naravo, in pri podeželskem ljudstvu civiliziranih držav se je nakopičilo okrog tega dogodka veliko navad in običajev, ki imajo pogosto zdravo praktično osnovo.

Skrivnost spočetja in rojstva je rodila v ljudski domišljiji pravljice o izvoru otrok, pravljice, ki jih nihče ne verjame, pa se vendarle izročajo o! roda do roda. Pri nas govorimo o čaplji, ki nosi otroke. Ponekod pravijo, da prihajajo otroci iz tolmunov in ribnikov, v severni Evropi iz morja. Na Švedskem dobi baje mati otroka iz votlega drevesa, ako oče pipo kadi. V Franciji se skrivajo otroci, preden zagledajo luč sveta, pod zeljnimi listi, v Angliji v peteršiljevih gredicah. V šlezviškem Amrumu čakajo otroci v studencu, kjer jih čuva varuhinja s koso, in zato mora mati pred porodom ležati.

Ženo, ki pričakuje otroka, spoštujejo in varujejo skoraj pri vseh civiliziranih in neciviliziranih narodih. Pri prebivalcih Nikobarskih otokov v Bengalskem zalivu je navada, da je vsega dela oproščena ne samo noseča žena, ampak tudi njen mož. Za take srečne starše skrbi sorodstvo, tako da bodoča mati in njen mož nimata drugega dela, kakor da obiskujeta sorodnika za sorodnikom. Povsod sta kar najbolje pogoščena, zakaj ljudje verujejo, da tak obisk pričara gostiteljem obilno potomstvo. Temu nasproti pa velja pri mnogih naravnih narodih žena v času nosečnosti za nečisto ter je ločena od postelje, večkrat tudi od mize močeve. Pri nekaterih plemenih afriških in polinezijskih črncev ne sme občevati žena z možem ves čas ali pa samo v zadnjih mesecih nosečnosti, pa tudi še po porodu ne, dokler doji (8–10 mesecev). Za to vražo pa se skriva zdrava zahteva stroge higiene in zdravstva, ki ima često tudi v drugih primerih pri naravnih narodih obliko verskih običajev, ki so dozdevno barbarski.

Ne glede na razne običaje se mora noseča žena, zlasti pri barbarskih narodih, ravnati po mnogih vražah in verskih predpisih. Tako mora predvsem zaklinjati in rotiti zle duhove in nositi cele množine amuletov. Dalje mora žrtvovati dobrim božanstvom, da bi vzela v varstvo otroka, ki ga nosi pod srcem. Na Kitajskem verujejo, da živi duša otroka, ki ga nosi mati, nekje v bližini staršev. Zato je treba

Kneippovo
SLADNO KAVO

skrbeti, da bi duša ne imela vzroka, iti v kako drugo telo, in bi se otrok rodil mrtev. Na Grškem ne sme mati, če noče škodovati plodu, sedeti pod platano ali pod topol. Pri nas pravijo, da bodoča mati ne sme gledati požara.

Rojstvo samo je skoraj pri vseh narodih združeno z najrazličnejšimi obredi in slavnostmi. Menda edino pri nekaterih afriških plemenih ne vzbuja

prihod otroka nobenega zanimanja. Drugače pa je to pri vseh narodih enako vesel dogodek. Seveda odloča tudi spol otroka. Po večini prednjači povsod sin. Toda pri velikem delu afriških in avstralskih plemen slavijo rojstvo hčerke veliko bolj sijajno, ker je tam žena kot mati bodočega pokolenja žarišče rodbine in vsega javnega življenja.

Zatirajte v otroku občutek manjvrednosti

Če opazujete ljudi okoli sebe, se kmalu prepričate, da dosežejo največ uspeha v življenju tisti, ki verujejo v svojo osebnost. Kadar se lotijo težavne naloge, so že vnaprej prepričani, da jim bo uspela. Naj jih potisne življenje še v takšno zagato, nikoli ne klonijo in se ne vdajajo malodušju, temveč trdno verujejo, da se bodo razmere obrnile v njihovo korist. Ljudje pa, ki nosijo občutek manjvrednosti, so kakor obcestniki. Življenje zdrevi mimo njih, uspehe pa žanjejo drugi. Kaj je prav za prav občutek manjvrednosti? To so bolesterne čutne reakcije na zavest, da smo manj vredni od drugih, da manj pomenimo in zmoremo. Če prevlada v človeku ta negativna konfrontacija s samim seboj, vodi to do globokih izprememb vsega njegovega življenja. Taki ljudje postanejo črnogledi in izgube vsako veselje do dela in do življenja vobče.

Kako opazimo pri otroku občutek manjvrednosti? Če se otrok izogiblje sebi primerne družbe, češ «saj me ne marajo». To nam bodi znamenje, da se v otroku poraja občutek manjvrednosti. Ali pa če otrok v šoli noče sam od sebe vzdigniti roke, češ, saj me učiteljica itak ne bo vprašala. Take in podobne izjave kažejo na rastoči občutek manjvrednosti. V takem otroku mora-

mo skušati zbuditi častihlepje. Pogostokrat ga moramo pohvaliti, iskati moramo tudi priložnosti, da ga pohvalimo vpričo drugih otrok. Pametna mati naj se v takem primeru posvetuje z otrokovim učiteljem. Sodoben pedagog vzgaja s pomočjo psihologije. Rad bo svetloval materi, kako naj ravna z otrokom, hkrati pa bo tudi sam uporabljal proti takemu otroku posebno metodo. Napačno je mišljenje, da se mora človek sam naučiti vrednotiti svoje življenje. Otroka morajo starši duševno izoblikovati. Pomagamo si z dobrimi zgledi, z dobro besedo in z vsemi sredstvi, ki jih imamo.

Posebno pri dečkih se moramo odločno boriti proti vsakemu občutku manjvrednosti. Če opazite, da se vaš sin v prepiru z drugimi otroki tiho umakne, bodite zadovoljni. Ako pa opazite, da je vaš sin po nedolžnem dobljeno zaušnico mirno sprejel, ne da bi se bil postavil v bran, potem ga poučite, da se mora braniti, da ne sme biti strahopeten, da mora zaupati v svojo moč, čeprav je nasprotnik videti večji in močnejši. Če bo imel otrok pri vas pravo zaslombo in razumevanje, bo kmalu zatrl v sebi občutek manjvrednosti. (ab)

UMETNOST MOLČANJA

S prislovično zgovornostjo žensk ni tako, kakor hoče moška zloba. Veliko je moških, ki imajo prav tako gibljiv jezik. Je pa tudi res, da ženske pogosto govorijo več in prej, kakor je prav. Koliko je žensk, ki si v petih minutah ustvarijo sodbo in jo potem spet že čez pet minut povedo naprej. Morda se zaradi tega rodijo bolj ali manj duhoviti dovtipi o ženski nelogičnosti in prismojenosti, češ da veliko žensk govori, ne da bi prej premislile, kaj hočejo povedati in ali naj to poveto. V tem je največ prenatglenosti in premalo zmožnosti: molčati o pravem času.

Niti ne veste, kako je molčanje večkrat važno, dobro in pametno! Molčati in poslušati. Tako malo žensk zna molče in osredotočeno slišati to, kar se jim pripoveduje. Nedavno mi je rekel neki mladenič o svoji prijateljici: «Vem, da ni posebno duhovita, ampak če bi vi vedeli, kako lepo zna molčati in z zanimanjem poslušati!» — Da, to je seveda zelo težko, najti ženo, ki govori samo toliko, kolikor je treba, in zna molčati takrat, kadar bi besede škodovale ali bile prenatglenjene.

Koliko katastrof bi se preprečilo, ako bi ženske in ljudje vobče znali pravočasno govoriti in pravočasno molčati. Koliko zakonskih preprirov bi ostalo na mrtvi točki, ako bi iz ust včasih samo na videz užaljene osebe ne privrel takoj tok nepremišljenih, naglih besed, na pol nepotrebnih, na pol pretiranih.

Umetnost, da zna človek o pravem času molčati, je stvar takta in olike. Je pa tudi stvar zdravega razuma. Kolikokrat in koliko smo že škodovali sebi in drugim z nepremišljeno, prenatgleno besedo! Molk nas ni še nikoli spravil v tako mučen in neprijeten položaj kakor nepremišljene besede. Sem spada tudi poglavje o opravljanju bližnjih, o žaljenju časti, zlasti pa o neumestni zgovornosti.

Bog ve, kaj tiči v nas, da se tako

radi izpovedujemo. Ako bi vnaprej premislili, mirno in razsodno, bi gotovo niti polovice ne izbleknili. Ampak tako navadno ne prakticiramo, zlasti ne ženske. Začnemo govoriti in govorimo, govorimo — mahoma pa začutimo, da smo povedale več, kakor smo hotele. Toda prepozno je že.

To, kar smo zamolčale, še zmerom lahko povemo. Tega pa, kar smo že povedale, ne moremo več zamolčati.

Učimo se molčati! Seveda ne tako, da bi se zdele čudaške, temveč molčati o pravem času, takrat, ko nimamo kaj povedati, ali takrat, ko bi bile naše besede prenatglenjene.

BODITE UVIDEVNE!

Naši dobavitelji zahtevajo zaradi pomanjkanja gotovine, da jim plačamo papir, barve, klišeje in drugi material naprej. Zato boste razumeli, da smo v težavnem položaju, ko moramo vse naprej plačati. Delavci in osebje mora tudi dobiti svojo plačo.

Zategadelj Vas prosimo, pogledajte, koliko imate še za to leto plačati na naročnini.

Te dni ste dobili povabilo za naročilo knjige «Česa iščete v zvezdah?» Spodaj na zadnji strani povabila je tiskan z rdečo barvo ostanek naročnine. Položnica je povabilu priložena. Prosimo, da naročnino še danes nakažete.

Priporočamo Vam, naročite si naših pet aktualnih knjig, ako jih še niste dobili, in sicer:

Angela Podgornikova: «Za pridne roke — IX. del»

Dr. Valter Pitkin: «Življenje se prične s štiridesetim letom»

Jan Lost: «Česa iščete v zvezdah?»

Dr. Vlado Vavpetič: «Življenje in zapisana pravica» ter «Gospodinjski koledar za leto 1940».

Naročnicam, ki so prvi dve knjigi dobile, sporočamo, da priložimo prihodnji številki knjigi «Česa iščete v zvezdah» in «Življenje in zapisana pravica». Koledar dobe pred božičem.

Vera Unkova:

IZKUŠNJA

temni pisarni, od koder je bil razgled samo na sivo zidovje, ki ga je obsevalo toplo sonce, so enolično klopotali pisalni stroji.

«Kam misliš iti na dopust?» je naglo rekla Pavla svoji tovarišici.

«Saj veš, kam more iti revno dekle, ki se komaj preživlja.»

Jana je nejevoljno odrinila stroj, si podprla glavo in nadaljevala: «Tebi je prav, ti imaš premožne starše in služiš prav za prav samo za parado.»

«No, ta je dobra», se je zasmejala Pavla. «Jaz imam premožne starše! To se vidi, da še nisi dolgo tukaj. Toda ne glej me tako preplašeno. Jaz sem tu zaposlena samo pol dneva, drugo polovico dneva pa je moje delo bolj zabavno. Manekinka sem. Samo da,» se je za hip zamračila, «samo da sem le pomožna manekinka; zdaj imajo več dela, toda morda bom spet našla kje delo, ker sem se dobro izkazala.»

«Vama se pa res mudi, dami,» je pomolil glavo uradnik

skozi vrata, «toda slišim bolj regljati vajina jezička kakor stroja.»

Deklici sta se sklonili nad stroj, toda Jana ni več mislila na delo. Pavla je zmeraj tako elegantna, zato govori o počitniškem potovanju k morju, ona pa sedi cele dni v pisarni in, ko bo imela dopust, bo pomagala materi.

Drugi dan je privršla Pavla v pisarno kakor veter: «Jana, že vem, kam pojdem. V elegantno kopališče. Vsak dan koncert, kopanje, gozdovi, ples.» Hipoma pa je utihnila in se zagledala v Jano, ki jo je poslušala s solzami v očeh.

«Moj Bog, pozabila sem, da ti ne pojdeš nikamor,» je sočutno objela prijateljico.

«Toda počakaj!» se je zdajci vzravnila. «Nečesa sem se domislila. Pravkar so eno pri nas odpustili, ker je kradla. Zdaj je veliko dela in zelo mogoče je, da bi te sprejeli.»

*

V dveh tednih se je Jana docela vživela v svoj novi poklic. Sama sebe ni poznala v krasni obleki.

Zvečer je hodila udihana domov v svoji preprosti obleki in tolažila skrbno mamico: «Zdaj delam čez čas, rada bi si kaj prihranila, da bi mogla ob dopustu s Pavlo na izlet v gore. Še nekaj tednov, pa bom imela denar.»

Najlepša toaleta, ki jo je Jana doslej predvajala, je bila sijajna obleka nežnovijoličaste barve. Nastopila je z naučenim korakom, privzdignila dolge obrvi lepih oči — in hipoma je ostrmela pri pogledu na gospoda, ki si jo je z zanimanjem ogledoval. Takoj ga je spoznala. Stric Ludvik, katerega je naposled videla pred leti, v času, ko se jim je še dobro godilo. Po očetovi smrti se jim ni nikoli oglasil, in tudi mati ni o njem nikdar govorila. Jana se je tresla po vsem telesu, ko je videla, kako jo ogleduje. Komaj se je premagala in odšla s počasnim korakom manekinke. Njena prva misel je veljala materi. Nikoli ne sme izvedeti, kako si Jana služi denar, nikdar bi ji ne odpustila pri svojih strogih načelih.

Vtem jo je madame že klicala nazaj: «Še enkrat, lila toaleta, zdi se, da se je dama odločila zanjo.»

Prijateljica strica Ludvika si je še enkrat milostljivo ogledala obleko in izrazila svojo zadovoljnost.

Medtem ko se je dvojica peljala domov, si je Jana belila glavo, kako bi strica preprosila, da bi nič ne izdal njeni mami. Jana ni dvomila, da jo je spoznal in da bo mater opozoril, naj ne dovoli hčerki poklica, ki dela sramoto njegovi odlični rodbini.

Kako je bila presenečena, ko je stopila iz trgovine in videla smehlajoči se obraz strica Ludvika: «No, Jana, le kar je res. Postala si lepo dekle. Kaj pa mama? Ali odobrava tale tvoj poklic? Nikar ne glej tako prestrašeno, saj je to vendar poklic kakor vsak drug, samo da je imela tvoja mama vedno pretirane nazore in bi utegnila misliti, da se boš seznanila z raznimi dekleti in ljudmi. Imela te je zmerom kakor pod steklom.»

Jani je odleglo. Postala je bolj zaupljiva in je povedala stricu, kako hrepeni, da bi šla za nekaj dni ven iz zapršenega mesta.

«In ti nisi nikoli našla poti k meni, Jana? Vem, tvoja mati me ni imela nikdar rada. Bila je preponosna, da bi me za kaj prosila, in jaz sem bil vendar samo oddaljenejši sorodnik.»

Drugi dan je spet čakal Jano, ko pojde z dela. Z ugodjem si je ogledoval lepo postavico osemnajstletnega dekleta in lepi, nežni obraz.

«Novico imam za tebe, Jana», je rekel veselo. «Rad bi zate nekaj storil. Sam nimam otrok. Mislim torej, da bi vsaj tebi lahko ponudil roko v pomoč. Nameravam se namreč z materjo odpeljati za mesec dni v kopališče. Lahko bi prišla tudi ti tja. Ne boj se, ne bo drago. Svoj prihranjeni denar bi lahko spravila. In obleko bi ti tudi omislil.»

Kdo bi ne verjel lepim besedam, ki obeta oddih, zabavo, obleko? V eni točki sta bila oba edina: mama, ponosna in skrbna mama, ne sme nič izvedeti. Strica Ludvika nima rada in Jani bi gotovo pokvarila to radost.

Vročega poletnega popoldneva se je Jana pripeljala v kopališče, pustivši za seboj poslednji grenki spomin na laž, ki si jo je morala izmisliti, češ da pojde s Pavlo.

Razgledala se je po razkošno opremljeni sobi, potem pa začela odvijati krasne obleke. Preoblekla se je v belo obleko s pestrimi, vezanimi cvetovi. Ravno se je ogledovala v zrcalu, ko je stopil v sobo Ludvik.

«Halo, mala,» je zaklical, »imenitno se ti poda. Ali bi ne zaslužil zanjo vsaj majhno nagrado?« In približal se je od zadaj Jani, da bi jo objel.

Jana se je iznenadena obrnila in se z grozo umaknila, ko je uzrla izpremenjeni izraz njegovega obličja. Ludvik jo je potegnil k sebi in ji poljubljal obraz, lase in vrat. Zdaž šele je Jana razumela njegovo «očetovsko zanimanje». Izvila se mu je iz naročja in obupno zakričala: «Odidite, takoj odidite!»

Ludvik se je zmeden izgubil iz sobe, preklinjajoč v duhu svojo nerodnost in naglost, s katero je prestrašil neizkušeno dekle.

Čez dobro uro se je Jana že odpeljala v preprosti obleki in z malim kovčgom, ki ji ga je dala dobra mati na pot. Doma se je vrgla materi v naročje: «Vrnila sem se po tebe, mama. Za denar, ki sem ga prihranila, živiva lahko obe nekaj dni zunaj v kakem manjšem kraju.»

INDANTHREN

barvanje

NAJBOLJŠE JAMSTVO ZA LEOTO
IN TRPEŽNOST BARV.

Izbirajte za opremo Vašega doma samo tkanine, po-
barvane z Indanthren barvami.

Dom Vam bo vesel in udoben, poln živahnih barv,
ki ne bledijo in ki se pri pranju ne izperejo. Kako
važna je trpežnost barvanja tkanin pri zastorih,
tkanin za pohištvo, namizne prte, blazine, je vsa-
komur znano.

In da je Indanthren barvanje neprekosljivo trpežno
na svetlobi, pri pranju in pri uporabi, je že vobče
znano dejstvo. Zahtevajte torej pri nakupovanju takih
tkanin Indanthren barvanje ter pazite na znani In-

danthren znak.

Jessen

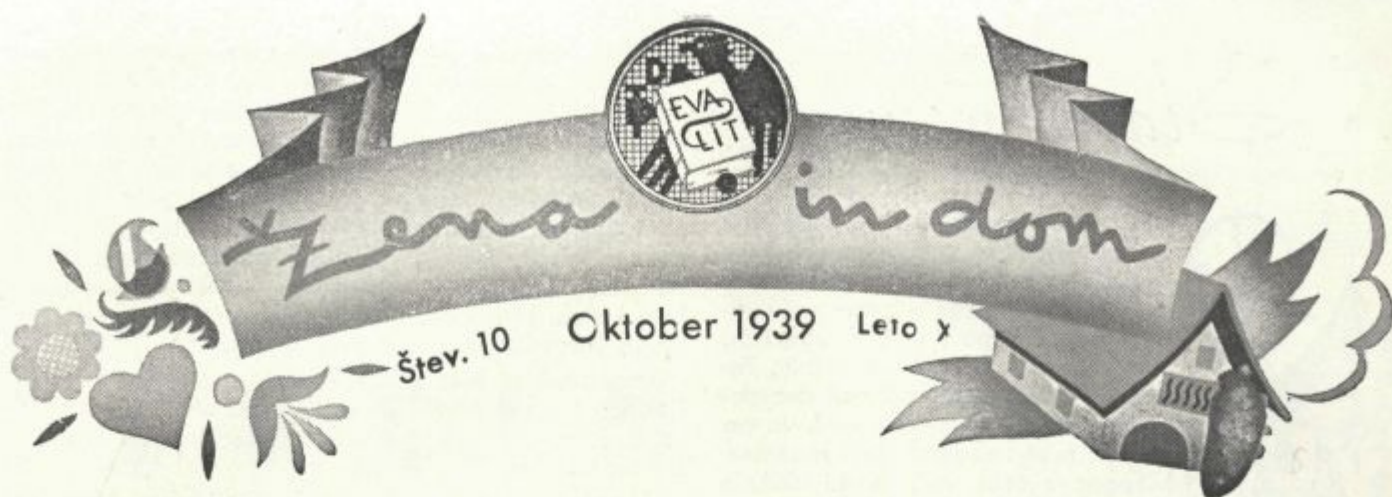
Za gospoda in damo —
plašči, kostumi, površniki,
suknje, obleke:
angleške posebnosti
in pariške novosti

Manufaktura

F. V. S.

Sainvan

Mestni trg 24.

Drage naročnice in bralke!

V težkih in resnih časih živimo. To, kar se je vsaki izmed nas žen zdelo nevredno človeka današnje kulturne in civilizacijske stopnje, se je vendarle zgodilo. Tisti, ki imajo usodo narodov v rokah, so pozabili, da prav sleherna mati rodi svojega otroka v vroči želji, da bi ta otrok dorastel v miru, ki je edini pogoj za to, da se razvijejo v človeku vse tiste zmožnosti in vrline, ki ga usposobijo, da tudi on, ko pride njegov čas, doprinese svoj delež k izpopolnitvi človečanstva. Pozabili so tudi na to, da sleherni kmet orje in seje zato, da bi potem v miru in sreči užival sadove tega svojega dela in truda. Na tisoče mož je moralo zapustiti dom, zapustiti očeta in mater, ženo in otroke. In sedaj se bojujejo tam nekje v kraju, ki ni tuj samo njihovim očem, ampak tudi njihovem srcu in njihovi duši. Doma pa čaka dovršitve započeto delo, čakata trepetajočega srca oče in mati, žena in otrok...

Da, res je, v težkih in žalostnih časih živimo. Toda, bodimo odkritosrčne in priznajmo: ali je mar že bil kdaj čas, da bi bile srečne, tako prav brez pridržka srečne? Vedno in vselej se nam zdi, da so bili časi, ki so že za nami, lepši in boljši, kakor so časi, ki jih pravkar živimo. Vzdihovalje in jadikovanje po tistih lepih, zlatih, starih časih nam je že kar nekako prešlo v kri in meso. Če se pa danes zamislimo nazaj, bomo spoznale, da smo tarnale in vzdihovale tudi v tistih časih, ki se nam danes zde tako zapeljivo lepi. In to naj nam bo zlati nauk iz katerega črpajmo moč in dobro voljo!

Še nam je lepo! Ni nas zajel vojni vrtnec. V miru živimo, v zlatem, blagoslovljenem miru! Ne dajmo se torej plašiti in begati tistim majhnim ljudem, ki vztrepetajo že ob vsakem najrahlnejšem šumu, ki poblede že ob vsaki nejasni novici. Zavedajmo se, da se iz strahu in iz bojazni spet porodi samo strah in bojazen, ki ne hromita v nas samo voljo in moč do dela in do življenja sploh, ampak tudi zasenčita in zamorita vsako še tako skromno iskrico veselja in radosti.

Vedre bodimo in močne! In z vso silo se oklenimo vere, da ne sme in ne more priti tudi nad nas tisto veliko zlo, katero bi moral z gnusom in odporom odkloniti vsak, ki se ima za vrednega, da se imenuje človek.

Imejmo pamet in ne verjemimo vsaki lažnivi govorici! Vršimo svoje delo in ne dajmo se begati. Naša država je izjavila, da bo ostala nevtralna. S tem se strinja vsaka žena. Zato moramo biti državi hvaležni in ji to z delom dokazati. Z dobrim zgledom in pametno besedo moramo vplivati na tiste, ki so zaradi lažnivih vesti obupani. Vsako jadikovanje in tarnanje moramo opustiti. Delajmo svojo dolžnost in izvršujmo svoje delo nemoteno naprej, s prepričanjem, da nas bo vojna vihra pustila ob strani.

Uredništvo.

Stara pesem

bilo je več ko zadosti prostora tam okrog, vendar so se Cokanova, Smolejeva in Pirnatova podrtija, kakor so jim pravili ljudje v predmestju, tiščale tesno druga druge. V resnici pa so bile bolj podobne trem starim ženicam, ki so se sešle ob poti čez zapuščen in zanemarjen travnik in se jim ne mudi nikamor, ker so same. Nikogar nimajo več, ki bi skrbele zanj. Zato lahko brez skrbi čeblija o lepih, starih časih.

Da, tudi Cokanova, Smolejeva in Pirnatova hiša so bile nekoč lepe, nove hišice. Smehljale so se v soncu, ki jih še zmerom prijazno obseva, toda kakor vse kaže, so pač zadovoljne, da jih greje, smehljajo pa se nič več. In koliko večerov jim je že pozlatilo sive, razpadajoče stene, kolikokrat jim je že napolnilo drobna okna s svojo žarečo škrlatno barvo, izza njihovih vrat se vzlic temu ni nikoli oglasila vesela beseda in vesel smeh. Otroci, ki so sedeli na pragih, so molče poslušali enakomerno mrtvo pripovedovanje starcev in stark. Kar pa je bilo tam mladih ljudi, so hodili čez dan na delo, če so ga imeli, če pa ne, so se od jutra do večera podili za njim.

Ne, prav nič ni nikdar oživilo treh starih hiš, nič jim ni niti za kratek čas vrnilo mladostne brezskrbnosti.

Kadar je prišla Gorjanova Mara iz sosednje hiše po službi domov, je vselej, če je le utegnila, stopila k oknu, da bi videla, kaj počnejo njeni prijatelji iz Cokanove, Smolejeve in Pirnatove podrtije. Še nikdar ni govorila z njimi, vendar je vse dobro poznala, in prav zares jo je skrbelo, kadar ni bilo brusača Marka dolgo domov. Njegova žena, drobna, sključena starka, je včasih kar tri dni zama hodila na prag in vselej se je molče in žalostnih oči vrnila v hišo.

Če le ni bilo brusača dolgo od nikoder, potem je Mara vedela, da mu bo šla žena nekega jutra s culo naproti. Najbrže je mimogrede beračila, zakaj ko sta prišla z možem nazaj, je bila cula polna in otroci iz vseh treh hiš so dobili vsak kos kruha.

Da, brusač se je zmerom vrnil in vselej prinesel nekaj drobiža s seboj. Kako vse drugače pa je bilo pri Zajčevih, kjer je mlada žena ure in ure prenašala bolnega otroka pred hišo in se z žalostnimi očmi ozirala proti mestu, da bi videla, ali se morda le ni zgodil čudež in se je njen mož vendarle končno odpravil naravnost domov namesto v gostilno.

Mara si mlade Zajčevke sploh ni mogla misliti brez otroka v naročju. Še kadar je prinesla iz hiše pomije in smeti, ji je na levici čepela drobna, v staro, raztrgano ruto povita deklica. Od daleč se je videla kakor punčka iz cunj, posebno še, ker se ni nikoli ne jokala ne smejala. Brez moči je naslanjala svojo glavico na materino lice kakor prezgodaj ovenel cvet. Potrpežljivost in vdanost, prelepi čednosti vseh siromakov, sta ji že bili prirojeni, zato ni nikdar tožila, če je bila bolna ali lačna.

Tako je bilo vse poletje in še dolgo v jesen. Starci in starke so se še zmerom greli na soncu in tudi otroci so še posedali na pragih, le da so zdaj imeli šolske knjige

na kolenih in so čeznje strmeli v svet, ki je vabil v pisanih jesenskih barvah. Le kadar sta se vrnila brusač Marko in njegova žena, so oživeli. In ko so pojedli vsak svoj kos kruha, jim tudi šolska učenost ni bila več tako tuja.

Hitro so minevali sončni jesenski dnevi in kmalu je odpadel zadnji list z akacije, edinega drevesa ob Cokanovi hiši. Hladen veter je prinesel oblake s severa in prepredel z njimi nebo tako na gosto in debelo, da se sonce ni dolgo več pokazalo. Smolejeva, Pirnatova in Cokanova hiša so bile zdaj še bolj podobne trem starim, sključenim ženicam, ki utrujene in naveličane komaj čakajo konca. Niti čeblija ne več, le tesno so se oklenile, da bi varovale pred mrazom druga drugo.

Tudi otrok ni bilo več videti in ne starcev, samo še Zajčeva žena je hodila na prag, toda brez otroka v naročju. Njen obraz ni bil več žalosten, ampak kakor iz kamna izklesan, bled in trd.

V nedeljo popoldne je sedela Gorjanova Mara pri oknu in šivala. Ko je proti večeru pogledala na cesto, da bi si spočila oči, je zagledala Zajca, ki se je pijan in blaten vlekel ob plotu in si z obema rokama tiščal robec na usta. Iz ust mu je kar v curku tekla kri. Ali je padel, ali pa mu je kdo izmed vinskih bratcev s steklenico preklal čeljusti.

Njegova žena ni zakričala, ko ga je zagledala, samo roke je prekrizala na prsih.

Zajec se je še enkrat spotaknil, zaklel in je glasno godrnjal stopil v hišo ter trdo zaloputnil vrata za seboj.

Bilo je tako oblačno, da se je zmračilo dosti prej kakor po navadi. Hladen, piskajoč veter je pometel suho akacijev listje s tal in ga v sunkih zanašal v okna.

Mara je vedela, kaj se je medtem godilo pri Zajčevih. Zato je kar odskočila, ko so se kmalu nato s treskom odprla vrata in se je v njih pokazala mlada žena z otrokom na rokah.

Zajčeva žena se je najprej preplašeno ozrla, potem pa, ko se je prepričala, da mož ne gre za njo, resno in skoraj užaljeno rekla:

«Saj ne bežim nikamor! Le k zdravniku bom stopila z otrokom.»

Spet je minilo nekaj žalostnih jesenskih dni, ko sonce sploh ni pogledalo na zemljo. Neprestano je deževalo in niti enkrat ni bilo videti Zajčeve žene. Bog ve kam se je zatekla z bolnim otrokom! Njen mož pa sploh ni več prihajal domov, in ljudje iz treh starih hiš bi bili že skoraj pozabili nanje, če bi brusačeva žena v nedeljo zvečer ne bila kriknila nenadno:

«Poglejte, Zajčeva prihajata!»

Da, res sta se počasi bližala od mesta sem. Držala sta se za roke in sta globoko povešala glavi. Žena je tiho ihtela in si s predpasnikom brisala solze z lic.

«Nesreča ju je združila», so rekli ljudje, saj so takoj uganili, da jima je umrl otrok.

Tisti večer je prvič po dolgem, dolgem času ostal Zajec doma in njegova žena se ni pozabila ponosno ozreti v Marino okno, ko je prišla mimo.

In kakor da se hoče jesen prijazno in ljubeznivo posloviti, se je začel naslednji dan z jasnimi, zlatimi jutrom. Starčki so že predpoldne prinesli svoje stolčke pred hišo, in brusač se je spet odpravil na pot. Zajčeva žena je sicer še zmerom hodila iz hiše z objokanimi očmi in mokrim predpasnikom, toda niti enkrat ni pogledala proti mestu, in z njenega žalostnega obraza je vendarle sijala tiha, vdana zadovoljnost. Njen mož se je že zgodaj zjutraj napotil za delom in ji trdno obljubil, da se bo že ob mraku vrnil domov. In vrnil se je celo prej, kakor je rekel. Kmalu popoldne je prikrevsal pijan, povaljan in umazan.

In ko je njegova žena obstala kakor okamenela pred njim, jo je začudeno pogledal in vzdihnil:

«Le kaj me gledaš? Saj se nisem napil ne prvič in ne zadnjič! Sploh pa, ali nisva včeraj pokopala najinega ljubega, edinega otročička?»

Vrgel se je na posteljo in se glasno razjokal.

Kakor je bilo jutro lepo in svetlo, tako neprijazen in temen je bil večer. Zato so se vrata v Cokanovi, Smolejevi in Pirnatovi hiši že zgodaj zaprla, le pri Zajčevih so ostala odprta vso noč, saj ni bilo nikogar, ki bi jih

zaprl. Mlada žena je že v poznem mraku zapustila svoj revni dom in se ni niti ozrla, ko je odhajala.

Naslednje jutro se ljudje niso dosti čudili, ko so zvedeli, da je zapustila svojega moža in šla v svet za kruhom. Niso se čudili, saj je bilo njihovo življenje kakor živo, pusto in žalostno nebo nad njimi.

«Da bi se le ne vrnila,» so rekli, «zakaj potem se bo spet začela stara pesem.»

«Stara pesem», so rekli starci, otroci pa so molče zrl čez knjige in sanjali o belem kruhu.

Vera Gogala:

Z L O Č I N

Štefan se je skoraj otroško veselil na izprembo svojega dopusta. Proč od morja, v zeleno pokrajino, v preprosto znano mesto, kjer je preživel mnogo veselih otroških počitnic. V odprtem avtomobilu, ki je drvel skozi vasice in polja, je zadobil občutek, da počasi izginja ona topost. Misel na izprembo mu je oživila domišljijo. Igral se je z malimi spomini iz otroške dobe. Oziral se je nazaj na bežečo pokrajino in se smehljaj.

Že je čutil in se tolažil z zavestjo, da najde v tem mestecu nekoliko miru, ki ga bo osvežil in povrnil samemu sebi. Toda skrito kakor bodica se je vsiljevala nečimrna misel, da si bo osvajal v svoje ugodje in v razvedrilo lahko ženska srca. Pustolovščini se ne bo izognil. Življenje mora izkoristiti. Preveč je sedelo v njem hotenja po zajetju vsakega razvedrila. Zdelo se je, kakor da se boji izpustiti tudi najmanjšo priložnost, ki bi ponovno utrjevala v njem zavest in ceno lastne osebe, kot dokaz veljave v ženskih očeh. Toda nikoli si ni priznaval, da je samo on tisti, ki hoče vžigati in vžiga žene in da le v njih slabosti išče priznanje samega sebe.

Pred znanim posestvom je avto ustavil in Štefan je poskočil pred hišna vrata. Pristrčen sprejem ga je ganil. Bil je srečen in vesel. Čez dobre pol ure je ležal na vrtu v travi, se igral z mačico in ogledoval sadje, ki je bogato viselo v vejah. Čutil je, da je zopet čisto mlad, in zahtelo se mu je razigranosti in otroške divjosti. Da ga ni gledala stara teta na pragu, bi bil splezal na drevo, valjal bi se v travi in ukal na glas. Do večera se je umiril. Ogle dal si je mesto in se zadovoljno vrnil k večerji. Miru je bilo več ko dovolj. Tudi spal je izborna in lenariti se je dalo tu na deželi mnogo bolj kakor na letovišču. Čutil se je, da je potreboval toliko spanja. Tople noči na morju, ples, sprehodi v mesečini, vroče sonce, vse je ostajalo za njim kakor meglena, odmikajoča se slika. Spomini na lepe žene so postali zopet prijetni kakor sen, toda manjkalo je razkošnih barv. Le zavest lastne privlačnosti je ostala.

Počasi je čutil, da mu ta popolni mir ne zadostuje. Zdaj si je priznal, da mu je manjkalo le spanja in da je bila njegove razdraženosti in nasičenosti kriva le utrujenost. Poleganje v travi in v ležalnem stolu s knjigo v roki ga ni več zadovoljevalo. Hlepel je po nečem neznanem. Nejasno si je želel hraniva za svojo ničemurnost, pustolovščino, ki ga bo vnovič odmaknila od vsakdanjosti in mu dajala novih dokazov njegovega vpliva. Nje-

gova gizdavost je potrebovala vedno novih opor, podžiga, zadoščenja. Kakor si je v začetku mislil, da si želi le samote in odpočitka, tako se je zdaj s praznim srcem sprehajal po ulicah in se vračal v mraku domov nezadovoljen, sprt s samim seboj. Pričel se ga je lofevati nemir. Razdražil ga je lastni dvom o neprecenljivosti njegove osebe. Žene, ki jih je srečaval, se niso ozirale za njim. Hvaležen je postal, če je ujel bežen opazujoč pogled, in kri je živahneje zaplala. Štefan je bil razvajen in je zahteval od žen, da ga obožujejo. Tukaj pa kakor da ni imel trdnih tal. Vsaka nada se mu je izmuznila, še preden se je jasno zavedel, česa si prav želi.

Pričel se je dolgočasiti.

«V sredo se vrne naš otrok», ga je nekega dne obvestila stara teta. Mislila je svojo vnukinjo, šestnajstletno Emico, ki jo je imela vedno pri sebi. Emica je dokončala šolo v malem mestecu in se odpeljala za štirinajst dni k sestri rajnega očeta. Sicer pa je živila pri stari materi. Štefan se je spominjal male Emice kot otroka v pikasti oblekici. Zato je bil tem bolj veselo presenečen, ko mu je teta pripeljala na teraso veliko mlado deklico zago-relega obraza in živih temnih oči. Ves njen pojav je bil kakor rosen pol razprt cvet. Štefan je oživel in vsa pobitost je izginila. Vsa hiša je bila polna Emine mladosti in neugnanosti. V njej je bila mešanica med dekletom in razposajenim otrokom. Le kadar je zagledala Štefana, je utihnila in izginila, dokler je ni poklical z imenom. Potem se je vrnila po vrtni poti k njemu, nalašč je iskala ovir in nerodnih kupov kamenja in je skrivala obraz in oči pred njim. Štefan se je zabaval, če jo je zmedel njegov pogled. Skušal je dolgo izdržati v vztrajnem globokem pogledu. Emica pa se je odmikala borbi oči in ni vedela, ali je srečna ali ne. Pred teto si je lastil Štefan pravice odraslega človeka do otroka. Ko pa je zalotil priložnost, da je deklica sama odšla na vrt in sedla za veliki košati leskov grm, je zagorelo v njem. Igra ga je zabavala, igra mačke z miško. Spominjal se je slike, ko sega roka mladega človeka po beli golobici, da ji stisne peroti med močne prste in jih zlomi. Štefan je užival njeno zbežanost, njen strah pred njegovimi očmi. Če je prijel njeno zapestje, je vztrepetal, in Štefan se je čudno nasmehnil.

Emica se je skrivala pred njim in vendar jo je gnalo k njemu z nepopisno močjo, ki je ni razumela. Zvečer je molila v svoji sobi. Ko je vsa hiša počivala v tišini teme, se je splazila k oknu in gledala v droben žarek svetlobe, ki je prihajal skozi priprte polknice njegovega okna. Ta žarek je lovila z očmi kakor dragocenost, ki jo je smela nemoteno uživati. Če je premikajoča se postava v sobi prelomila droben žarek, je Emica odskočila od okna in trepetala za zaveso. Potem se je stisnila k oknu in žejno čakala, da ga bo odprl in da bo za kratek hip videla temni obris njegove postave. Včasih je čakala dolgo v noč in se je drhte vrnila v posteljo, če so ostale polknice zaprte in je ugasnil žarek v njih.

Štefan je smeje in z vso naslado sprejemal čustva mladega dekleta. Spet je oživel v njem zmagoslavje, zalezujoče, zahrbtno je sledilo dekletovo ljubezen. Štefana je gnala želja, da bi se opijanil z Emino ljubeznijo, tesnobo in omamo, ki jo je izzval vsak njegov dotik. Dekletce se je streslo, kadar se je kakor slučajno zadel, in ni se ga upalo pogledati. Če jo je pri kosilu gledal čez mizo, ni mogla več mirno jesti. Zmračila se je, strmela je v krožnik in plašno dvigala trepalnice k njemu. In kadar jo je njegov pogled neusmiljeno zalezoval, je obotavljajoče odložila vilice in tiho obsedela. Štefan se je izborno zabaval in igral. Vsak plašen ali obožujoč pogled, vsak drget mu je pomenil nov dokaz, da ima tega otroka v popolni oblasti in da je odvisno le od njega, ali bo rosni lepi cvet bohotno razprl rožne liste ali ovenel v mračni senci.

Emica je postala lepša. Vsa je zablestela, obraz ji je oživel, če je zagledala Štefana od daleč. Dolge ure je čakala nanj z bojaznijo in nado, ko se je mudil po opravkih v mestu. Odložila je delo in pogledovala neopazno skozi okno. Če so vrtna vrata zacvilila, ni mogla več delati. Zbirala je moč, da bi ne izdala v obrazu svoje razburjenosti, če bo stopil naglo pred njo. Dlani so ji bile mrzle, in v prsih ji je tako glasno bilo srce, da se je bala. Štefan je prišel k njej in jo nagovarjal z otroškimi imeni. Morala se je ojunčiti, da mu je lahko odgovorila. Vselej se ji je zdelo, da se njegove oči tako prešerno smejejo in da je njegov glas mehak ko baržun.

Štefanov dopust se je bližal koncu. Pri kosilu je povedal teti, da morda odpotuje že v dveh dneh. Emici je zastal dih. Sunkoma ga je pogledala in ni mogla nič več jesti. Štefan se je delal, kakor da ne vidi njenega obupa. Užival ga je kot sladek opoj. Govoril je o bodočih dneh, kakor da se ne bo nič izpremenilo z njegovim odhodom. Emica je poslušala njegov glas in je hrepenela po eni sami dobri besedi, ki bi ji povedala, da mu ni vseeno, če odhaja.

Popoldne ga je vdano sledila povsod, kamor je šel. Štefan je dobro vedel, da hodi za njim. Čakala je, da jo poišče kakor po navadi. Štefan pa jo je z naslado mučil in se ji odmikal, da je večal njeno gladno željo po njegovi bližini. Trpinčil je njeno ljubezen in opajal sebe. Emica je žalostno posedala na klopi za leskovim grmom in poslušala šelest vetra in listja. Njene oči so nenehoma iskale, vse njeno srce je čakalo in prosilo. Mislila je obupno na dva dneva, ki sta ji še ostala. Trdno se je odločila, da ga bo za odhod objela. V duhu si je ponavljala to sliko in se pripravljala na ta trenutek. Bala se je, da ga ne zamudi ali pokvari s svojo neumno ne-

rodnostjo in sramežljivostjo. Mnogo zbranosti in junaštva jo bo stal ta veliki trenutek, in ne sme se zadnji hip prestrašiti pred njegovim pogledom. Emica je sklenila roke in sanjala pred sebe...

Takrat sta jo od zadaj objeli dve močni roki, ji nagnili obraz nazaj in Emica ni mogla izreči nobene besede več. Štefanove ustnice so se vsesale v njene, in grozna omama ji je ohromila ude. Štefan jo je dvignil s klopi in jo peljal za roko po stezi, čez lesen mostič, po travniku do reke in ves čas ni govoril besede z njo. Emica je vdano šla z njim. Štefan je trdno držal njeno zapestje, tako da jo je bolelo, a bolečina je bila sladka. Ni si ga upala vprašati, zakaj ravna tako čudno z njo, ker se je bala, da se bo obrnil in odšel od nje. Njegov obraz je bil trd in resen. Emici se je zdelo, da je lep in skoraj krut. Močnejše je stisnil njeno roko, se za hip ustavil in jo z vso silo privil k sebi, da je zaječala. Vsa je trepetala. Tedaj jo je dvignil z močnimi rokami in odnesel v samoto. Emica se je oklenila njegovega vratu, in njeno lice je z vso ljubeznijo in vdanostjo počivalo ob njegovem. Boječ ga je poljubila na uho.

Štefan se je nasmehnil. Čudno se mu je izpremenil obraz. Emica ga je še enkrat poljubila, z okroglimi otroškimi usti, na lahko, naglo. Tako ga ni poljubila še nobena žena. Spomnil se je onih drugih poljubov in je stresel glavo. «Ali si že kdaj pred menoj koga poljubila?» Emica je prestrašeno zmajala z glavico in se mu privila v naročje kakor mala mačica. Tedaj je poiskal njen tilnik in ji odmaknil goste kodre, da so se usuli na ramena in obraz.

Emica je ležala v njegovih rokah brez moči. Poljubi so ji jemali zavest, njena gola rama je trepetala pod njegovo dlanjo. Štefan se je smehljaj. Čutil je njeno razburjeno malo srce, ki je utripalo kakor splašeni ptički, ujeti v pest.

Z nasladno krutostjo, s smehom, je kradel njeno vdano ljubezen.

Ko je mrak zasenčil reko in je večerni veter šumel skozi vrhove, so bile njene oči velike in resne.

Čez teden dni je prejel Štefan v pisarno plaho pismo. V pismu je bilo mnogo, mnogo ljubezni.

Štefan je zganil pismo, ko ga je prečital. Hotel ga je spraviti v listnico, pa se je premislil in ga vrgel v predal za račune.

S prsti si je segel v lase, se lahko nasmehnil, potem pa je računal dalje.

Življenje je bilo tako lahko.

POLJUB

Ko sta se seznanila Magda in Peter, so cveteli kostanji. Prav za prav sta se poznala že od prej. Kadar koli je stopila Magda v kavarno in je on sedel za mizo pri oknu, je dvignil iznad časopisa svoje modre oči in jo pogledal. V njegovem pogledu je bil pozdrav in nasmeš.

Sprva so jo ti nemi pozdravi zabavali. Sčasoma pa se jih je nekako navadila in, če ga nekaj dni ni bilo v kavarno, je bila vsa nemirna. Pogrešala ga je.

Ko sta se potem nekega večera seznanila v družbi, se je morala ugrizniti v jezik, ker je čutila, da bi sicer zardela.

«Šema neumna», si je pravila, ko se ji je nekajkrat zazdelo, da posveča več pozornosti njej, kakor drugim v družbi. Kljub temu ji je bilo lepo v njegovi bližini. Še veliko lepše pa, ko se je nekega večera sklonil k njej in jo poljubil. Takrat so bile njegove oči čisto temne, skoraj črne.

Dolgo v noč sta hodila nekod med polji, ki so dišala po svežem zelenju in po zorani zemlji. Držala sta se pod roko in govorila nesmisle ali pa molčala. V molku je bila toplina, v nesmislih je bil samo zvok besede, ki je segal v dušo...

«Jutri?»

«Jutri!»

Tako sta se domenila, ko sta se pred hišo poslavljala.

«Jutri?»

«Jutri!»

Vse poletje sta se tako spraševala in si odgovarjala. In zdelo se jima je, da stari rožni grm, ki je rasel na vrtu pred hišo in se je to poletje pripogibal pod težo žametastih cvetov, prikimava.

Nekega večera sta se vračala Magda in Peter iz vse družbe. Spremljal ju je njegov prijatelj. In ko so se pred hišo poslavljali, je Magda v razigranosti bežno poljubila tudi njega.

Tedaj se je prvič zgodilo, da Peter ni vprašal: «Jutri?» Toda Magdi se je zdelo že čisto samo ob sebi umevno, da se bosta videla spet jutri in pojutrišnjem in še dolgo, dolgo. Kako dolgo, se ni spraševala. Če se je že pojavilo to vprašanje, je kakor pod čarom čudodelne palice čisto splahnelo, kakor hitro je bila v njegovi bližini, prav kakor je splahnela tudi bojazen, da se bo nekega dne zbudila iz te opojnosti, kateri se je vsa predala. Razmišljati? Dokler ni srečala Petra, je o mnogočem premišljala. Veliko grenkobe je bilo v tistem razmišljanju. V njej je glodalo razočaranje prve, brezupne ljubezni. V Petrovih toplih dlaneh je grenkoba počasi splahnela in to, kar je čutila ob njem, je bil en sam opoj, lepši in razkošnejši, kakor so bile astre, ki so cvetele pod njenimi okni...

Jutri... Magda je čakala Petra pozno v noč. Čakala ga je drugi, tretji, četrti večer... Veter se je zaletaval v drevesa na vrtu. Skozi okno je videla, kako je trgal z njih že orumenele liste. Toda noč je bila še zmerom topla in mehka.

Peti večer Magda ni več strpela. Veter je prinesel dež. Rahlo in enakomerno je trkal na njena okna. Astre pod

njimi so nagnile glave do tal, drevesa na vrtu so sila veje. Z njih so padale težke kaplje. Prej v ve soči orumeneli listi so ležali mirno in mrtvo na tleh.

Magda se je naglo oblekla in odšla v kavarno potjo je srečala Petra. Spremil jo je. Ni je prijel kakor običajno. Pravil ji je neke brezpomembne in vsakdanje reči, da je Magdo zazebló. Šele pred kavarno je privrelo iz njega:

«Kako moreš vpričo mene poljubljati tuje ljudi!... Prijatelj gor ali dol. Tega ne trpim, nočem...»

Magda je obstala. Tisti bežni, malce objestni poljub... Način, kako ji je to rekel, jo je žalil.

«Saj...»

«... take stvari počenjajo dekleta s ceste.»

Gledala ga je. Hotela mu je nekaj reči; sama ni vedela kaj... Nenadoma pa se je okrenila in skoraj stekla po ulici. Potem je zavila v drugo, tretjo ulico in slednjič v drevored. Šele tam je pričela hoditi bolj počasi. V temi je hodila med kostanji, in ob njej so hodile njegove modre, jezne in užaljene oči, ki so tako zelo spominjale na tiste oči, ki so ji nekoč tako trdo in hladno govorile:

«Med nama je vse končano. Sama bi morala vedeti, da...»

Tudi takrat je bila jesen in dež. V drevoredu ga je srečala. Pod roko je držal dekle. Sklonil se je k njej in jo poljubil. Nista je videla. Drevored in polja ob njem so bila zavita v meglo.

Še tisti večer ji je rekel:

«Med nama je vse končano...»

In dva dni, komaj dva dni prej jo je še tako tesno držal v svojih rokah... Komaj dva dni prej...

Kadar koli se je spomnila na tisti večer in na tiste hladne oči, ji je bilo vselej žal, da ga ni prav nikoli niti z edinim poljubom varala.

Magda je sedla na klop. Dež je prenehal, toda z dreves je še vedno kapljalo. Kaplje so ji padale na obraz, za vrat, na roke. Magda pa jih ni čutila...

Štirinajst dni nato ga je znova srečala. Ni je ustavil. Samo pozdravil jo je. Njegove oči so vpraševale. Magda je vedela, po čem vprašujejo. Hotela ga je poklicati, da...

Nenadoma pa je znova zagledala pred seboj one oči, ki so nekoč hladno govorile: «Med nama je vse...» In dva dni prej...

In nekoč bo morda tudi Peter, ki pričakuje opravičila zaradi čisto brezpomembnega poljuba, tako govoril. Ne-koč bo...

Ni stekla za njim in ga ni poklicala. Stisnila je zobe, se okrenila in odšla v noč...

Peter jo je čakal v kavarni. Čakal jo je drugi, tretji in še mnog večer. Ni je dočakal. Kadar koli se je kasneje spomnil nanjo, je zamahnil z roko in zamrmral: «Trma! Kdo bi se ukvarjal z njo!»

Ko je grozdje zrelo ...

Tisto leto je grozdje bogato obrodilo. Gorice so odmevale od veselih vzklikov fantov in deklet, ki so trgali težko grozdje in ga stresali v sode. Sonce je pošiljalo svoje zadnje tople žarke na zemljo, da je trgačem pot v curkih lil s čela.

Pri Korenovih so povabili skoraj četrtrt vasi na trgatev, saj bi sami nikdar ne obrali vseh vinogradov, ki so spadali k njihovi hiši. Marjanca, domača hčerka, je hitela tako, da so jo drugi komaj dohajali. Že od mladega je bila navajena hitrega dela. Pri trgatvi se je pa sploh vselej izkazala in je slovela daleč na okrog za najboljšo obiralko grozdja. Ko so bili drugi še daleč za njo, se je malo oddahnila in nesla nekaj jagod v usta. Ni pa se še zavedela, ko je že slišala, da jo nekdo dohiteva. Radovedna se je ozrla, pa je zagledala Miho, ki je bil doma iz koč na robu vasi. Bil je sicer najrevnejši izmed vseh, za to pa tudi najlepši. Vsaj tako je Marjanci pravilo srce, kadar ga je videla, ko je ob nedeljah hodila od maše.

«No, Marjanca, komaj sem te dohitel», se ji je nasmehnil. «Bova vsaj enkrat sama, da si bova kaj lepega povedala. Samo zdaj nikar več tako ne hiti, saj niti do sape ne morem več.»

Marjanca je res skoraj nevede pričela počasneje obirati. Sladko jo je spreletavalo v srcu, ko je poslušala Mihove tihe besede. Pravil ji je o sebi, kako mu je hudo, ko nima ničesar in včasih po cele dni postopa okrog brez dela, ko vendar njegove roke kar vpijejo po njem. In potem ji je pravil o polju, o gozdovih, o vinogradih, o vsem, za kar je Marjanca živela in delala. In kadar sta si oddahnila in se ozrla proti nebu, ji je pravil imena ptičkov, ki so prepevali nad njima. Marjanca je samo poslušala. Sama ni vedela, kdaj se je zmračilo, in iz srca ji je bilo žal, ko je morala že domov.

Tako je preživela vse dni, dokler niso obrali vsega grozdja. Marjanci je bilo vedno bolj žal, da gre trgatev h koncu. Z vsakim grozdom, ki ga je odtrgala, je odtrgala tudi košček srca. Ko sta obrala zadnji grozd, sta sedla v travo in se zazrla v dolino.

Marjanca trga grozdje

«Poglej, Marjanca,» je začel Miha, «te dni nama je bilo tako tepo, navedila sva se drug na drugega, bila sva si blizu, oba enaka pod zlatim sončnim sijem, med zrelim grozdom. Zdaj pa je konec tega. Spet moram nazaj v koč, kjer bom sam med štirimi stenami, poniževan in zaničevan od vas bogatih. Vem, Marjanca, da je greh, če dvignem k tebi oči. Ampak, glej, čeprav nimam premoženja, imam vendar ti dve roki, a bi te povzdignili do neba, če bi ti

to ukazala. Daj, povej Marjanca, ali bi me hotela imeti vsaj malo rada?»

Marjanca je strmela v dolino in opazovala meglice, ki so se vlačile nad vasjo. In ko so se prižgale prve zvezde na nebu, jo je Miha stisnil k sebi in ji ves srečen poljubil oči. Tako se je pričelo in potem se je nadaljevalo vso dolgo deževno jesen in mrzlo zimo, ko so noči tako dolge, pa vendar tako vabljive za vasovanje.

Ko je skopnel zadnji sneg in se je že

Mihčeva roka sega po sladkem grozdu

pričelo delo na polju, je Miha odšel k vojakom. Marjanca je jokala, toda tožila ni, saj jo je tolažila misel, da ne bo ostala sama. Takrat je že vedela, da bo malo pred trgatvijo prijokal na svet mali Mihec. Sprva jo je skrbelo, kaj bo rekel oče. Vedela je, da jo bo na pol ubil, ko bo zvedel za sramoto. Toda sreča, ki jo je prevzemala ob misli na njenega malega fantka, jo je hrabrila, ji dajala poguma in ji krajšala noči, kadar ni mogla spati. Čisto

vse je že premislila. Imel bo rjave oči kakor očka in svetle, valovite laske po njej. In takoj, ko bo malo dorastel, ga bo naučila obirati grozdje, da bo večji junak kakor atek in mama skupaj. In vse svoje svetle misli je pošiljala v pismih svojemu Mihi v mesto.

Bližala se je jesen. Marjanca je vsak dan hodila v vinograd in pokušala grozdje. Bolj ko se je večalo in debelilo, bolj je bila srečna. Kajti ko bo dozorelo, bo prišel njen čas. In še ne-

kaj je bilo, kar jo je gnalo sem gor v samoto — strah pred očetom. Kajti vsak dan jo je bolj ogledoval in zdaj je samo še čakala, kdaj bo prišlo do poloma.

Ko je grozdje že dozorevalo, se je pričelo. Neko popoldne je Marjanca ravno kopala na polju, ko se ji je čudno zameglilo pred očmi. Ko se je spet zavedela, se je sklanjal nad njo oče in jo gledal. Z namrščenimi obrvmi jo je vprašal:

«Ti, pa ne da bi...»

Marjanca je nemo prikimala.

«Pa s kom?»

Zdaj je ona stisnila ustnice in molčala. Oče je zavihtel bič.

«Povej, če ne, te ubijem!»

Marjanca pa je le s široko razprtimi očmi strmela v njegovo roko in čakala, kdaj jo bo udaril. Glasno so padali udarci po njenem telesu, po obrazu, po rokah, povsod, kamor je priletelo. Drugače pa je bilo vse tiho, le oče je kdaj sikajoče vzdiknil:

«Povej!»

In ni odnehal. Šele ko je zlomil bičevnik, je sklonjen, za deset let postaran odšel.

Ko si je Marjanca malo opomogla, se je splazila domov. Šla je v svojo izbico. In tisto noč, ko je luna obsevala zoreče grozde, se je oglašil krik, nato pa je zaplavala proti nebu dušica malega Mihca. In prav malo je manjkalo, da ni šla tudi Marjančina za njo.

Le počasi si je Marjanca opomogla. Majhen košček vinograda je ostal še neobran, ko je prvič stopila iz hiše. Šla je naravnost proti vinogradu, nikamor se ni ozrla in ni odgovarjala ljudem, ki so jo pozdravljali. Ko je prišla na vrh, je sedla v travo in zrla na grozdje. Na rahlo je premikala ustnice in šepetala:

«Le trgaj, Mihec moj, trgaj in jej, kolikor hočeš. Vse to je tvoje, sama sem ti posadila te trte, samo zate so, moj mali fantek, da boš imel grozdja, kolikor ga boš hotel. Ljubezen pod temi trtami te je spočela, zato ne gre, da bi ga ti ne bil deležen.»

Tako je govorila in se smehljala vse do noči. Drugi dan je prišla spet in tretji dan in vse do konca, dokler grozdje ni segnilo. Čez zimo in poletje se je malo pomirila, na jesen pa je hodila vsak dan v gorice in gledala v svoji zbegani duši, kako njen Mihec grozdje zoblje.

O kraljici, ki ni znala flancatov cvreti, in o kralju, ki ni znal na brundice igrati

Poslovenil dr. Joža Glonar.

Kralj Koromandije, ki je bil že več časa sem v najboljših letih, kakor se pravi, je bil pravkar vstal in je, še neoblečen, sedel na stolu pri postelji. Pred njim je stal njegov hišni minister in mu je držal pripravljene nogavice, izmed katerih je ena imela veliko luknjo v peti. Toda čeprav je bil nogavico tako obrnil, da bi kralj ne opazil luknje, in čeprav je kralj bolj gledal na lične čevljičke ko na cele nogavice, njegovim bistrim očem luknja v peti tokrat vendarle ni ušla. Z grozo je vzel ministru nogavico iz roke in šinil s kazalcem skozi luknjo, da se je pokazala roka do zapestja, nato pa je vzdihnil:

«Kaj mi pomaga, če sem kralj, ko nimam kraljice! Kaj misliš, ali naj si poiščem ženo?»

«Veličanstvo,» je odgovoril minister, «to je sijajna misel, misel, ki bi se bila, z vso pokornostjo bodi povedano, porodila tudi v moji glavi, če bi ne bil čutil, da jo bo Vaše Veličanstvo še danes blagovolilo samo izraziti.»

«Lepo!» je odgovoril kralj. «Ali pa meni, da bom tako lahko dobil ženo, ki bo za mene prav?»

«Ph!» je rekel minister. «Deset, ne samo ene!»

«Ne pozabi, da so moje zahteve velike. Če mi naj kakšna princesa ugaja, mora biti umna in lepa! Potem pa je še nekaj, kar je prav za mene posebno važno: saj veš, kako rad jem flancate. A v vsej moji državi ni človeka in ga ni, ki bi jih znal narediti, tako da bi bili vsaj, kakor je treba, ne premehki, ne pretrdi, ampak ravno prav krhki. Flancate cvreti mora na vsak način znati!»

Ko je minister čul te besede, ga je pograbil silen strah. Vendar pa se je kmalu zbral in odgovoril: «Kralj, kakor je Vaše Veličanstvo, bo brez dvoma našel tudi princeso, ki zna flancate cvreti.»

«No, pojdeva skupaj na ogled!» je odgovoril kralj in je še isti dan v spremstvu svojega ministra začel po vrsti obiskovati svoje sosedo, o katerih je vedel, da imajo dorasle princeze. Toda našla sta samo tri princeze, ki so bile tako umne in lepe, da so bile kralju všeč, toda nobena izmed njih ni znala flancatov cvreti.

«Flancatov res ne znam peči,» je rekla prva princesa, «pač pa srčkane, drobne mandljeve potičke. Ali s tem nisi zadovoljen?»

«Ne,» je odgovoril kralj, «jaz hočem vsekako flancate.»

Ko je vprašal drugo princeso, je tlesnila z jezikom in nejevoljno odvrnila:

«Dajte no mir s takimi komedijami! Princes, ki bi znale flancate cvreti, sploh ni!»

Najbolj pa jo je kralj skupil pri tretji princesi, čeprav je bila med vsemi najumnejša in najlepša. Niti časa mu ni dala, da bi prišel s svojim vprašanjem, kajti še preden je prav odprl usta, ga je sama vprašala, ali zna igrati na brundice. In ko je rekel, da ne, ga je odklonila, pa je še rekla, da ji je prav hudo žal. Da ji je sicer prav všeč, ampak da na vso moč rada posluša brundice; zato je sklenila, da ne bo vzela moža, ki bi ne znal igrati nanje.

In tako se je kralj z ministrom odpeljal domov; ko je stopil iz voza, je rekel ves poparjen: «Torej nisva nič opravila!»

Toda kralj mora vsekakor imeti kraljico, in tako je čez nekaj časa dal ministra poklicati k sebi, pa mu je rekel, da ne bo več iskal žene, ki bi znala flancate cvreti, ampak da je sklenil, da bo vzel za ženo ono princeso, pri kateri sta se bila najprej oglasila.

«Ono mislim, ki je rekla, da zna peči mandljeve potičke,» je še pristavil. «Stopi k njej in jo vprašaj, ali hoče biti moja žena.»

Drugi dan se je minister vrnil s poročilom, da princesa ni več prosta. Da je za moža vzela kralja dežele, v kateri raste koprec.

«No, pa pojdi k drugi princesi»

Toda minister se je tudi tokrat vrnil praznih rok. Stari kralj, oče princeske, je rekel, da mu je hudo žal, ampak njegova hčerka je žalibog umrla, in tako mu je ne more dati.

Nato je kralj dolgo razmišljal; ker pa je vsekakor hotel imeti kraljico, je ukazal ministru, naj vendar še enkrat stopi tudi k tretji princesi.

Tretja princesa je sprejela ministra zelo prijazno in mu rekla, da je sicer res sklenila, da bo vzela za moža samo koga, ki bo znal igrati na brundice. Toda kaj so takšne mladostne želje in sanje! Spoznala je, da se njena želja ne da izpolniti, zato ga bo vzela za moža.

Mladi kralj in mlada kraljica sta srečno in veselo preživela prvo leto. Kralj je popolnoma pozabil na flancate in kraljica na brundice.

Nekega dne pa je kralj zjutraj vstal z levo nogo iz postelje in potem je bilo ves dan vse narobe.

Tedaj se je zgodilo, da sta se zakonca prvič sporekla; zakaj, tega drugo jutro sama nista več vedela, in če sta vedela, nista hotela povedati. Skratka, kralj je godrnjal, kraljica pa se je kujala in hotela, da bi njena obveljala. Nekaj časa sta se prerekala, nato pa je kraljica prezirljivo skomignila z rameni in rekla:

«Mislim, da je že čas, da molčiš. Saj tudi sam niti na brundice ne znaš igrati!»

Toda komaj ji je to ušlo, ji je že kralj segel v besedo in jo strupeno pičil: «In ti ne znaš niti flancatov cvreti!»

Tedaj je kraljici prvič zmanjkalo besed, da je kar umolknila; ne da bi si še kaj rekla, sta odšla vsak v svojo sobo. Tam je kraljica sedla v vogal zofe, jokala in razmišljala sama pri sebi:

«Kakšna nes pametna ženska si vendar! Kje si zapravila svojo pamet? Bolj neumno res nisi mogla ravnati!»

Kralj pa je v svoji sobi hodil sem in tja, si zadovoljno mel roke in govoril: «Prava sreča je res, da moja žena ne zna cvreti flancatov! Kaj naj bi ji bil sicer odgovoril, ko mi je očitala, da ne znam igrati na brundice?»

In ko si je to še trikrat ali štirikrat ponovil, je bil vedno bolj vesel. Začel si je požvižgavati svojo najljubšo pesmico, ogledoval si je veliko sliko kraljice, ki je visela v njegovi sobi, celo na stol je stopil, da je s svojim robcem obrisal pajčevino, ki je visela prav čez kraljičin nos, slednjič pa je rekel:

«Vsekakor jo je hudo zadelo, dobro, majhno ženičico! Pojdimo gledat, kaj dela.»

S temi besedami je stopil skozi vrata na dolg hodnik ob vseh sobah. Ker pa je na ta dan res bilo vse narobe, je bil sluga pozabil prižgati na hodniku svetilke, čeprav je bila ob osmih zvečer že trda tema.

Zato je kralj iztegnil roke predse, da bi se kam ne zadel, in je ob steni previdno tipal naprej. Zdajci je občutil nekaj mehkega.

«Kdo je?» je vprašal.

«Jaz sem,» je odgovorila kraljica.

«Kaj pa iščeš, dragica?»

«Hotela sem te prositi odpuščanja,» je odgovorila kraljica, «ker sem te tako užalila.»

«Tega ni prav nič treba!» je rekel kralj in jo objel. «Jaz sem več kriv ko ti in sem že davno vse pozabil. Ampak več kaj? Dve besedi bosta odslej v najinem kraljestvu pod smrtno kaznijo prepovedani, namreč brundice —

— in flancati,» je kraljica smeje se dodala in si skrivaj obrisala solzo — in s tem je storije konec.

KADAR PRIDE JESEN...

Kadar pride jesen...

Naš kraj je letovišče. Vsaj tako mu pravijo številni letoviščarji, ki poleti napolnijo vse sobe in sobice. Ta naziv mu dajejo tudi reklame, ki popisujejo njegove naravne in umetne lepote, ki povzdigujejo vsako lužo v prijetno kopališče in vsak hribček v velezanimivo goro. Skratka, najpopolnejše in najvabljivejše letovišče. Nam, ki smo tu doma, se spločetka ni zdelo, da bi bil naš kraj kaj posebnega. Ko smo pa videli, koliko govorjenja gre po svetu o njem, smo še sami postali ponosni, in vsakemu, ki nas hoče poslušati, pripovedujemo, od kod smo.

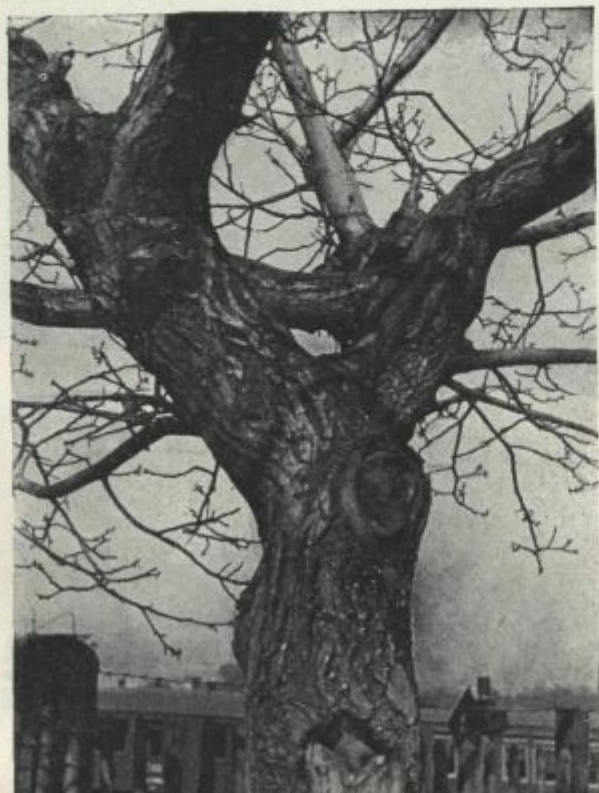
Kakor že rečeno, vsako poletje nas preplavijo letoviščarji, vitke damice v moških hlačah, gospodje, ki tudi podnevi nosijo svoje pidžame, predvsem pa seveda otroci, ki delajo toliko hrušča in vika, da nas včasih bolijo ušesa. Ampak kaj hočemo, saj smo vendar na letovišču. Na jesen pa nas vsi zapuste. In takrat se prične za nas novo življenje. Takrat se gremo mi letoviščarje. Vsak pokaže, kaj se je bil med sezono naučil. In verjemite mi, da pri nas nikdar ni lepše in bolj letoviščarsko kakor ravno jeseni. Gozd, prej ves zelen, ima zdaj nešteto barv. Mlaka pod njim se pokrije z listjem, ki pada z dreves, da je videti kakor pisana, mehka preproga. Nebo, prej sivo od vročine, postane sinje kakor kristal.

In kako izkažemo mi svoje letoviščarske zmožnosti? Le pridite in si oglejte mlade mamice, kako vodijo kot vele-mestne gospe svoje najmlajše na sprehod v park, kjer posedajo po klopicah in kakor letoviščarke po cele popoldneve premlevajo najnovejše dogodke. Mali pa leže v vozičkih, spločetka prijetno utrujeni od obilnega kosila, potem pa, ko leze sonce že proti zahodu, drug za drugim uberejo svoje glaske, in prične se koncert, lepši in bolj do-neč od zvokov glasbil, ki v poletnih mesecih odmevajo po parku. Tako je pri nas, kadar pride jesen.

In v gostilnah in lokalih, kjer nas poleti v hrupu tujih jezikov komaj opazijo, se nam zdaj klanjajo in nam dajejo visokodoneče naslove, kakor so to delali pri leto-viščarjih. Tako postanemo sami sebi imenitni in važni, celo otroci, ki se bosonogi podijo po cestah, se obkladajo s priimki, s katerimi so med sezono obogatili svoje besed-njake.

Tako nam mineva čas, vse dokler ne pade zadnji list z drevja in nam sonce le še malo ogreva zemljo.

Jana.

Ob toplih jesenskih dneh...

Arlette de Pitray:

Rdeči balonček

«Peter, sedi ravno!»

Peter je ubogal. Pozabi na svojo pomarančo in poslušal pogovor svojih staršev. Starši se niso menili za njegovo navzočnost in so se pogovarjali že v začetku obeda o velikem vprašanju, ki zanima človeštvo že od rojstva: o smrti in njenem misteriju.

Med več ali manj nepovezanim razlaganjem pravi gospod Reval kar tako brez posebnih misli:

«Peter, ne naslanjaj se s komolci na mizo!»

Peter se ne zmeni za svarilo. Z neubogljivim kodrom, ki mu leze na čelo, z oživiljenim obrazom in z na pol odprtimi usti sledi Peter misel, ki ga je pravkar obšla. In z nezavestno krutostjo otrok vpraša:

«Ali pride stara mama kmalu v nebesa?»

Njegova stara mama, ki jo Peter obožuje, je že več let vsa hroma. In že neštetokrat se je skrivaj govorilo o njeni smrti kakor o edino možni rešitvi, ki bi končala njeno trpljenje. Toda vprašanje je ostalo brez odgovora. Malo pozneje, ko so ga žareče oči sinčkove vznemirile, je gospod Reval zapovedal, naj pojé Peter svojo pomarančo in govori o nečem drugem.

*

«Stara mama, kam letijo rdeči balončki, kadar jih nekdo spusti?»

«V nebesa, da se bo mali Jezušček z njimi igral.»

Peter sedi modro zraven stare matere in sestavlja z velikim trudom nekak Eiffelov stolp, ki se začenja nagibati.

Stara gospa odgovarja neutrujeno na vsa njegova vprašanja. Prepletajoč resnično z neresničnim, ustvarja otroku ves tisti fantastični svet, neznani in pravični svet, koder se izprehajajo vile.

Peter, ki se je rodil v času strojev in mehanike, išče pri stari mami hrano, ki je potrebna njegovi domišljiji. In nikoli ne pripoveduje staršem, ki so preveč moderni, izmišljenih prigod, ki jih poslušajo z zasanjanimi očmi.

«Stara mama, moj Eiffelov stolp noče ravno stati.»

«Podloži torej na eni strani škatlico vžigalic.»

Peter namršči obrvi in pogleda staro mamo, češ, to sploh ne spada k stavbi.

«Pojdi sem k meni, moj ljubček! Ali hočeš, da ti povem zgodbo o babilonskem stolpu?»

«Oh, da, da!»

In stara mama začenja z nežnim glasom:

«ekoč je bil neki...»

*

Nekega jutra okrog tretje ure je stara gospa izdihnila, ne da bi bila iz-

pregovorila. Za Revalove je bil to velik dogodek. Ker ni nič kazalo na to, da bo tako naglo umrla, ni bil nihče ob njeni smrtni postelji. Umrla je mirno, brez razburjenja.

Na dan pogreba je ostal Peter, ki so mu hoteli starši prihraniti preveliko žalost, doma. Deček je gledal skozi okno pogrebni sprevod, ki se je oddaljeval. Potem je šel kakor magnetiziran v sobo stare mame. V polmraku je boječe stopal in se približal ležišču, ki je bilo zdaj tako prazno. Nenadoma so se mu razširile oči od presenečenja. Na nočni omarici je stala sredi raznih zdravil njegova fotografija kot dveletnega dečka. Ves zmeden, je skušal razumeti, zakaj jo je stara mama tam pustila. Morda jo je pozabila? Res je, da ima tisti, ki odhaja v nebesa, mnogo dela. Ampak vendar ji mora biti zelo žalostno brez fotografije, ki jo ima tako rada.

Peter nestrpno čaka na povratek staršev. Komaj prestopijo prag, že jim skoči naproti otrok, ki govori v zadregi:

«Očka...»

«Kaj bi rad, moj fantek?»

«Jaz... Jaz bi rad rdeč balonček.» Čudna želja preseneti gospoda Revala.

«Rdeč balonček?»

«Da, očka, prosim, kupi mi enega!»

In Peter prosi tako miho, da mu oče slednjič ugodí, češ, saj je še otrok.

*

Popoldne nese Peter balonček v svojo sobico kakor kak zaklad. Na motvoz pri balončku priveže z nitjo nekaj, kar je prej skrbno zložil. Zadovoljen s svojim delom, odpre okno, in mala roka izpusti balonček v zrak.

Peterčkove oči sledijo rdečo kroglo, ki odnaša proti nebu njegovo fotografijo, na katero je z neokretno roko zapisal:

«Balonček je za tebe, Jezušček, fotografijo pa daj stari mami!»

Annie Paine:

Novi doktor

Že pet in dvajset let hodi gospa Kodrova k doktorju Malnarju. Pomagal ji je v njenih hudih urah, pomagal je večkrat otrokom, da so ozdraveli, ozdravil je možu želodec in njej je vsa leta dobro svetoval.

Ampak v zadnjem času sedi gospe Kodrovi protin v desnem kolenu, ki ga doktor Malnar ne more spraviti ven. Gospa Kodrova hodi težko po stopnicah, težko opravlja gospodinjstvo, in zdaj pa zdaj ima hude bolečine. In prišel je nedavno novi zdravnik. Ali naj njega vpraša? Gospa Linkarjeva ga hvali, gospe Luznarjevi je čisto odpravil revmatizem in gospa Kotnikova pravi, da je takle mlad doktor nekaj čisto drugega kakor star gospod, ki ima sam putiko.

«Le pojdi k doktorju Malnarju, drugače ne dobiš od blagajne nič», meni gospod Koder. In gospa je šla, ker ni hotela možu ugovarjati.

Ravno ko gre mimo hiše doktorja Malnarja, se odpro vrata, in pride doktor Malnar.

«No, gospa Kodrova, kako se vam godi?» vpraša prijazno. «Kaj je s kolonom?»

Gospe Kodrovi gleda slaba vest iz oči. «Žmeraj enako, gospod doktor», jeclja in mu ne more pogledati v oči.

«No, seveda, nismo več med najmlajšimi, kajne? Tu je težka reč.»

Videti je bilo, da ima doktor Malnar isto pot. Gre ob njeni strani, in gospa Kodrova koraka kakor po žerjavici. Žerjavica se zbira tudi na njeni glavi, ko jo doktor Malnar sprašuje po možu in otrocih. Na oglu ulice stanuje novi doktor. Le kako bi tja prišla? Gospa mrmra nekaj o nakupih in izgine v najbližjo trgovino. Ko stopi spet na ulico, doktorja Malnarja ne vidi več.

Gospa Kodrova je prva v čakalnici novega doktorja. Kadar je bila čakala pri doktorju Malnarju, ni bila tako nervozna. No kajpak, pri novem tujem zdravniku — človek ne ve prav, kako in kaj. Ko je že devetindevetdesetič premislila, kaj mu bo rekla, se odpro vrata.

Gospa Kodrova hitro vstane in plane k vratom. Ah, moj Bog, kje je tista mišja luknja, v katero bi zlezla, da bi se skrila. Ali sanja ali bedi? Ali prav vidi? Na pragu ordinacijske sobe stoji — doktor Malnar! Da, stoji v belem plašču in pravi: «Prosim!»

Doktor Malnar je takoj razumel položaj. Doktor je dovolj pameten, da ne igra užaljenega. Zapre vrata, se namuzne in pravi: «To mi je res hudo žal, draga gospa Kodrova. Doktor Kranjec je odpotoval in me je prosil, naj ga zastopam. Da — da, mladi kolega se zdi, da ima več zaupanja vame kakor moje stare pacientinje!»

Po novi modi

B-F 2756. Moderni kostum za mladenke. Krilo je sestavljeno iz šestih ozkih pol, ki imajo spodaj ob sešivih odprte gube. Tudi pri jopici sta na prsih dve odprti gubi, ki segata do pasu. Zavijki in žepi so prevlečeni s kožuho, so pa lahko tudi kožuhovinasti. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 2.60 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

B-F 2756

B-F 2755

M 2857

M 2874

M 2874. Tudi letošnja zimska moda prinaša med plašči ogrinjalo, ki je ob ramah nabrano in ima zadaj prišito ogelnico. Tako ogrinjalo je lepo iz raševina, stega ali pa iz volnastega blaga, pa tudi iz gabardena in iz impregnirane svile. Ogrinjalo se zapenja spredaj na dva gumba. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3.10 m, če je 140 cm široko, ali pa 3.60 m, če je samo 120 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

B-F 2755. Tridelni jesenski komplet za mlada dekleta: karirasto krilo, telovnik in tričetrtinski plašč iz enobarvnega ali pa iz volnastega blaga (glej slike ob strani). Krilo ima spredaj dvojne gube. Telovnik, ki se nosi na športno bluzo, se zapenja spredaj z gumbi in ima na prsih na vsaki strani po en pokončni žep. Ovrtnik plašča in žepnice so iz kožuhovine. Blaga potrebujemo (za velikost 17): 1.65 m karirastega in 2.50 m enobarvnega, oboje pa mora biti široko po 140 cm. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

M 2857. Popoldanski plašč po novem kroju. Lep je iz volnastega blaga, pa tudi iz žameta. Veliki ovrtnik je iz lisčje kožuhovine. Plašč se zapenja v pasu na dva gumba. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.60 m, če je 140 cm široko, ali pa 4 m, če je samo 90 cm široko. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI »ULTRA« POD OZNACENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI »ŽENE IN DOMA«, LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Preproste
obleke
iz svile
in volne

K 8450

K 8465

K 8450. Obleka iz vinsko-rdečega volnenega blaga za mlade gospe. Okrašena je s prešivi in se nje kraj poda tudi bolj obilni postavi. Blaga potrebujemo (za velikost III) 4.15 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih III, IV in V po 22 dinarjev.

K 8480. Sportna rdečkastorjava volnena obleka, obrobljena s karirastim blagom. Ta kraj se poda samo bolj vitkim gospem in gospodičnam. Rokavi so lahko dolgi ali pa kratki. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 2.80 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

K 8465. Robidastorjava volnena obleka za bolj obilne gospe. Lep okrasek je volanasti naprsnik, ki je obšit s svetlejšim blagom, in petlja iz istega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost V) 3 m, če je 130 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih IV in V po 22 dinarjev.

K 8491. Moderna popoldanska obleka iz svile. Ovratnik, zapestki in obroha zvončastega krila so iz bele vezene. Blaga potrebujemo (za velikost I) 3.50 m, če je 92 cm široko. Veliki kraj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

K 8480.

K 8491

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI »ULTRA« POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI »ŽENEINDOMA«, LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Kostumi in plašči

S 1764

S 1764. Tudi pozimi bo v modi kombinacija karirastega in enobarvnega blaga za športni kostum. Krilo je sestavljeno iz treh pol in ima v koraku vstavljena še dva kosa. Jopica ima naplečnik, na prsih in spodaj pa po dva žepa z gubo po sredi. Jopica se zapenja na eno vrsto gumbov. Pas je usnjen. Blaga potrebujemo (za velikost I): za krilo 1,20 m, za jopico pa 1,65 m, če je široko 140 cm. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2867

M 2867. Ta moderni plašč se lepo prilaga životu, spodaj je pa zvončasto razširjen. Naš kroj ima nakazan spredaj in zadaj obramek, kar je letos zlasti moderno. Na predniku sta napravljena tam, kjer prehaja v obramek, dva žepa. Ozki pokončni ovratnik iz kožuhovine sega do prednjega razporka. Plašč se zapenja na štiri gumbje. Ta plašč bi bil lep tudi iz žameta. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 3 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

S 1763

S 1763. Jesenski kostum s kožuhovinastim ovratnikom. Krilo je sestavljeno iz treh pol in je popolnoma gladko. Nekaj posebnega je kroj jopice, ki ima spredaj in zadaj nenavadno oblikovan obramek in spodaj na vsaki strani po en žep. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2,35 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

M 2873

M 2873. Kožuhovina bo letošnjo zimo spet zelo moderna, zlasti sivi in srebrni odtenki. Tudi ta ohlapni tričetrtinski plašč je iz take kožuhovine. Po istem kroju naredimo lahko tudi daljši plašč. Kožuhovine potrebujemo (za velikost III) za tričetrtinski plašč 2,60 m, za daljšega pa 2,80 m, če je 120 cm široka. Volnenega blaga bi potrebovali za krajši plašč 2,20 m, za daljšega pa 2,30 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV po 22 dinarjev.

Popoldanske obleke

K 8495

K 8446

K 8447

K 8503

K 8447. Sportna obleka z belim ovratnikom in z zapetki iz pikeja. Zapenja se na eno vrsto gumbov. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IVa po 22 dinarjev. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.60 m, če je 130 cm široko.

K 8495. Moderna popoldanska obleka iz tafta ali moareja. Nekaj posebnega je prišita volana iz čipk. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3.50 m, če je 92 cm široko.

K 8503. Na tej popoldanski obleki so posebno lep okrasček žarkasto razporejeni robčki na bluzi, nagubano krilo pa vtisne obleki mladostni pečat. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.40 m, če je 130 cm široko.

K 8446. Obleka z jopico. Za okras je obšita z vrvcio, povzdigne jo pa tudi beli ovratnik. Veliki kroj »Ultra« se dobi v velikostih II, III in IV po 22 din. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3.90 m, če je 130 cm široko.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI »ULTRA« POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI »ŽENEINDOMA«
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

K 8457

B-F 2772

K 8434

B 2470 in R 557

Za slavnostni

v
e
č
e
r

K 8457. Svilena večerna obleka za bolj priletno gospo. Život obleke je iz čipkastega blaga. Zvončasto krilo, ki se v pasu oprijemlje života, lahko sega do tal ali je pa podaljšano spodaj v vlečko. Obleka ima na prsih čipkast nabor. Blaga potrebujemo (za velikost IVa): 4 m svile, če je 92 cm široka, čipkastega blaga pa 1.75 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IVa po 22 dinarjev.

K 8434. Elegantna obleka po novem kroju. Život je tesno priležen. Krilo je sestavljeno iz petih pol in je močno zvončasto. Pod vratom in na rokavih je obleka okrašena s plisiranimi nabori iz svetlega blaga. Petlja pod vratom je iz lakastega traku. Blaga potrebujemo (za velikost II) 3.70 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 22 dinarjev.

B-F 2772. Preprosta obleka iz zelenkastomodrega tafta za mladenke. Jopica ima kroj bolera in je obrobljena s plisiranimi nabori. Obleka nima rokavov, ampak samo naramnice, in ima tudi na spodnjem robu plisirani nabor. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 6.50 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

B 2470. Bluza iz šifona in dolgo krilo (R 557) s priležnim opasjem. Bluza je okrašena s čipkastim vložkom in ima obramnik. Nosimo jo lahko k vsakemu krilu. Po kroju R 557 se ureže lahko dolgo ali pa kratko krilo. Blaga potrebujemo (za velikost I): za bluzo 2 m, za dolgo krilo pa 4.35 m, oboje pa mora biti 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» za bluzo in za krilo posebej se dobi v velikostih 17 in I po 14 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Vzorci z grozdi

H 6474. Ovalni prt, dolg 68 cm, širok pa 41 cm in okrogel prtiček, ki ima premer 43 cm. Odlikanica «Ultra» za vzorec z nariskom za votli šiv se dobi za prt in prtiček za 7 dinarjev.

H 6473. Ta okrogli prt, ki ima v premeru 130 cm, je iz srednje debelega platna in ga lahko vezemo z belo ali pa z barvasto prejico. Črtasti motivi so delani z votlim šivom. Odlikanica «Ultra» se dobi z navodilom vred za 12 dinarjev.

H 6475. Dvodelni čajni grelec, visok 36 cm. Odlikanico «Ultra», kroj za grelec in tri velike in devet malih motivov dobite za 12 dinarjev.

H 6475. Za veliki štirikotni prtiček, ki meri 54×40 cm, in za jedilne prtičke, ki so veliki 30×30 cm, dobite odlikanico «Ultra» za 12 dinarjev.

H 6474

H 6473

H 6475

H 6475

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO VZORCI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

PISANI VZORCI

H 6572

H 6572. Dvodelni grelec je spodaj širok 36 cm, visok pa 28 cm. Gorske cvetice so vezene s pisano prejico. Odlikanica «Ultra» se dobi za 7 dinarjev.

H 6572

H 6439

H 6439. Ta prtiček meri v kvadratu 80 cm. Motivi prtička se lahko uporabijo tudi za večje ali manjše prte, za blazine, grelce in celo za predpasnike in obleke. Vogalni motivi merijo 28×22 cm, ravni so 18 cm dolgi in 6 cm široki, mali motivi so pa veliki le 4 cm. Odlikanica «Ultra», na kateri sta dva velika motiva in dva ravna ter štirje mali in en srednjevelik motiv, se dobi za 7 dinarjev. Za prt se potrebuje dvakrat.

H 6290. Vezena obroba za bluze in obleke. Cel vzorec je visok 11 cm. Odlikanica «Ultra», na kateri je 1 m vzorca, se dobi s popisom vred za 7 dinarjev.

H 6290

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO VZORCI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

K-K 1689. Športna deška oblekica po novem kroju. Telovnik se zapenja spredaj in na žepih z zadrgo in sega s širokim prišitim pasom čez hlače. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1.10 m, če je 130 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

K-M 5515. Modra oblekica za šolo. Ovratnik, zapestki in žepi so pošiti z rdečimi tvezmi, ki so lahko tudi dvobarvne. Rokavi so dolgi ali pa bolj kratki, po kroju urežemo lahko oboje. Pas je usnjen ali pa iz istega blaga kakor obleka. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1.80 m, če je 92 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

K-M 5517. Dekliška oblekica iz kariraste flanele. Nekaj novega je oblika obramke. Okrogli ovratnik je iz belega pikeja. Rokavi so dolgi ali pa kratki, oboji so zaznamenovani na kroju. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1.75 m, če je 80 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

Moderno oblečeni otroci

K-K 1689

K-M 5515

K-M 5517

K-M 5548

K-M 5548. Dekliški plašček z obramnikom. Spredaj ima dve vrsti gumbov in se zapenja do vratu. Ovratnik, zapestki in žepi so obrobljeni s prešivom. Žepi so pokriti z žepnicami, ki so pripete na gumb. Plašček ima zadaj pasec. Blaga potrebujemo (za velikost 4) 1.20 m, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 4, 6 in 8 po 14 dinarjev.

K-M 5520. Zimska obleka iz temnomodrega rožastega pralnega žameta za večje deklince. Spredaj se zapira na zadrgo. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 3 m, če je 70 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5523. Dekliška oblekica z holerom. Krilo in karirasti pas sta prišita na životek iz podtože, jopica se pa oblači posebej. Blaga potrebujemo (za velikost 9) 2.30 m, če je 92 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5539. Dekliški plašč po novem kroju. V pasu se tesno prilaga životu in je zato ročen s posnetki. Od pasu navzdol je plašč sestavljen iz ozkih pol, ki so spodaj zvončasto razširjene. Ovratnik je iz ponarejene kožuhovine. Plašček se zapenja na tri gumbe in se lahko zapre tudi do vratu. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 1.50 m, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-K 1683. Deški plašč iz rižastega volnenega blaga. Sešiv po sredi zadnika je prešit, vsi štirje žepi so pa pokriti z žepnicami. Plašč ima spredaj dve vrsti gumbov in se v pasu zadruguje s pasom iz istega blaga. Blaga potrebujemo (za velikost 8) 1.50 m, če je 140 cm široko. Mali kraj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5520

K-M 5523

K-M 5539

K-K 1683

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA»,
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Usnjene torbice, ki niso več lepe, umijemo s toplo vodo, ki smo ji pri-
mešali nekoliko kisa. Z mehкими krpami jih potem drgnemo toliko časa, da so popolnoma suhe. Potem zmešamo malo terpentinovnega olja in malo stol-
čenega beljaka in s to zmesjo natere-
mo torbice, ki jih nazadnje prav dobro
spoliramo z mehko flanelasto krpo.
Torbice so potem spet kakor nove.

Preden se lotimo dela ob sajastem
štedilniku, si suhe roke krepko zdrgne-
mo z milom. Vsa nesnaga se potem hi-
tro in lahko izmije z njih.

Likalnik je bil prevroč in perilo se
je zasmodilo. Če niti niso prežgane, si
lahko še pomagamo. Madež zdrgnemo z
borovo vodo in izplaknemo v čisti vodi.

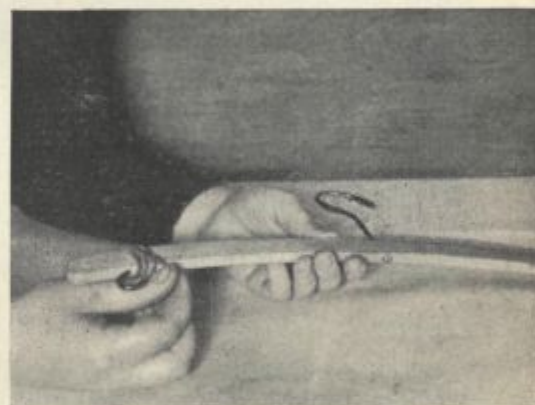

Rana prestane takoj krvaveti, če po-
ložimo nanjo kosmič vate, pomočene v
vroči vodi.

Madeže od rdeče tinte odpravimo iz
platna, svile in volne najhitreje s sve-
žo gorčico, ki jo namažemo v debeli
plastí po madežu in jo pustimo na bla-
gu čez noč. Drugi dan madež dobro
preplaknemo v sveži vodi.

NASVETI V SLIKAH

Obleka ne zdrkne z obešalnika, če
oba konca obešalnika ovijemo z ozkim
gumastim trakcem.

Madeže od tinte odpravimo s prstov
najhitreje s salmijakom.

Potemnele in raskave šivanke začno
kaj kmalu rjaveti. To preprečimo, če
jih večkrat vbedemo v kos mila in jih
potem dobro zberišemo.

Varčevati ali hraniti se ne pravi samo imeti proračun v ravnovesju, ampak tudi skrbeti za to, da nam v gospodinjstvu ne gredo ostanki in odpadki v nič.

Ako se nam skisa smetana ali zgrize mleko, lahko napravimo okusno in zlasti zdravo juho takole: V lonec denemo košček masla, malo kumine, drobno čebulico ter zalijemo to z nekoliko vode (približno za kavino sko-

delico). Ko to vre, mleko (ali smetano) dobro razžvrkljamo, primešamo vanj 1–2 žlici moke, jajce in sol, potem pa to nalijemo v ono vrelo vodo, pokuhamo in pridamo malo kisa po okusu. To juho podajamo z opečenim krompirjem.

Morebiti se nam kdaj sirček prevleče s klejasto plastjo ali pa se celo raztopi, da skoraj teče. Zrežimo ga na koščke in naredimo okusen sir takole: V kozici (najbolje iz kamenine) raztopimo košček masla ali margarine, denemo na to klejasti sirček, ščepec kumine, malo soli in paprike ter kuhamo med neprestanim mešanjem, da se nam sir ne prismodi. Ko nastane gladka gosta zmes, ji primešamo, med-

tem ko vre, hitro eno jajce (pa ga tudi ni treba) in zlijemo v porcelanasto skledico, ki smo jo prej z mrzlo vodo ohladili. Zmes se strdi, in imamo za večerjo košček dobrega domačega sira.

Kadar kupujemo slanino, da jo scvremo, kupimo hkrati tudi telečjo ali svinjsko nogo. Kožo s slanino, nogo, malo narezanega korenja in zelene skuhamo v slani vodi, v katero smo deli nekaj zrn popra, materine dušice in 1 lovorjev list. Kuhano meso z noge obrežemo in ga denemo z zelenjavo vred v globoko skledo. Na to precedimo ostalo kuhano juho, ki smo jo po okusu okisali, in postavimo na hladno, da se strdi. Tako dobimo dobro domačo žolico.

PIKANTEN TELEČJI JEZIK S ŠAMPIJONI

Jezik olupimo in mu

Telečji jezik, skrbno in okusno pripravljen ter lepo serviran, je jed, ki jo lahko ob vsaki priliki ponudimo še tako razvajanemu gostu. Pri vsem tem pa jed niti ni draga. Iz črezanih delov lahko še napravite za večerjo prav okusne krokete in še okusna juha vam ostane.

Rabite: 1 telečji jezik, 60 g masti ali masla, manjšo škatlico šampinjonov ali drugih dobrih gobic, eno do dve žlici moke, malo soli in popra in nekaj jušne zelenjave.

odrežemo grlo in vse neuporabno

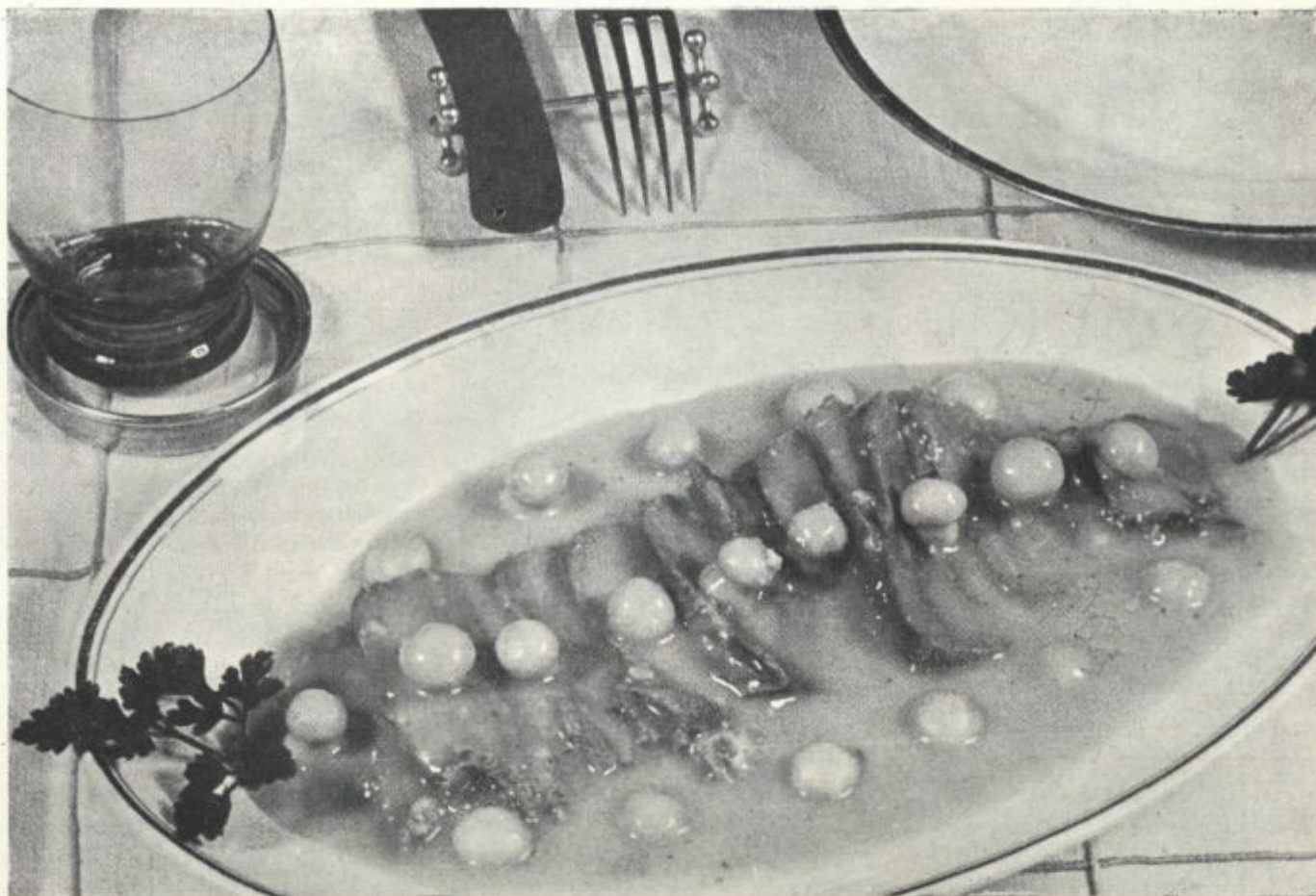
Jezik operemo in ga v slani vodi skuhamo do mehkega. Še vročega olupimo in mu odrežemo grlo in vse neuporabno. Nato ga zrežemo na lepe, enakomerne rezine. Iz masti in moke napravimo svetlo prežganje, ga zalijemo z vodo, v kateri se je kuhal jezik, ter pridenemo primerno količino jušnega zelenja. Ko se omaka navzame pikantne arome teh zelišč, jo precedimo, osolimo in opopravimo, vložimo vanjo zrezani jezik in gobice in pustimo, da prav

Jezik zrežemo na rezine

Omaka s šampinjoni

Tako pripravljena jed je ponos vsake gostiteljice

dobro prevre. Še pikantnejša je omaka, če ji pridenemo žlico (madejre) dobrega vina. Če je jezika več, kakor ga potrebujemo, ga ne vložimo v omako, ampak ga shranimo in serviramo popoldne ali pa zvečer poleg drugega krezka in masla.

Kroketi: Obrezane dele jezika drobno sesekljamo, pridenemo nekoliko jezikove omake ali juhe in toliko moke, da je zmes primerno gosta. Nato oblikujemo svaljke, jih povlijamo v jajcu in drobtinah in na masti ocvremo. Serviramo z zeleno solato in gorčico.

ŠPINAČA

Špinača je pri nas ena izmed najcenejših zelenjav, pa vendar jo prištevamo med najdragocenejše listnate zelenjave, ker ima v sebi veliko vitaminov A in beljakovin, ki so zelo podobne živalskim. Škoda le, da uničimo prav te najdragocenejše snovi, ker jo predolgo kuhamo in sekljamo. Špinače bi namreč sploh ne smeli kuhati ali pariti. Tudi če jo zmeljemo, sesekljamo ali pretlačimo, izgubi veliko redilnih snovi, ne glede na to, da se marsikatera kuharica prav zaradi zamudnega dela ogiba špinače.

V Franciji jedo špinačo celo. Porežejo ji samo peclje, potem jo pa dobro operejo in duše v pokriti posodi v pečici, ali ji pa prilijejo čisto malo vode ter jo kuhajo približno pet minut. Nato stresejo špinačo na rešeto, da se popolnoma odcedi, nakar jo osole in servirajo kar na krožnikih ali pa v skledi s kosčkom presnega masla, včasih jo pa polijejo z raztopljenim maslom.

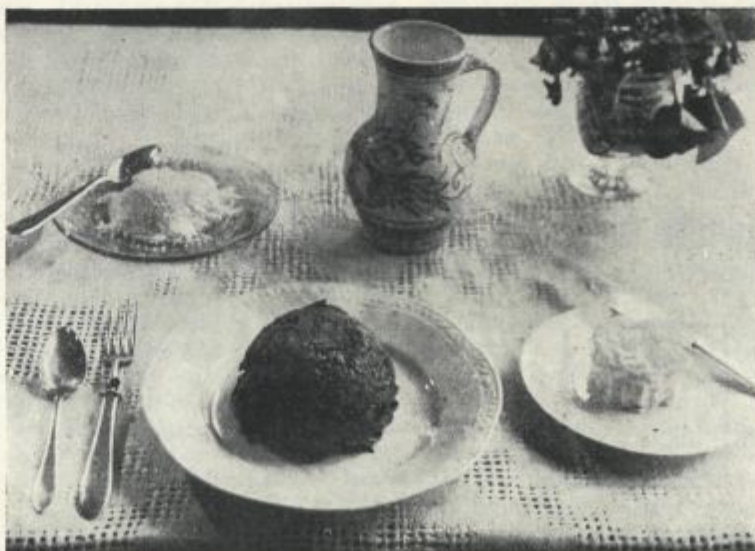
Angleži pripravljajo špinačo prav tako kakor Francozi, samo da jo po-

lijejo razen z maslom tudi s kisló smetano; kdor ima rad, jo pa lahko potrese še s parmezanom.

Italijani pražijo špinačo na olju, tudi celo. Otrebljeno špinačo na olju nekoliko zarumenijo, osolijo, opopravo, ne-

kateri tudi osladkajo. Dobra je tudi z nastrganim parmezanom.

Špinačne omlete, cmoki, pudingi, narastki in zvitki nas kar vabijo, da je ta dragocena zelenjava čim večkrat na mizi.

Narisa: J. Pecháček.

VOLK IN GOSLI

Stara ruska pravljica pripoveduje, da se je nekoč, pred mnogimi leti, vračal siromašen vaški učitelj s svojimi gosli z veselice domov. Pot ga je vodila po širnih zasneženih poljih. Nenadoma je padel v jamo, iz katere ni mogel sam zlesti. Nesreča je hotela, da je bil v jami velik, star volk.

Ubogi vaški učitelj ni vedel, kaj bi storil. Zdajci se je domislil svojih go-

sli. Prijel je za lok in začel igrati. Igral je, karkoli mu je prišlo na um, in to ga je tudi res rešilo. Volk je najprej obstal pred njim in poslušal. Toda čez nekaj trenutkov je začel strašno tuliti, kakor da ga kdo tepe. Kmalu nato je skočil iz jame, tekkel po polju in se naposled zgubil v oddaljenem gozdu.

Drugo jutro so vaščani rešili uboge-

ga učitelja iz jame in ko jim je povedal, kako je z igranjem pregnal volka, mu skoraj nihče ni hotel verjeti.

Pa je res tako. Volk ne mara glasbe. Vodja zoološkega vrta v Berlinu je nedavno tega napravil nekaj poizkusov. Skril je goslača v volčjo kletko. Ko so zadoneli prvi zvoki gosli, se je volku po hrbtu naježila dlaka. Postal je nemiren in začel v krogu tekati po kletki. Naposled je postal tako razburjen, da ga je strežaj le z velikim trudom pomiril.

PSI V VOJSKI

V svetovni vojni so v vseh armadah uporabljali pse za določene namene. Nedvomno jih bodo rabili še bolj v bodočih vojnah. Angleški pisatelj Harold Albert opisuje, kako je angleški Rdeči križ zdresiral mnogo psov na strašilih in živih ljudeh ter jih naučil, da se ne zmenijo za mrtve in stoje na straži pri ranjencih. Psi so nosili na hrbtih torbice s potrebnimi za prvo pomoč, in tako se je lahko marsikateri ranjenec za silo obvezal, ko ga je pes našel.

V flandrijskih močvirjih so se ovčarji bolj obnesli kot vprega za prevažanje strojnice kakor pa konji. Vohali so sovražnika že od daleč in so se mu izogibali tako spretno, da strojnice niso prišle sovražnikom v roke. Na ruskem bojišču so uporabljali polarne pse, opremljene s protiplinskimi maskami, da so donašali strelivo. Na italijanskem bojišču v Alpah so prinašali psi živila in vlekli telefonske žice po pečinah, ki so bile ljudem in mežgom nedostopne.

Zdaj dresirajo pse v vojaške namene skoraj po vseh državah. Gotovo ste že kdaj tudi pri nas opazili četo vojakov s psi. Nedavno so imeli javno revijo vojaških psov celo v Harbinu v državi Mandžuko. V Franciji, Italiji, Belgiji in Bolgariji imajo celo posebne šole za dresiranje vojaških psov. Uče jih spoznavati teren, nositi tempirane granate v sovražne posojanke, napadati sovražne vojake in nositi strojnice po neprehodnem zemljišču. V Jeni imajo celo bolnišnico, namenjeno izključno vojaškim psom.

Rešitev ugank šte. 9

Rešitev križanke.

Vod or a v n o: 1. zima, 7. od, 8. Nina, 10. rak, 12. Nil, 14. si, 16. Avar, 18. Anam.

Nav p i č n o: 2. in, 3. mir, 4. anas, 5. dona, 6. Akim, 9. diva, 13. lan, 17. Ra.

Rešitev zlogovnice.

September.

Uganke šte. 10

MAGIČNI KVADRAT.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Vod or a v n o i n nav p i č n o: 1. izvir vse dobrote, 2. pohorski svetnik, 3. sorodnica, 4. kraj pri Kamniku.

ZLOGOVNICA.

Sestavi iz teh zlogov: klo, kon, le, lib, na, o, vi, za štiri besede, ki pomenijo: 1. zakrament, 2. orodje, 3. otok v gornjem Jadranu, 4. podstavek za obratovanje. Začetne črke od zgoraj navzdol ti dajo ime vlitine, končne črke od zgoraj navzdol pa misel, ki ti pride na um ob njenem zvoku.

*

SALE ZA NAŠE MALE

Bumčkova šolska naloga o konju.

Konj je domača žival. Na divjem zapadu je konj tudi divja žival. Konj živi navadno v hlevu. Na enem koncu ima konj dolg ali kratek rep, na drugem koncu ima pa glavo. Konj ima v glavi velike zobe in dolg jezik, na vsakem vogalu pa po eno nogo.

Razlog za jok.

«Zakaj pa jokaš, Pepček?»

Pepček ihti:

«Vsi moji bratje in moja sestra so

imeli letos tako dolge počitnice, samo jaz ne!»

«No, to je seveda žalostno; pa zakaj jih nisi imel?»

«Ker še ne hodim v šolo!»

*

Učenci tretjega razreda so pisali šolsko nalogo: «Pri teti na obisku.» Najkrajšo nalogo je oddal Pepček. Glasila se je: «Včeraj sem bil pri teti, ampak moje tete ni bilo damo.»

*

Iz šole.

Učitelj je bil že ves obupan, ker so učenci tako slabo znali. Nekega dne so bili še prav posebno nevedni. Učitelj vzame iz žepa dva dinarja in ju da učencu, ki ga je imel za najbolj neumnega, in pravi:

«Pepček, pojdi v lekarno in kupi za dva dinarja pameti!»

Pepček je šel, pri vratih pa se je obrnil:

«Ali naj rečem, da je za vas, gospod učitelj?»

PRVIČ

Od severa je pihal vedno hladnejši veter in nosil suho listje po zraku. Prišla je jesen, tista usodna jesen, ki jo je Janezek s takim strahom pričakoval. Treba bo v šolo. Zdaj bo konec vseh zabav in norčij, ki so prinašale toliko pestrosti v njegovo mlado življenje. Da, včasih si je pač zaželel, da bi bil že velik in da bi hodil v šolo, toda to je bilo samo takrat, kadar so ga starejši tovariši prezirljivo izključevali od iger, češ, kaj boš ti, saj še brati ne znaš. Toda to je bilo le redkokdaj, kajti v srcu se je vedno bal šole, učiteljev, palice in drugih grozot, s katerimi so ga strašili starejši fantje. Ljubi Bog, to pač ne more biti kar tako, če moraš sedeti v klopi kakor pribit in strmeti samo v gospoda učitelja, ki ti razlaga reči, o katerih se ti še ne sanja. No, ampak bo že kako. Konec ga pri tem gotovo ne bo, saj so že mnogi drugi pred njim pretrpeli te težave, jih bo pa še on — Janezek, saj je junak!

Teden dni pred začetkom je mama Janezka lepo oblekla, pa sta šla nakupovat knjige. Janezku se je hudo imenitno zdelo, ko so ga prodajalci s takim občudovanjem gledali, češ, glej ga fanta, v šolo že gre. In pravili so mu «mladi gospod» ter mu v torbico dali knjig, da so ga rame bolele, ko jih je prinesel domov.

«Ali je težka ta učenost», je potožil zvečer očku, ko se je vrnil iz pisarne, in mu pokazal rdeča ramena. «Pa še kako,» mu je odgovoril oče, «ampak k sreči ti učenosti ne bo treba dolgo nositi na ramah, temveč jo boš moral čimprej preseliti v glavo, kjer bo sicer lažja, zato pa jo boš teže noter spravil!»

Vso tisto dolgo noč je potem Janezek sanjal, kako je tlačil knjige v glavo, da mu je pri tem tekel pot z obraza, pa je bil ves trud zaman. Ko se je zjutraj zbudil, je bil strah pred šolo še večji, kajti če so že v sanjah take težave, kako hudo bo šele takrat, ko bo šlo zares!

Veliki dan je prišel. Janezek se je od samega razburjenja zdramil že ob šestih in prebudil vso hišo. V torbo je dal vse knjige, žepe pa si je natlačil z jabolki in kruhom, da bi od prenapornega sedenja v šoli ne omagal. Na skrivaj pa je vtaknil v žep še «fračo», da se bo lahko branil, če bi mu kdo delal silo. Tako oborožen, se je odpravil z mamico na pot.

V šoli je bil že pravi sejem. Starejši otroci, ki so se že poznali, so se živahno pozdravljali in si pripovedovali počitniške pustolovščine. Manjši, ki so prišli prvič v to hišo učenosti, pa so se previdno tiščali maminih kril in se zvedavo ozirali naokrog.

«Glej ga no sosedovega Pepčka», je

pol tiho zaklical Janezek. «No, kakšen bojazljivec, da ga le ni sram, čisto objokane oči ima. Na cesti se je pa vedno tako junačil! Od zadnjic sem mu dolžan še brco, ko me je izza vogala tako grdo ometal z blatom. Mu bom že pokazal, če bova skupaj sedela!» Takele pregrešne misli so obhajale Janezka, ko sta z mamco stopila v razred. Ob katedru je stal učitelj, joj, kakšen je bil! Preveč grozen sicer ni bil videti, ampak pleša vrh glave! No, to si jo bo Janezek ogledal, kadar bo učitelj razlagal kakšno pusto stvar. Z vsakim trenutkom se je večal njegov pogum, še pol tako ne bo hudo, kakor so ga strašili!

Šolsko življenje se mu je kmalu priljubilo. Z velikim navdušenjem se je seznanjal s svojimi sošolci, s katerimi je potem domov grede uganjal vse mogoče norčije. Je bil pač junak naš Janezek, junak, ki se nikogar ni bal in se je spustil v vsako pustolovščino. To je pravil tudi svojim tovarišem, pa mu niso verjeli. «Čisto vsega si pa tudi ne upaš,» so ga dražili. «Ali naj vam dokazem,» jih je izzival Janezek. «Kar povejte mi, kaj naj naredim, pa bom!» «Veš kaj,» se je spomnil eden izmed njih, «pa ustrelj našega učitelja s fračo v plešo, če si upaš! Ko si tak junak!» Janezka je pogrelo. Ne, kaj takega se pa res skoraj ne upa. To je vendarle preveč. Ampak kaj, če tega ne bo napravil, se mu bo smejal ves razred, in prišel bo ob ves ugled. Mora, pa naj ga stane, kar hoče!

«Prav, pa bom, da boste videli, da se res ničesar ne bojim,» je rekel tovarišem. «Še jutri boste videli moj pogum.» Potem so se razšli.

Janezek je bil ves popoldan nekam zamišljen. Vsa zadeva vendar ni tako preprosta, in posledice bodo zanj lahko usodne. Vso noč je sanjal, kako meri v učiteljevo plešo, pa ne more in ne more sprožiti, sošolci se mu pa smejejo in mu stržejo korenček. Od vseh težav, ki jih je ponoči preživel,

ZAPRT

mu je bilo zjutraj skoraj slabo, tako da ga je mama zaskrbljeno vprašala, kaj mu je. Pa je hlabro zatajil svoje težave, pomolil je k angelu varuhu, da bi mu ta dan zvesto stal ob strani, stisnil fračo in papirnat nabojček v žep in odšel.

V šoli so že vsi vedeli za njegovo stavo. Pol z občudovanjem, pol s strahom so ga ogledovali tovariši in ga z očmi spraševali, kaj bo. Janezku je od minute do minute bolj upadal pogum, in ko je pozvonilo in je stopil učitelj v razred, je bil čisto na koncu. Če bi mu le kdo hotel namigniti, da mu tega grozotnega dejanja ni treba storiti. Toda ne, vsi so ga izzivalno gledali, kdaj bo pokazal pogum. S tresočimi rokami je izvlekel fračo, jo nameril, in zzz je zletela papirnata kroglica učitelju naravnost v plešo. Krasen strel! Ni zaman slovel za imenitnega strelca. Toda kaj bo zdaj? Učitelj se je vprašujoče ozrl po razredu.

«Kdo je bil to?» je zagrmel njegov glas. Vse oči so se obrnile v Janezka, ki je hitro vstal.

«Ti? No prav, po pouku me počakaj v razredu!»

Janezek si je skoraj oddahnil. Svoje dejanje je storil, čast je bila rešena. Vse, kar bo zdaj prišlo, ni več besede vredno. Toda v srcu ga je vendar stiskalo. Komaj mesec dni hodi v šolo, pa že zaprt! Kaj bodo rekli doma!

Dopoldne je minilo, kakor bi mignil. Sošolci so se odpravljali domov in škodoželjno pogledovali Janezka, ki je kakor kupček nesreče sedel v klopi, in si mislili: «Prav ti je, ti junak, zdaj pa imaš!»

Ko so na stopnicah utihnili poslednji koraki, se je učitelj vrnil v sobo, in zasliševanje se je pričelo. Janezek je učitelju vse lepo razložil.

«Saj mi je žal,» je zaupno razlagal, «pa nisem mogel drugače, ker bi se mi vsi smejali.»

Učitelj ga je resno gledal, toda nekaj kakor smehljaj se je zablistalo v njegovih očeh.

«Torej tako je to! Seveda, prav za prav res nisi mogel drugače, dasi ni Bog ve kako lepo, da se tako postavljaš pred tovariši. Mar bi se pridno učil in jim s tem pokazal, kakšen junak si! No, za danes naj bo, drugič pa glej, kje in kako boš razkazoval svoja junaštva!»

Janezku so oči kar zažarele. Šolska soba, ki se mu je še malo prej zdela prava ječa, je na mah postala vsa svetla in prijazna, učitelja bi pa od same ljubezni najrajši objel! Brž je stlačil knjige v torbo in med potjo, ko je tekel domov, je za trdno sklenil, da se bo pridno učil in s tem pokazal učitelju svojo veliko, pravkar vzcvetelo ljubezen.

ŽENSKÉ IN KNJIGE

Daleč so že časi, ko niso knjige ženskam nič pomenile. Takrat so celo dame le malo listale po knjigah; brale so kvečjemu podlistek v dnevniku.

V modernem času pa je čisto drugačen odnos žene do knjige in čitanja. Vsaka gospodinja bere svoj dobri ženski časopis, ki ga ne more pogrešati, in čuva knjižnico moža in otrok. Pametno skrbi, da se duševni zaklad poveča. Gospodinja ve: izposojevalne knjižnice prinašajo v hišo nekaj neosebnega, tujega. Zato si prizadeva, da si po možnosti nabavi čim več lastnih knjig.

Tudi dekleta rada berejo knjige, in prav je, da jih berejo, zakaj tudi iz knjig si človek pridobi izkustvo, poznanje življenja — in sicer ceneje kakor z izkušnjo v življenju.

Nobena gospodinja bi ne smela biti tako malomarna, da bi si ne prizadevala, množiti domačo knjižnico. Dve reči delata dom udoben: ura na steni, ki tikata in bije ure, in knjižnica ali polica s knjigami v tistem kotičku.

«Knjige so prijateljice in prijatelji, knjige so tovarišice in tovariši», je star preizkušen rek. S knjigo se lahko zabavamo, če hočemo, jo lahko odložimo, ako se nam poljubi. Knjiga ni nikoli huda, vedno nam je na uslugo. Saj ni treba, da bi imel človek v svoji knjižnici samo klasična dela. Dobro je, če jih ima, treba pa je tudi razvedrila. Zlasti v boleznih je potrebno lahko čtivo. Zato imejmo vsakovrstne knjige za razna razpoloženja. Zabavne, poučne, praktične knjige.

Žena ne sme imeti knjig samo v okras stanovanja, temveč jim mora biti tudi duševna prijateljica. Mora se zatekati k njim, kadar si zaželi zabave, kadar išče tolažbe, kadar bi se rada poučila. In knjiga komaj čaka, da prideš k njej in ji poveš, kaj želiš od nje.

«Seveda,» boste rekli, «ampak knjige stanejo denar!»

Res je, toda pomislite, da izdaste večkrat majhne zneske za stvari, ki imajo za vas komaj bežno vrednost, dočim je vsaka knjiga, ki si jo nabavite, za vas majhen trajen zaklad, nekaj, kar vas bo v življenju bog ve kolikokrat zabavalo in poučevalo. In pa danes si lahko množite knjižnico prav poceni in pod ugodnimi pogoji. Jaz sem na primer danes v posesti malone prav vseh knjig, ki so izšle v založbi «Evalit» in «Žena in dom». Nabavila sem si jih pod tako ugodnimi pogoji, da res nisem čutila in pogrešala tistih zneskov, ki sem jih dala za te knjige. In zdaj imam lično zbirko knjig, kamor se zatekam po zabavo, pouk in tudi tolažbo. Koliko lepih ur sem že preživela s temi dobrimi prijateljicami! In če izračunam koristi, ki so mi jih prinesle praktične knjige «Žena in dom», vidim, da sem naložila tiste male zneske tako dobro, da mi nosijo več ko sto-

odstotne obresti. Poskusite še vi! Dajte si poslati brezplačne sezname knjig in knjižnih zbirk po upravi «Žena in dom» — saj če že niste naročnica, pa vsaj čitate to revijo — in gotovo mi boste hvaležni za to opozorilo, ko bo-

BOJ PROTI PRAZNOVERJU

Dva britanska duhovnika, Balleine in dr. Goudge iz Oxforda, sta pričela velik boj proti praznoverju, ki se v Angliji zmerom bolj širi. V ta namen sta priobčila pravkar v veliki nakladi knjižico, katero imenujeta «katalog groze». Namen te knjižice je, da bi se Angleži vzgajali tako, da bi brez strahu šli pod vsako lestvo, ki bi nanjo spotoma naleteli, da bi brez skrbi sedli k mizi, pri kateri sedi trinajst ljudi, da bi se ne bali ne petka ne trinajstice. Nekatera praznoverja — razlagata duhovnika v svojem katalogu — so poganskega, druga pa spet krščanskega izvora. Na primer prazna vera, da je petek nesrečen dan, je nastala zato, ker je bil Kristus v petek križan. Tudi praznoverje «trkanje na les, mizo itd.» izvira iz srednjega veka, od «dotaknjenja križa». Prazna vera, da ne smemo hoditi pod lestvo, je nastala pod vplivom slik Gospodovega križanja, kjer je bila na križ prislunjena lestva, zraven nje spodaj pa je bil hudič, ki

ste segali po tej ali oni knjigi v svoji knjižnici. Videli boste, kako vam bo v zadoščenje, v ponos in v veselje, ko boste lahko rekli: «Vse tole je moja last! Z ljubeznijo sem si vas pridobila, drage prijateljice, in to ljubezen mi vračate, vedno pripravljene, da bi me zabavale, poučile in mi svetovale ob vsaki priložnosti!»

je jezik kazal. Nesrečna trinajstica izvira iz tega, da je bilo pri zadnji večerji trinajst oseb in se je trinajsti — Judež — drugi dan obesil. Praznoverje, da prinaša raztresena sol nesrečo, je istega izvora: pri zadnji večerji je Judež raztresel sol. Mnogi ljudje — trdi knjižica — ne verujejo v te srednjeveške prazne vere, a se jih vendar držijo, ker človek ne more premagati občutka nadnaravnega. Če si ga ne zna versko pojasniti, pada človek v praznoverje.

Ta najnovejša knjižica britskih duhovnikov in znanstvenikov zopet dokazuje, kako potrebno je bilo, da izda naša založba izvrstno knjigo «L. Lost, Česa iščete v zvezdah?» Ta knjiga Vas bo poučila o vsem, kar človeka slepi in vara in zato tudi muči. Kdor jo bo razumno bral, bo spoznal, kolika nesmiselnost in nesreča je praznoverje, čarovništvo, astrologija i. dr.

Življenje se prične s štiridesetim letom

V svoji znameniti knjigi, ki je dosegla svetovni uspeh, pravi pisatelj dr. Walter B. Pitkin, profesor kolumbijske univerze v New Yorku:

«Šele ko smo štirideset let stari, vemo prav za prav, čemu smo na svetu. Šele štiridesetletnik lahko trezno presoja, ima dovolj izkušenj in ve ceniti prave vrednote tega sveta. Veselite se, štiridesetletniki in štiridesetletnice, da se Vaše življenje šele pričinja! Štirideset let — to je zavidanja vredna doba!»

Toda s samim dejstvom, da smo štirideset let stari, seveda še ni vse opravljeno. Pretehtati je treba svoj delavnik, potrebna je organizacija našega dela, naših sposobnosti in našega prostega časa.

Dr. Walter B. Pitkin je svojevrsten apostol, ki nam zna dopovedati, kako si moramo urediti vsakdanje življenje, da do kraja uživamo tiste koristi, ki nam jih življenje lahko nudi.

Da, življenje se res da prične s štiridesetim letom, toda samo tedaj, če smo sploh začeli prav živeti. Zgolj mi sami lahko odločamo o tem, ali hočemo biti s štiridesetimi leti starčki ali s šestdesetimi mladeniči. Da ne zaigramo svoje usode, je treba, da se točno poučimo o načinu življenja po štiridesetem letu. In če že nam samim ne bo dano v polni meri doseči idealov, ki jih navaja Pitkinova knjiga, naj bodo vsaj pokolenja, ki pridejo za nami, srečnejša in zadovoljnejša. Zato je Pitkinova knjiga važna in tehtna vzgojiteljica.

Rade volje nam boste zatorej priznali, da je založba «Evalit» storila dobro delo, ko je poskrbela za jasen in poljuden slovenski prevod Pitkinove knjige. Založba je uvrstila Pitkinovo knjigo «Življenje se prične s štiridesetim letom» med svoje letošnje redne izdaje, ki jih prejmejo naročnice revije «Žena in dom» med petimi knjigami, vse za 37 din, v knjigarnah pa bo samo ta knjiga stala 30 din.

Pred desetimi leti je umrla Dana Golia Koblerjeva

Pred desetimi leti je za vedno zaprla svoje lepote žejne oči naša največja pianistka Dana Koblerjeva, poročena Golia. Njena smrt je pustila v našem glasbenem življenju globoko vrzel. S kolikim upom, obožavanjem in ljubeznijo smo spremljali njeno življenje, kajti vedeli smo, da hrani v svoji duši nebroj zakladov, da nam je komaj začela dajati iz svojega bogastva in že jo je neizprosna bolezen položila v tiho bolniško sobo. Bog sam ve, kako se je borila za svoje življenje, kako se je z vsemi silami upirala smrti, kako je hrepenela po ozdravljenju, ker se je zavedala, da nam ima še toliko dati. Poslednje razočaranje v njenem življenju je bila zavest, da je vsa ta borba zaman in da je smrt močnejša od življenja.

Dana Koblerjeva se je rodila 6. junija leta 1892. v Ljubljani, kjer je dovršila učiteljske, hkrati pa študirala glasbo. Po maturi je odšla v Prago na konservatorij, kjer je ostala več let. Slovela je kot nenavaden talent in odlična učenka, ki je takoj skraja v glasbenem svetu vzbujala veliko pozornost in mnogo nad. Razvila se je v našo najboljšo pianistko, obdarjeno z globoko čutečo dušo. Že med vojno je večkrat koncertirala v domovini.

Ko se je Dana Koblerjeva vrnila iz Prage v Ljubljano, je postala klavirska učiteljica na šoli Glasbene Matice, pozneje pa profesorica na našem konservatoriju. Nekaj časa je poučevala tudi klavir v Osijeku. Med njenimi učenkami sta bili tudi Zora Zarnikova in Jadviga Poženelova, obe priznani pianistki iz mlajše generacije. Po prevratu se je odpravila Dana Koblerjeva z našo sopranistko gospo Pavlo Lovšetovo na daljšo turnejo. Po vseh večjih mestih Jugoslavije sta priležali koncerte. Povsod so ju sprejemali z največjim navdušenjem, povsod so kritike hvalile Danino visoko muzikalnost in tehnično dovršenost. V Beogradu je obiskal koncert tudi takratni regent, poznejši kralj Aleksander I., ki je bil sam izredno muzikalen in je znal pravilno oceniti Danine umetniške zmožnosti. Povabil je obe mladi umetnici, da sta koncertirali na dvoru, kjer sta bili odlikovani z redom sv. Save. Velike uspehe sta želi tudi v Trstu in Gorici.

Ko se je vrnila s turneje, se je z velikim zanosom lotila dela v Ljubljani. Hotela nam je dati vse svoje bogastvo, a žal je morala spoznati, kako grenak je kruh umetnika v do-

lini šentflorjanski. Jazz in manj vredna glasba je užigala, na umetniške koncerte Dane Koblerjeve pa so hodili le izbrani, umetniško čuteči ljudje, tako da je bila zmeraj v skrbeh, ali bodo koncertni dohodki pokrili tudi izdatke. Mnogo bridkih ur in mnogo razočaranj je doživela na svoji kratki življenjski poti.

Osebnost je bila Dana Koblerjeva izredno simpatična, pogumna, živa, duhovita in dovzetna za vse, kar je lepega in dobrega v življenju. Močan narodni duh je preveval njeno ose-

nost, in živo je verovala v dan osvoboditve izpod avstrijskega jarma. Ko se avstrijski orožniki gnali po ulicah vklenjene naše slovenske fante, je iz protesta skočila k enemu izmed njih in mu poljubila vklenjene roke. Za tako dejanje je bilo treba v tistih časih veliko poguma... Umrla je dne 27. oktobra leta 1929. v Ljubljani. Pokopana je na pokopališču Sv. Križa. Ob desetletnici njene smrti se z ljubeznijo in vdanostjo spominjamo nanjo in jo slej ko prej težko pogrešamo. (zž)

Kadar boste žalostni, se spomnite

da so ljudje — in morda živijo blizu vas — ki so neozdravljivo bolni, brez upanja, da bi se jim vrnilo zdravje,

da v trenutku, ko se vi predajate svoji žalosti, komu umira njegov najdražji,

da so hiše bolečin in trpljenja, ki jim pravimo «bolnice», «bolnice za duševno bolne» itd., kjer bi vi šele izmerili velikost svoje žalosti, ki je pogosto nepotrebna,

da je vse na svetu minljivo; tako, kakor se menjavata dan in noč, tako pride za žalostjo veselje, četudi včasih le majhno,

da prav tako, kakor ne grozi iz vsakega oblaka dež in nevihta, marsikatero zlo, ki ga pričakujemo, sploh ne pride,

da se zelo motimo, ako mislimo, da je naše trpljenje največje,

da je čisto nepotrebno mučiti sebe in druge zaradi nečesa, kar se ne da več izpremeniti,

da se na svetu vrstita radost in žalost, in da se nam bo včasih to, kar nas danes žalosti, zdelo pozneje čisto malenkostno, prav tako kakor otroške bolezni, za katere več ne vemo,

da si škodujemo že s trditvijo, da smo nesrečni, zakaj tudi ta misel pomaga k temu, da bi bili res nesrečni,

da je veliko bolje živeti in verovati v boljši jutrnji dan, kakor obupovati in izgubljati nado,

da raste iz trpljenja značaj — in narod potrebuje dobrih značajev.

Ali je poklic

nadomestilo za zakon?

Že slavni grški filozof Aristoteles je spoznal, da je človek družabno bitje. Iz tega spoznanja je pravilno sklepal, da je samota za človeka nenaravno stanje. Duševna samota delovne žene tvori danes eno izmed najvažnejših, najbolj perečih vprašanj. Mi smo tega naziranja, da danes tako razširjeno mnenje, češ da poklic more ženi nadomestiti zakon, ni v skladu z dejstvi. Kdor to trdi, skuša iz sile narediti čednost. Reči bi se moralo, da poklic pač na žalost «mora» večkrat nadomeščati zakon, a nadomestiti ga ne «more».

Gotovo je poklic za zelo mnogo žensk dandanes prav važna, da, življenjsko važna zadeva. Toda nikakor ne more biti polna vsebina življenja, ker v ozadju takega ženskega življenja neizprosno preži samota. Ženske samote še veliko težje prenašajo kakor moški. V samoto obsojena ženska je zelo pomilovanja vredna stvar na zemlji. Na tem ne morejo ničesar izpremeniti niti zgolj umstveni razlogi; to je zakon narave, in narava je neizprosna.

Ljubezen igra namreč v čutnem življenju žene največjo vlogo. Ženi ni potreben samo njen «jaz», ampak tudi «ti», na katerega se morajo osredotočiti vsa njena čustva. Kjer tega «ti», tega čustvenega objekta ni, mora priti na njegovo mesto nekaj drugega. Ako je to poklic, ki naj bo nadomestilo, potem morajo misli razuma in pameti izpolniti tisto mesto, ki je drugače pridržano čustvovanju. To je sicer mogoče, toda najlepše, kar ima žena, namreč njeno žensko notranje življenje, pri tem zakrne.

Zakon je in bo najvišje doživljanje človeške sreče. Kdor stopi v zakon, uide samoti. Toda celo tiste ženske, ki jim zakon ni usojen, bi se ne smele odločiti za samoto.

Pojem osamele žene je na žalost pojem današnjega časa. Kdor ga prav razume, ga ne bo zase sprejel, temveč si bo prizadeval, da bo ta pojem spet izginil. Samota ne more človeškega življenja nikoli obogatiti, temveč napravi življenje samo revnejše.

DA SO ŽENSKE INDISKRETNE?

(Beseda mladim možem na srce.)

Jelka se je s svojim fantom razšla. Vse v pisarni smo videle na njej, kako jo to boli. Kadar smo jo s silo vzele v kino s seboj, je vselej izrabila temo za to, da je lahko jokala. Ah, kako je to dekletu imelo svojega fanta rado! Štiri leta sta se ljubila, in zdaj nenadno konec. Zakaj sta se razšla, nismo izvedele. Po njeni krivdi? O tem smo močno dvomile. Poznale smo jo kot pošteno in zvesto dekletu. Vsa ta leta je ni nikoli nihče videl, da bi obračala oči na koga drugega. Kadar ni imela sestanka z Jankom, je sedela doma, šivilja in živela samo v mislih na prihodnji sestanek. Vse smo si prizadevale in se delale, kakor da ne vidimo njene žalosti. Nič več je ni čakal po uradnih urah, za to pa smo jo čakale vedno me, da bi ne občutila samote in žalosti, ker je on več ne čaka...

Zadnjič sva se peljala jaz in moj fant na izlet. Pa mi on kar iznenada pravi:

«Poslušaj, tega mi niti nisi povedala, da sta se Jelka in Janko razšla.»

«Nisem vedela,» sem odgovorila, «da bi te to zanimalo!»

«Zakaj ne! Saj sem hodil z Jankom v šolo! Lepa ptičica se je izvalila iz Jelke; na videz taka svetnica, v resnici pa baje neznosen značaj. Kakšna je bila med vami dekletji? Še dobro, da se je Janko pravočasno odločil za razid, sicer bi se mu to grdo maščevalo v zakonu.»

Zagledala sem se z odprtimi usti vanj. Toda moj dragi je govoril dalje, kakor da ima namazan jeziček. Priporočeval je razne podrobnosti iz razmerja Jelke in Janka, različne spore in napake. Skratka — nisem videla še tako poučenega človeka, kakor je bil moj bodoči gospodar in zapovedovalec. Slednjič mi je bilo že preveč in ustavila sem tok njegove zgovornosti z vprašanjem:

«Ali bi mi ne hotel povedati, kdo ti je vse to na nos obesil?»

«No, dovoli!» se je užalil. «Kaj misliš, da sem ženska in pobiram čenče? O mi je povedal sam Janko.»

«I, lej, lej, torej so gospodje vendarle drug drugemu izpovedujete? Nekoč si mi strašno obširno in ganljivo predaval o tem, da so ženske nediskretne, da pripovedujejo vsaki prijatelji o svojem intimnem razmerju do svojega fanta. Zdaj pa nenadoma čujem, da znajo to tudi gospodarji stvarstva — moški? To me je zares presenetilo!»

«Le kako moreš primerjati to, kar nam je zaupal Janko, potrt...»

«ročakaj — kaj si rekel? Nam? Torej vas je bilo več?»

«Več — no, naša družba — imeli smo vendar običajni petkov sestanek. Kakor da tega ne veš!»

«Hm — in tam je torej Janko odprl svoje srce,»

«Da — smilil se nam je. Marsikatera ženska zna zagreniti fantu življenje.»

Škoda je bilo kvariti nedeljo, zato sem molčala. Imela pa sem tudi o tem svojo sodbo in sem vedela, da se bom pri ugodni priložnosti vrnila k tej diskretnosti moških. Prihodnji teden sem se sešla z dekletom enega izmed fantov tiste «petkove družbe». Začudena in radovedna mi je pripovedovala, češ da se je in zakaj se je in kako se je baje Janko razšel z Jelko. Razočarala ga je na celi črti. Prepirljiva, zoprna, očitala mu je vsak svoboden korak — skratka prava ženska hijena. «Kdo bi bil to mislil o njej!» je končala. Prišla sem v pisarno in sem kar besnela. Nisem se mogla premagati. Povedala sem dekletu, kaj si mislim o tako imenovanih «diskretnih» moških. Precej sem bila presenečena: prezirljivo so zamahnile z roko in rekle kakor v zboru: «To vemo že zdavnaj. Saj smo izvedele

Kako ravna dobro vzgojeni človek s knjigami?

Tudi knjige, ki si jih človek nabavlja in hrani, so značilne za njegovo duševno in srčno izobrazbo. V današnjih gospodarskih razmerah si je težko oskrbeti lepo knjižnico, ker si dragih knjig sploh ne moremo privoščiti. Merilo izobrazbe je način, kako lastnik ravna s knjigami. Knjiga, ki smo jo le enkrat prebrali, sme imeti komaj sled o tem, da je bila že rabljena. Tudi tistim knjigam, ki jih večkrat jemljemo v roke, se raba ne sme poznati. Spoštovanje do knjige moramo vcepiti že otrokom. Knjigo, ki jo pogostokrat beremo, zavijemo v čist papir, ki ga lahko izmenjavamo. Listov pri obračanju ne smemo mečkati, upogibati ali zatrgovali. Zapognjeni vogali, tako imenovana «oslovska ušesa», so znamenje velike zanikarnosti. Nerazrezane knjige je treba skrbno razrezati z ostrim nožem, ne pa z lasnico ali z zgibalnikom. Prstni odtisi so nekaj grdega in izdajajo bralčevo slabo navado, da med listanjem prste slini in da ga umazane roke ne motijo. Razvada, da beremo med jedjo, je kriva, da dobi knjiga mastne madeže. Če je med listi pepel cigaret, je to znamenje, da pri kajenju premalo pazimo. S svinčnikom smemo delati ob robu opazke samo, če

strašne podrobnosti o Jelki od svojih fantov! Janko ni odprl samo svojega srca, ampak tudi svoja usta. Za to, ker ga je imela rada, ker je vkrbela zanj, jo je oblatil, kjer je mogel. Bahal se je prijateljem, kaj je vse dosegel in kako je bil neumen, da se je navezal nanjo, ko je imel pri tem uspeh tudi pri drugih dekletih. Žrtvoval se je Jelki, ona pa se je slednjič izkazala ne vredno njegove ljubezni.»

Bilo nam je vsem dekletom bridko čč vsega tega. Danes je to Janko — kdaj bo to fant nekatere druge izmed nas, ki bo «svoji družbi» izdajal podrobnosti svojega razmerja do dekleta, s katerim hodi ali je hodil?

To so tisti diskretni moški, ki vedno zaničljivo govorijo o ženski blebetavosti! To so tisti «tihi», molčljivi gospodje, ki se smejejo zgovornim ženskam!

Kaj — vi da niste takšni? Vi si to prepovedujete? Kar položite si roko na srce in vprašajte sami sebe: ali niste v zgovornem trenutku izdali prijateljem marsičesa, kar je bilo samo vaše in njeno? In ali ste mislili, ko ste se razšli z dekletom iz ne vem kakšnih razlogov, na to, da dekletu ne zaslužijo, da bi jo za vse še obrekovali in poniževali pred tujimi ljudmi?

je to važno za naše delo. Da bi pa s pripombami «sijajno», «se strinjam» ali s klicaji in vprašanji na robu označevali svoje mnenje, je čisto odveč. Vsakdo, ki bo knjigo za nami bral, se bo posmehoval našim opazkam.

Ker je dandanes marsikomu težko kupovati knjige, si jih bolj ko kdaj prej izposojamo. Kdor si izposodi knjigo, mora nanjo paziti. Ovitka, ki varuje knjigo, ne smemo nikoli odstraniti. Izposojajmo pa si knjige samo pri sorodnikih ali res dobrih prijateljih, ki nam jih radi posodijo, ne morda pri ljudeh, ki jih malo poznamo in ki nam prošnjo lahko odklonijo. Prav pri nas v Sloveniji se je v zadnjih letih razpasla navada, da si izobraženci knjige rajši izposojajo, kakor da bi jih kupovali. Tudi če imajo dovolj dohodkov, da bi si lahko nabavili vsako leto vsaj nekaj novih knjig, potrosijo denar rajši za lahkomiselne zabave, svoje prijatelje in znance, ki z ljubeznijo zbirajo knjige, pa neprestano nadlegujejo zanje. V takem primeru je dolžnost vsakogar, ki ima lepe knjige rad in ki se zaveda svoje kulturne dolžnosti do slovenskega jezika, da izposojanje knjig odkloni. Človek, ki bi si lahko sam nabavil knjige, pa si jih vkljub temu zmerom pri znancih izposoja, kaže samo, da ni olikan. Kdor je kdaj vrnil lastniku poškodovano knjigo, naj se ne čudi, če mu je ta drugič več ne posodi. Veliko ljudi tako strastno ljubi svoje knjige, da jih sploh nikomur ne posodi, kar je za omikanega človeka zmerom razumljivo. Izposojeno knjigo posoditi naprej še drugim znancem ni dovoljeno, razen če nam je dal lastnik za to posebno dovoljenje. (ab)

Naša anketa

Kakšen poklic naj izberem svojemu otroku?

Velecenjena gospa urednica!

Vaša anketa je zelo aktualna. Toliko naših ljudi se vsako leto prijavlja na sezonsko delo v tuje države, da bi res morali nekaj storiti pri nas, da bi omejili, če že ne popolnoma odpravili brezposelnost. Potlej bi se človek tudi laže odločil, kakšen poklic naj bi izbral svojim otrokom. Tako pa imamo skoraj na vseh panogah hiperprodukcijo in ne vemo kam z mladino.

Eden izmed najlepših poklicev za dekleta se mi zdi učiteljstvo. V tem poklicu se lahko izživlja njena ženska narava, četudi sama nima otrok. Vsaki ženski je prirojen materinski čut, ki išče utehe in zaposlitve. V učiteljskem poklicu se ta prirojeni materinski čut povsem izživlja. Po mojem mnenju so tudi ženske boljše vzgojiteljice kakor moški. Učiteljica skuša razvijati v otrocih tudi čut za praktično življenje in stoji kmetici in njenim otrokom z nasvetom ob strani. Ako bi imela hčerko, bi jo najrajši poslala na učiteljsko. Tu pa se moram spet vrniti k uvodu. Vsako leto učiteljska služba manj obeta. Letos je sprejelo žensko učiteljsko samo štirideset učenk, medtem ko je bilo čez dve sto prošelj vloženih. Pri sprejemu so jemali predvsem v poštev odlična spričevala in socialne razmere prosilk. Če bi se ustanovile vse šole, ki so še potrebne v naši državi, bi bilo to število prosilk premajhno. In sploh bi ne imeli brezposelnih učiteljskih kandidatov. Morda bo pod novimi razmerami prišlo tudi to vprašanje v pretres in se bo našim dekletom odprla pot k poklicu, ki jim je najbolj primeren.

Marija D., žena drž. uradnika.

Velecenjena gospa urednica!

Človek obrača, Bog pa obrne, pravi stari slovenski pregovor. Imela sem tri otroke in po svoji vesti sem jim izbirala poklice, da bi bili v življenju zadovoljni. Toda otroci so imeli svoje načrte in jih niso hoteli opustiti. Vsi trije so si kot odrasli poiskali drug poklic. Hčerka, ki sem jo izšolala na učiteljsko, je šla na univerzo in se je posvetila filozofiji. Sin, ki je bil v vojni akademiji v Beogradu, se je lepega dne vrnil in se lotil trgovine. Danes je zastopnik za motorna kolesa in pravi, da je v tem poklicu veliko bolj zadovoljen. In z najmlajšim sinom je bilo podobno, le da še ni dokončal študij. Zato pa pravim, naj si starši nikar preveč ne belijo glave, kam bi z otroki. Ko bodo odrasli, si bodo sami poiskali pot. Morda je

prav tako. Mene je bolelo in še danes me boli, ker sem slej ko prej prepričana, da sem po svoji vesti najboljše izbirala zanje.

Sprejmite lepe pozdrave od svoje stare naročnice

G. K., vdove.

Velecenjena gospa urednica!

Preprosta kmetica sem. Ne maram se vtikati v zadeve mestnih ljudi. Toda nekaj bi rada povedala. Na kmetih silijo zdaj mnogi v mesta, kakor da bi se tam kar med cedil. Veliko se jih vrne razočaranih, vendar pa toliko v mestu pokvarjenih, da se ne morejo več s pravo voljo lotiti kmečkega dela in kmečkega življenja. V šolah in po časopisih bi morali poučevati kmečko ljudstvo, naj pustijo otroke doma. Na kmetih zmerom primanjkuje delavnih moči. Zemlja rodi dovolj za vse člane družine, pa naj si bo še tako številna. Mesto pa je zgrajeno iz nerodovitnega kamna... Ne rečem, da bi se moralo preprečiti študiranje res izredno nadarjenemu otroku s kmetov, toda več ko polovica tistih, ki odidejo vsako leto v mesto, bi bolje storila, če bi ostala doma.

S. Grund:

OČI

«Pokaži mi oči», sem rekel svoji ženi. Debelo me je pogledala in se smehljala.

Še bolj sem se ji približal in se poglobil v njene oči. Moj Bog, po šestih letih zakona bi človek vendar rad vedel, kakšne oči ima njegova žena!

«Mislim, da imaš sive», sem dejal.

«Sive!» je rekla očitljivo.

«No, nekaj zelenkastega je tudi v njih.»

Zdaj je bila že zares huda. «Zeleni!» se je zgrozila.

«I kaj pa je hudega na tem? Ruska carica Katarina je tudi imela zelene oči —»

«— Mačje oči!»

«Zeleno je upanje —»

«— Čarovniške oči!»

«Zakaj? Zakaj pa ne rečeš: smaragdne oči? Pomisli vendar: če bi bila zelena barva v modi! Kako bi bila potem ti domišljava na svoje oči! Dala bi si narediti zelen kostum, in naši ljubi sosede bi si od radovednosti raz-

Koliko deklet, ki ni hotelo v domačem kraju služiti za deklo, je požrlo mesto! Plača zapelje naša dekleta, da gredo v svet, potem se pa bolne vračajo in se več ne znajdejo. V naši vasi imamo žalosten primer. Mlado dekle je odšlo v Beograd, češ da ima tam sijajno službo. Zdaj pa smo izvedeli, da je v neki majhni zakotni gostilni «pevačica». Kmečki otroci naj torej rajši ostanejo doma, ker je naša zemlja dovolj bogata in darežljiva.

Pa brez zamere, prosim.

S spoštovanjem Vas pozdravlja

M. J., kmetica.

Velecenjena gospa urednica!

Z velikim zanimanjem sem prebrala odgovore Vaših naročnic v zadnji številki «Žene in doma». Tudi jaž sem prepričana, da ni treba otroka po vsej sili riniti skozi gimnazijo in univerzo, da si ustvari eksistenco. Danes je res najboljše, da se otroci posvetijo obrtniškem stanu ali pa strokovni delavski izobrazbi. V našem kraju stoji tovarna, ki zaposluje nekaj sto delavcev. Prvi delavci, mojstri in strokovni delavci imajo večje plače kakor pa profesorji na ljubljanskih gimnazijah. Razen tega jim daje tovarna še brezplačno stanovanje in razsvetljavo. Zakaj bi torej silili otroka v študij, če ne kaže posebnega veselja in posebne nadarjenosti, ko se lahko po lažji poti prebije do kruha? Brezposelne inteligence imamo že več ko preveč.

Z odličnim spoštovanjem

I. N., učiteljica.

tegnili vratove in šušljali: Zdaj pride skrivnostna povodna vila v zeleni obleki.»

«Ne, moj dragi, k zelenim očem bi se bolj podal temnordeč kostum.»

«Tega ne verjamem, srček.»

«Pa vendar! Prosim, prosim, moj mozek, kupi mi rajši temnordečega! Hočem, ker ti to tako želiš, tudi potrditi, da imam zelene oči.»

«Toda, kdo pa neki pravi, da ti bom kostum —» sem zaklical osupel.

Dala mi je roko na usta, se navihano smejala, nazadnje pa mi je pritisnila poljubček. «Nič preveč ne govori! Ali hočeš?»

«Ampak!»

«Hočeš?!»

«Zakaj pa naj bi ti takoj —»

«Hočeš?!»

«No — da», sem izgubil vse upanje. Za eno izkušnost sem bil bogatejši.

Iz same ljubezni me je stiskala k sebi, da so mi rebra pokala. —

Jaz pa nisem zinil nobene besede več o njenih očeh in tudi ne bom, pa čeprav bi se njih barva izpremenila v vijoličasto ali oranžno...

Nesrečna ljubezen

«Vzrok: nesrečna ljubezen»...

Tako se navadno končujejo kratka ali daljša poročila, ki jih moramo prebirati sleherno pomlad in sleherno jesen, ko veliko dogajanje, prerajanje in previranje v prirodi odjekne v človeških srcih in glavah. To so poročila o možeh s prerezanimi žilami, o ustreljenih, o nežnih ženskih truplih, ki so jih po daljšem ali krajšem iskanju potegnili iz vode, pa o njih obupankah, ki so v nemirni, temni noči vzele veronal ali se zastrupile s plinom. Mnogo je načinov, da se posloviš od življenja, a eno se zdi pri tem precej potrebno, namreč: da obupance zapusti vsaj poslovilno pismo, v katerem poslednjič potoži svojo bol, ki je v zaključnem stavku časopisnega poročila strnjena v edine tri besede:

«Vzrok: nesrečna ljubezen.»

Kakor koli so te besede resnično skromne in kratke, jih je vendar dovolj, da lahko zbudijo sočutje. Toda sočutju se vedno pridružuje nekoliko nejevolje, kako morejo biti zlasti mladi ljudje tako neokretni in zmedeni, da se gredo sami žrtvovati zavoljo čustvenosti. V osemnajstem stoletju je vesoljni kultivirani svet pretakal solzé nad samomorom mladega, obupanega Wertherja. Tisočera čustvujoča srca so srečavala sama sebe v stihih slavnega nemškega pesnika:

«Vsak mladenič rad tako bi ljubil,
vsako dekle rado bi takó
ljubljeno biló...»

Kateri mladenič pa bi bil danes rad podoben Wertherju, ki je zaman poslal proti nebu toliko gorečih vzdihov? Če danes trpi srce zaradi ljubezni, se skriva, kolikor se le more, pred ravnodušnostjo, posmehom in cinizmom. Kajti človeška družba ne sodi več, da trpljenje očituje lepoto duše, marveč da priča samo o doživljenem porazu. Človeška družba gleda danes na ljubezen kakor na kakršen koli drug nevaren šport in pozdravlja zmagovalca.

Mar je današnja človeška družba res manj čustvujoča, kakor prejšnje čase? Ne smemo je gladko obsoditi! Današnja človeška družba samo drugače vrednoti čustveno stanje in svojo lastno sramežljivost. Prejšnje čase se je skoraj vsakdo sramoval svojega telesa in njegovih potreb. Ljudje so se delali, kakor da o vsem skupaj ničesar ne vedo, vsa telesna reč je bila potisnjena v mrak in nevednost. Danes se dame kopljejo v trikoju, ki samo še poudarja lepoto njihovih oblik in tako rekoč ničesar ne skriva, marveč samo še dekorativno izpopolnjuje in poudarja. Danes je na ogled več čustvenosti in strastnosti, kakor je prav

za prav v resnici tiči v človeku. Zato pa se bolj sramujemo lastnega srca. Dandanes vam bo kakšna odlična mestna dama rajši priznala deset ljubimcev, kakor eno samo otožno noč, polno razočaranja. Današnji mož vam bo rajši priznal sto čisto navadnih paglavščin, kakor en sam čustven vzdih. Danes trpimo za zaprtimi vrati pri ugasli luči — tam in tako, kakor se je svoj čas grešilo. Pa tudi trpljenje je drugačno: ne glasno in zanosno kakor tiste čase, ko so čustvenost cenili bolj kakor sex appeal. Ne, danes trpimo s stisnjenimi zobmi, ko se zavedamo svoje tihe sramote.

Vsekakor — dandanes razlikujemo tri vrste nesrečne ljubezni. In prav tista, ki najbolj odgovarja ljudskemu pojmu, je resnično postala redkejša: namreč tista ljubezen, ki je zaljubljenca ali zaljubljenki nedosegljiva in po kateri neuslišano hrepenita. Večina ljudi preboli to vrsto nesrečne ljubezni že v letih razvoja, v nežni, nevarni obliki, kakor da je to poslednja otroška bolezen. Starejšim se dandanes redko primeri, da bi ljubili globoko in neuslišano. Prejšnje čase pa je bilo to prav pogosto. Uslišana ljubezen je včasih pomenila skoraj toliko kakor sveti zakon — in sicer neločljivi sveti zakon. Če sta dva moška ljubila isto dekle, je pač moral eden biti nesrečen, ker je dekle lahko samo enemu dalo roko in srce. Če je dekle ljubilo poročenega moža, ji je bil vekomaj nedosegljiv. Dva zaljubljenca sta bila nesrečna, če so hude zunanje okoliščine zoprvale sklenitvi zakona. Nesreča in trpljenje sta gospodovali povsod, kjer koli so poročeni ljudje še enkrat vzplamteli v ljubezni in niso bili dovolj pogumni, da bi prevzeli velikansko breme ločitve... Danes je vse to seveda močno drugače. Dandanes lahko delijo dekleta srce na dvoje ali troje in poleg desnice lahko oddajo tudi levico, razen tega pa lahko desnica večkrat menja poročni prstan. Kjer pa je sklenitev zakona preveč ovirana, tam se pač zaljubljenca shajata v skrivni sobi ali na nedeljskih izletih, daleč od sorodnikov, preganjalcev in mestnega vrvenja. Ljubezen se lahko spleta tudi na krajši čas, je torej uspešnejša pa brezobvezna, ker je tako rekoč zmeraj le ljubezen na poskusno. Tudi ženska srca dandanes ne vzdihujejo več tako iz polnega, temveč samo na skrivaj. Moderna, samozavestna ženska se dandanes nikakor ne sramuje pokazati, da goji nežna čustva do lepega moža. Vse drugo potem navadno steče po gladkem tiru.

Ampak prav zaradi tega, ker se dandanes ljubezen tako lahkotno spleta in razvezuje, smo dobili novo vrsto nesrečne ljubezni: namreč izgubo ljubljene bitja. Čeprav ne moremo trditi, da so naši predniki samo enkrat v življenju resnično ljubili, je bila njihovi ljubezni vendarle vedno primešana vera, da je njihova ljubezen enkratna in končno veljavna. Danes

vemo, da ljubezen ni večna in da le redko traja vse življenje. To bi ne bila po sebi nesreča, če bi se pri obeh zaljubljenih istočasno končala. Toda prav to je narobe, da se konča ljubezen pri nekom prej kakor pri drugem, in to je potem za zapuščenega huda nesreča, hušja, kakor če bi ne bil zaljubljenec nikoli bližje spoznal ljubljene bitja. Ljubezen, ki ni bila uslišana, si lahko svoj objekt idealizira, lahko iz najmanjše naklonjenosti črpa velike užitke, lahko svoj ideal poduhovi. Kdor pa izgubi, kar je že imel, ne more tega več storiti. Ne more več opevati ljubljene bitja, ker ga pozna do vseh intimnih podrobnosti in je njegova domišljija mučno vezana na telesne spomine. Ne more se več zadovoljiti s prijateljskim, ko je vendar že vse bilo njegovo. Izguba povečuje vrednost izgubljenega ali, kakor pravi pisatelj Maurois v «Climats»: «Izgubil sem več, kakor sem kdaj koli premogetl.» V takem trenutku je brž na mestu ljubosumje in ta satanski zlodej zna kakor noben služabnik peklá razgrebati žerjavico... Kdor ljubi, pa ni uslišan, lahko razmišlja o vrtnah ali o hladnosti ljubljene bitja; ne to ne ono ne prizadene njegove samoljubnosti. Kdor pa je zapuščen, čuti, da se je to zgodilo iz prevzetnosti ali zavoljo kakšne nove strastnosti: to dvoje pa močno žali samoljubnost. Pa je še en razlog, ki je za zapuščenega važnejši kakor za preziranega in tudi bolj žali njegov ponos: kdor je prezrt, sploh še ni mogel dati vsega, kar premore, in je prepričan, da se bo že še uveljavil, kadar mu bo za to dana prilika. Zapuščeni pa je dal vse, in glej: — ni zadostovalo, ni bilo dovolj, da bi si ljubljeno bitje ohranil. To je strahovit napad na samoljubje. Le malo pomaga, če lastni razum ali pametno prigovarjanje dobrih prijateljev zagotavlja, da na svetu ni nič tako krivično in tako smešno poceni kakor čustvenost. Vsi vemo, da najpomembnejše ženske niso v ničemer tako občutljive kakor v zadevi svojega ženskega ponosa, najodličnejši moške pa v zadevi svoje časti.

Je pa še tretja vrsta nesrečne ljubezni, kronična in počasna, ki ne vodi v katastrofo, marveč predstavlja trajno stanje, v katerem prebijejo marsikateri ljudje cela leta ali vse življenje. Morda imajo oni dušeslovci prav, ki trdijo, da so si ljudje te vrste izsilili takšno stanje in da jim je to potrebno, ker uživajo v mrcvarjenju samih sebe, da jih torej ni treba prav nič pomilovati. Vidimo te ljudi — može kakor ženske, v zakonu ali svobodni skupnosti — ob strani ljubljene bitja. «Imajo» ga, in to v vulgarnem pomenu te besede, toda nimajo ga v onem globljem pomenu, ki nudi varnost, mir in srečo. Nikoli ne vedo, ali jih tudi tovariš ljubi, nikoli ne vedo, ali jim je tudi zvest, stokrat so žaljeni in morajo stokrat odpustiti, radi bi se rešili svoje strasti, vendar se v slehernem poskusu bega še

bolj zapletejo. Če so na svetu ljudje, ki so zaradi svojega erotičnega razpoloženja namenjeni v to vrsto nesrečne ljubezni, potem so na svetu tudi taki, ki takšno ljubezen brez zlega namena razpihujejo: to so samovoljna bitja, ki nimajo potrebe po globoki duševni skupnosti in jim je lahko drug človek pač prijeten, nikoli pa življenjsko važen. Ne morejo ljubiti, lahko se samo dajejo ljubiti. Življenjski drug jim je zgolj znos, dokler ima njihova strastvenost nad njim svoje zadoščenje in dokler je voljan služiti in trpeti. In prav ljudem te vrste je navadno lastna močna privlačnost. V njihovi okolici najpogosteje vidimo ono nesrečno ljubezen, o kateri je tu beseda. Hladni ljubimci ali hladne ljubimke si pridobijo objekt svoje ljubezni, lahko gredo z njim na ulico in ga dovedejo domov, držijo ga v naročju. Vendar ostanejo večno nezadovoljni in osamljeni. Njihova ljubezen vedno viharo zahteva

še nekaj več, česar ni mogoče doseči, ker pač življenjski drug ne pojmi prav njihovih zahtev in njihovega pozele. V pravljicah srečujemo bitja, ki so nadnaravno lepa, a nimajo duše. Kdor se vanje zaljubi, je izgubljen. Znanе so nam mnoge pravljice o vilah, rojenicah in o žalik-ženah. Po vsem svetu pa je zlasti znana pravljica o Loreley, ki jo je v poezijo spravil Henrik Heine, v glasbo pa Schumann. V življenju imenujemo takšna bitja, ki imajo toliko nevarnega čara, duše pa ne, narciste. Dušeslovci so že preiskali celo vrsto takih moških in žensk, pa tudi onih, ki jim vdano služijo. In dušeslovci sodijo po svojih analizah, da so dognali, zakaj se takšna bitja tako skrivnostno privlačujejo. Toda kaj pomaga vse to! Saj niti tedaj, če bi iznašli čarobno pijačo zoper nesrečno ljubezen vdanih bitij, ni prav verjetno, da bi jo vdana bitja tudi užila in se rešila obupa.

bili še mnogi milijoni žen v sponah socialne nesvobode.

Tri sto milijonov žen je poslušalo svojo «nevidno» voditeljico, markizo Aberdeen, ki posreduje svoje ideje samo pismeno in telefonsko.

«Naš cilj», pravi, «je čisto preprost, saj nočemo nič drugega, kakor doseči edinstvo ter medsebojno razumevanje in zaupanje žen vseh dežel in narodov ter se postaviti v službo človeštva. Zgraditi hočemo trajen most med vsemi ženskimi organizacijami na svetu in se posvetovati o plemenitih ciljih žen.

Naše članice niso navezane na nobeno smer, niso podložne nobenemu zakonu in nobenemu vplivu. Lahko so najrazličnejših političnih nazorov — v naših vrstah so nam vse enake. Naš edini zakon je «zlato pravilo», ki bi lahko zagotovilo mir in srečo na zemlji, ako bi ga človeštvo zavedno sprejelo. «Stori drugim to, kar hočeš, da se tebi stori», to je naše geslo, ki nas združuje. Ta preprosta beseda v ustih in v srcu milijonov žen je močnejša kakor vse orožje sveta.»

Ta beseda, ki združuje žene vsega sveta, je pravir nevidne svetovne sile, o kateri se ne govori veliko, ki pa lahko tem več izvrši. In žena, katera kontrolira to svetovno silo, živi vstran od svetovnega dogajanja, pet milj od najbližje železniške postaje in pošte. Od tod je že izvršila tako velikansko delo, kakor je uspešni boj proti trgovini z dekleti i. dr.

Markiza Aberdeen, katere soprog je bil eden izmed najodličnejših voditeljev v angleškem cerkvenem gibanju, pravi: «Dobra volja poedinca in medsebojna ljubezen ljudi sta najboljše jamstvo za svetovni mir. In če hočemo me ženske popolnoma izvršiti svoje poslanstvo na zemlji, moramo služiti tej nalogi v vsej tišini: dajajmo ljubezen in skušajmo zediniti vse družine sveta v eno samo veliko družino, ki živi v miru in slogi v dosego popolne sreče...»

MATI TRI STO MILIJONOV ŽEN

Camphill House stoji samotno na daljnem severu Škotske. Enkrat na dan prigazi poštni sel po snegu, prinese vrečo pisem in odnese spet prav toliko pošte. Ponočni vlak odpelje vse te dopise v London, od koder se razpošiljajo na vse strani sveta. In belolas starka sedi v veliki, svetli sobi te samotne hiše in bere pravkar prineseno pošto. Vsako pismo se uvrsti v karto-tek. To je markiza Aberdeen, ki je bila do svojega osemdesetega leta voditeljica «Mednarodnega ženskega sveta».

Markiza Aberdeen ima gotovo svetovni rekord glede osebnih pisem, ki jih prejme in odpošlje v nekaterih tednih do deset tisoč. Njej piše več ljudi kakor katerikoli drugi ženi na svetu. Začuden se vprašujemo, kdo je ta žena, ki živi samotno visoko na severu in katere delavnica je središče sveta.

«Vem,» meni ta še vzlic visoki sta-

rosti — čez osemdeset let ji je — čila in delavna žena, «da me malo ljudi pozna. Sicer pa je tako prav, zakaj sovražim popularnost. Če je kdo popularen, ima tudi sovražnike, ki niso njegovih nazorov in ki mu zavidajo uspehe. Moj veliki upeh je bil in je neslavnost. Od pet in štiridesetih let, odkar obstoji «Mednarodni ženski svet», sem tri in štirideset let njegova predsednica.»

Kaj je ta ženski svet? To je združenje vseh ženskih organizacij sveta, zastopa vsa plemena in veroizpovedanja ter služi vsem idealom življenja in duha. Eden in trideset narodov pripada temu ženskemu svetu; število vpisanih članic je dva in trideset milijonov, dasi je število posredno zastopanih žen desetkrat večje. In ti milijoni so ustanovili lastno zvezo narodov, ki se je borila za ženske pravice že takrat, ko so

Poročile so se naročnice: gospodična Fanika Drečnikova z gospodom Zoranom Cundrom iz Kamnika, gospodična Teja Draševa z gospodom Franjom Srnovršnikom iz Celja, gospodična Nežika Grundnerjeva z gospodom Pavlom Erznožnikom iz Škofje Loke, gospodična Marija Kalanova z gospodom Adolfom Kovačem iz Slovenskih Konjic, gospodična Mici Klandrova z gospodom Francem Bizjakom iz Ljubljane, gospodična Pavlina Kauklerjeva z gospodom Leopoldom Mohorkom iz Pobrežja pri Mariboru, gospodična Emilija Kogejeva z gospodom Josipom Mazejem iz Prevalj, gospodična Marica Kovačeva z gospodom Rikom Götzom z Jesenic, gospodična Matilda Novakova z gospodom Ladislavom Babičem iz Niša, gospodična Monika Novak z gospodom Ladislavom Medvedom iz St. Jurija, gospodična Olgica Ožbaltova z gospodom Siherlom iz Dev. Mar. v Polju, gospodična Angela Staničeva z gospodom Franjom Punčuhom iz Poljčan in gospodična Lojzika Volčeva z gospodom Slavkom Jelinčičem z Jesenic.

Iskreno čestitam!

NE POZABITE

nakazati ostanek naročnine za «Ženo in dom», ki je zapisan v pismu, ki ste ga te dni s položnico vred dobili, in naročnino za pet zanimivih knjig:

- «Za pridne roke» — IX. del
- «Življenje se prične s štiridesetim letom»
- «Česa iščete v zvezdah?»
- «Življenje in zapisana pravica» ter
- «Gospodinjski koledar za leto 1940».

MISLI

Izpolnjuj svojo dolžnost toliko časa, da ti bo v veselje.

Mnogo izkusiti se še ne pravi: biti izkušen.

Devet desetih naše sreče je osnovanih edinole na zdravju.

Isto hoteti in istega ne hoteti — je pravo prijateljstvo.

Naši prijatelji se ne menijo za to, če se nanje jezimo, pač pa se jezijo na nas, ako se zanje ne menimo.

Modna risarica

Lojzka se je v osnovni šoli dobro učila, posebno risati je znala. Učitelji so jo hvalili, toda njen oče je bil preveč praktičen mož, kakor da bi jo dal študirati. Poslal jo je v meščansko šolo, češ, potem se pojde pa kaj učiti. Čeprav je Lojzka imela v šoli dobre uspehe, sta vendar oče in mati sklenila, da jo bosta dala v kako obrt. In tako je Lojzka vstopila v modni salon, da se bo izučila za šiviljo. Šivanje jo je vedno veselilo. Posebno s kroji je imela rada opraviti. Kadar je količkaj utegnila, se je učila risati.

Dve leti se je že učila v popolno zadovoljstvo svoje mojstrice, ki je poznala njeno marljivost in njen dobri okus.

Lojzkin oče je bil železničar. In ker je imel kot tak vožnjo zelo poceni, je vzel o veliki noči hčerko s seboj v Trst. Lojzka je bila vsa srečna, saj je prvič videla morje, in mesto je bilo tako lepo. Seveda so jo zanimali tudi lepe izložbe. Katero žensko bi ne? Najbolj si je kajpak ogledovala izložbe svoje stroke.

«Gospa,» je pravila vsa navdušena, ko je prišla po praznikih spet v službo, «tako lepe obleke pa še nisem videla! Čudno, sredi aprila smo šele, pa imajo v Trstu že poletne obleke v izložbah. Joj, tisti poletni model je bil prekrasen. Barve, oblike, kroj, okusna razporedba okrasov itd. — vse je bilo kakor pesem.»

«Kakšna pa je bila tista obleka, da si tako navdušena?»

In Lojzka je vzela svinčnik pa je začela risati in pri tem razlagati. Po spominu je narisala model do vseh podrobnosti tako lepo, da je mojstrica kar strmela. Ne dolgo nato je Lojzka gospa pri sestanku obrtnic in obrtnikov njene stroke in sorodnih strok pripovedovala o Lojzki in njeni nadarjenosti. V torbici je imela Lojzko risbo. Pokazala jo je in vse potrebno povedala. Navzoč je bil tudi lastnik nekega velikega podjetja, ki je bil hkrati tudi arhitekt. Ta je takoj spoznal, da je Lojzka res talent, ki bi ga bilo škoda, če bi se udejstvoval samo pri enoličnem šivanju v modnem salonu.

«Jaz bi pa to dekle le rad videl. Morala bi se ji dalo kako pomagati,» je rekel arhitekt.

«Če želite, ji bom povedala.»

«Dobro, veselilo me bo.»

In drugi dan je mojstrica vse to povedala Lojzki. Sprva je bilo dekletu malo nerodno, da bi šla v pisarno gospoda arhitekta. Ko pa je nekaj časa premišljevala in ji je njena gospa rekla, da ji bo dala popoldne prosto, se je odločila.

Popoldne je stopila v arhitektovo pisarno, vljudno pozdravila in se sploh lepo, prikupno vedla, tako da je napravila tudi v tem pogledu najboljši vtis. Z nekaj praktičnimi primeri se je gospod dodobra prepričal, da bi se dala Lojzka lepo izvežbati in izpopolniti v svojem znanju.

«Sprejel bi vas za modno risarico, gospodična, če hočete. Ker ne dvomim tudi o vaši dobri volji in prizadevnosti, upam, da se bomo dobro razumeli.»

«Ampak naša gospa? Moram jo prej vprašati in prositi za dovoljenje.»

«Seveda, seveda. Vidite, to je spet lepo, da se zavedate, kaj je vaša dolžnost. No, kar lepo pojdite in se pogovorite z njo, jutri se bova pa midva pogodila glede plače in vsega drugega.»

In Lojzka se je vljudno zahvalila, pozdravila in odšla. Povedala je svoji gospe, kaj je opravila, ter jo prosila za dovoljenje, da bi smela sprejeti novo

službo: «Seveda, gospa, ako je vaši prav. Jaz sem zelo rada pri vas. Mnogo sem se tukaj naučila in sem vam hvaležna za vse vaše dobrote in nasvete.»

Uvidevna gospa je marljivi učenki ustregla in še častila ji je, da je dobila tako lepo službo, v kateri se ji obeta boljša bodočnost.

«Vse po vaši zaslugi, gospa. Vedno vas bom imela v hvaležnem spominu,» se je Lojzka poslovila.

Drugi dan jo je lastnik obsežnega podjetja že sprejel v službo s prav lepo plačo za njene razmere. Povedal ji je tudi, komu jo bo pridodelil in kako se bo izpopolnjevala. Lahko si mislite, kako je bila Lojzka srečna, hvaležna usodi, slučaju in svojemu zanimanju za risanje. In danes se ne more dovolj nahvaliti s službo, ki si jo je pridobila s svojo marljivostjo, svojim znanjem in lepim vedenjem.

Dobra gospodinja vedno nadzoruje posla

Če služi gospodinjska pomočnica že dlje časa v isti hiši, se razmerje med gospodinjo in gospodinjsko pomočnico precej izpremeni. Gospodinjska pomočnica postane tako rekoč član družine. Sčasoma si prisvoji večje pravice, brez pridržka pove, kaj ji je prav in kaj ne. Prav tako se pa gospodinja tudi bolj zanese nanjo kakor skraja in ji zaupa zmerom bolj svoje posle.

Mlada neizkušena gospodinja postane sčasoma lahko tudi pravi suženj svojega posla, če ne zna prav ravnati z njim. Dobro gospodinjsko pomočnico si ohranite le tedaj, če jo vedno nadzorujete in ne izpustite povsem vajeťov iz rok. Tudi popolnoma samostojno kuharico je treba zmeraj nadzorovati. Preden gre na trg, se posvetujte z njo, kaj je treba nakupiti, in ne pustite, da dela posel vse po svoji glavi. Poglejte v shrambo, ali je res že treba kupiti masti, ali je ni morda še za nekaj dni doma. Znan mi je primer, kjer se je v shrambi nagrmadilo kar sedem vrečic moke, medtem ko se je gospodinjska pomočnica odpravila, da nabavi še osmo. Posel, ki ne čuti nad seboj nadzorstva, postane lahkomišeln. Nočem trditi, da so vsi takšni, toda po večini je tako. S tujim denarjem in s tujim imetjem posel ne bo tako skrbno ravnal kakor s svojim. Zato naj gospodinja zmeraj sama pregleduje shrambo in zalogo živil, da se prepriča, kaj je neogibno treba nabaviti. Tudi ostanke jedi naj ima gospodinja pod svojo kontrolo. Iz ostankov lahko sestavimo del prihodnjega jedilnika. Starejše gospodinjke že vedo, kako se dajo ostanke porabiti, mlajše pa se naj posvetujejo s svojimi materami. Ako gospodinja redno nadzoruje kuhinjo, potem si tudi

ohrani pri gospodinjski pomočnici spoštovanje, ki je potrebno za znosne razmere med gospodinjo in gospodinjsko pomočnico. Prav tako naj gospodinja sama redno pregleduje oprano perilo in odloča, kaj se mora zakrpati in kaj se lahko takoj zlika. Družinskih reči ne zaupamo poslu, razen če je že desetletja pri hiši in se je vseskozi korektno vedel. Gospodinja, ki se vpricho služkinje prepira s svojim možem, izgubi mnogo na svojem dostojanstvu. Posel pa postane tako bolj domač, kakor je potrebno. Prav tako ne dovolimo poslu, da samovoljno kaznuje otroke. Če otrok kaj zakrivi, naj posel to pove gospodnji, ki potlej sama izvrši kazen. Vendar pa pametna gospodinja pod nobenim pogojem ne dovoli otrokom, da bi dražili posla ali pa mu kako drugače delali škodo. Otroci kakor posel morajo videti v gospodnji pravičnega nepristranskega sodnika.

Gospodinjski pomočnici, ki je že dlje časa pri hiši, pritiče daljši dopust. Vobče ji pustimo več prostosti kakor pa poslu, ki je komaj nekaj mesecev v službi. Če nam zbolí služkinja, ki je že dolgo let v hiši, za lažjo boleznijo, je ne dajmo kar takó v bolnico, temveč ravnajmo z njo kakor s članom družine. Pokličimo zdravnika na dom in ji strezimo, dokler ne okreva. Spomniti se moramo, kolikokrat je ona stregla nam in našim družinskim članom v bolezní. Pomisliti moramo, da tudi mi sami ne gremo radi v bolnico. Takšne pozornosti dobra gospodinjska pomočnica ne bo izlepa pozabila in se bo pokazala hvaležno. Vselej in povsod moramo spoštovati človeka v gospodinjski pomočnici, potem nam ne bo težko ohraniti pravo razmerje do nje. (ab)

**dokazano najboljši
muholovec na svetu.**

Mnogo se ponareja, zahte-
vajte torej izrecno

AEROXON!

**Da bom dolgo zdrava in
mlada!**

Kadar pravijo človeku, da je v
«najboljših letih», takrat je že na pra-
gu starosti. Pri ženskah je to s 45 leti.
Toda nikakor ni treba, da bi se žen-
ska v teh letih čutila staro ali imela
starijav obraz.

Nedavno sem čitala daljši članek
lepe žene Rute Andreasove, ki bi ji
po sliki prisodila dobrih 50 let, a ji
je že nekaj mesecev čez — 45. In kaj
pravi ta žena? Treba je zdravo živeti,
boriti se zoper dolgočasje in brezde-
lje! Kdor more in utegne, naj goji
tudi kak pameten šport. Čeprav bi ji
sedaj nič več ne bilo treba delati, pa
še vedno rada opravlja dela v gospo-
dinjstvu in na vrtu. Pravi, da je dolga
leta sama brez služkinje vodila svoje
veliko gospodinjstvo in da ji je bilo
tudi samo v korist. Loščenje parketov,
brisanje prahu, umivanje oken ohran-
juje mišice gibke in telo prožno. Na
vrtu, ali kadar je bila na počitnicah,
je rada delala in plela na njivi, se-
kala drva, hodila na dolge izprehode
in tekmovala s svojimi otroki v pla-
vanju, v teku in športu. Pozimi še
vedno rada smuča in pleše, kadar le
more.

Glede hrane pravi, da se ni nikoli
ravnila po kakih predpisih, temveč je
jedla, kar ji je najbolj dišalo. Rada

je uživala in uživa mnogo zelenjave,
solate in špinače, a ne zato, ker je to
zdravo, ampak kot nekaj dobrega. Po-
leti pije namestu kave večkrat koza-
rec surovega sadnega ali paradižniko-
vega soka. Zelo priporoča spanje, češ
da v zadnjih dvajsetih letih ni sko-
raj nikoli spala ponoči manj ko osem
ur. Vsaka prečuta noč zariše gubico v
obraz. In pa tisto staro pravilo hvali:
spanje pred polnočjo koristi lepoti in
zdravju.

Kajpak da tudi neguje kožo in telo,
toda na prav preprost način. Vsak te-
den enkrat je treba skrbno negovati
obraz, in sicer z vročimi in mrzlimi
obkladki, nato pa si obraz dobro ma-
sirati s kremo ali oljem. Dvakrat na
teden, pravi, si obraz obilno namažem
z olivnim oljem, ki ga pustim na obra-
zu dvajset minut, in vsako jutro pri-
lijem vodi za umivanje malo tega
olja. To je moji koži do danes naj-
bolj koristilo.

Priznava, da je kakor pri vseh že-
nah tudi pri njej postala koža malo
bolj suha. Zato pa uporablja vsak ve-
čer dobro mastno kremo in si, preden
gre spat, očisti obraz ne z milom, mar-
več z mandeljnovidnim ali parafinovidnim
oljem. Preden se namaže z močno kre-
mo, odstrani olje s kakim tonikom
(tudi navadni čaj je dober). Zjutraj se
umiva najprej z gorko, nato z mrzlo
vodo ter uporablja nežno, zelo mastno
milo. Potem še trohico mastnega rde-
čila na lica in na ustnice ter pudra —
pa vam je povedala vso skrivnost, za-
kaj je še s 45 leti vsa mladostno lepa
in zdrava.

Vsaka žena ima lahko še v petde-
setih letih mladostno lice in prožno
telo, pri tem pa živi koristno življe-
nje. Delo ne škoduje niti lepoti niti
zdravju, samo privoščiti si moramo
primerne odmore med delom. Dobro
je vsak dan po kosilu ležati 15 do 20
minut kolikor mogoče brez obleke. S
tem se človek sprosti in odpočije.

To vam tako na splošno svetuje iz-
kušena žena, ki je tudi še po 45. letu
ne samo v «najboljših», marveč tudi
v najlepših letih.

In zdaj poslušajte še njenih deset
vodilnih pravil za življenje in za ve-
selje nad življenjem.

Za negovanje obraza:

1. Tudi obrazu je potrebna vsak-
danja telovadba. Pet minut lahne ma-
saže z dlanmi ali s konci prstov, in
sicer zjutraj in zvečer.

2. Pred spanjem nikoli ne smete po-
zabiti, da je treba z obraza odstraniti
ves prah in vso podnevno umazanijo.
In po laseh morate vsaj tridesetkrat
skrbno potegniti z lasno ščetjo.

Za prijetno telesno počutje in zdravje:

3. Spite vsak dan najmanj osem ur.
Vstajajte zgodaj in vselej si dobro pre-
tegnite vse ude. Izpijte potem velik ko-
zarec tople vode. Pri odprtem oknu de-
setkrat globoko vdihnite in izdihnite,
da se vam bodo pljuča napolnila s
svežim kisikom. Nato delajte pet minut

Zobobol lahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri
glavobolu, po preveč zavžitem alko-
holu, pri bolečinah ran in bolestni
menstruaciji.

Zavitki z 2 tabletama in z 10 ter 20
tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod S. Br. 31896 od 5. XI. 1938.

dihalne vaje in zrite na vse dnevne na-
loge, ki vas čakajo, z veseljem nasme-
hom in nustrašenim pogumom.

4. Če se že ne morete kopati vsak
dan, koplajte se vsaj večkrat v topli
kopeli, potem pa spustite nase mrzlo
prho in si hkrati frotirajte (drgnite)
celo telo od spodaj navzgor z ostro
gobo ali s ščetjo.

Za vitko linijo:

5. Ako morda izjemoma kdaj ne
utegnate zjutraj telovaditi, potem si
samj odrgnite, položite ali umijte tla.
Domače telesno delo je nadomestilo za
vsak šport in ima samo to slabo plat,
da niste pri tem zunaj v prosti naravi.

6. Tiste dni, ko ne morete gojiti no-
benega športa, pojdite vsaj za eno uro
na izprehod.

Za duševno prožnost:

7. Ne dovolite niti svojemu duhu niti
svojemu telesu, da bi bilo v nemarnosti
in leno. Glejte z budnimi očmi na svojo
okolico in ne pustite, da bi vam minil
dan, ne da bi nekaj (karkoli) odkrili,
kar poživi vaše misli in obogati vašega
duha.

8. Urite spomin. Navadite se na to,
da se boste vsak dan naučili na pamet
nekaj vrstic kake pesmi ali kake po-
vesti. Berite samo dobre knjige.

Za vaš značaj:

9. Bodite veseli, bodite optimistični,
ne črnogledi. Recite samim sebi, da
ima dan, ki se pravkar začne, čisto

gotovo kako skrivno radost pripravljeno za vas, samo odkriti jo morate.

10. Urite se v prizanesljivosti in dobrohotnosti do svojih bližnjikov. Podarite vsak dan vsaj enemu živemu bitju ljubezni polno, razumevajočo misel.

Praktična navodila za nego telesa in obraza dobite v knjigi dr. Margarete Raunertove »Kako naj se žena neguje«. Naročite jo lahko pri naši upravi za polovično ceno 15 dinarjev.

Pametne nasvete, kako si po štiri-desetem letu uredite življenje, vam da knjiga dr. Pitkinsa »Življenje se prične s štiridesetim letom«, ki jo dobite s štirimi drugimi knjigami za 37 dinarjev. Odpošljite še danes naročilnico, ki ste jo te dni dobili po pošti.

Kaj potrebujemo v gospodinjstvu

1. Poštne znamke, dopisnice, pisemski papir in ovojke. Vse to je dobro imeti pri rokah.

2. Sredstva za čiščenje raznih madežev. Pri tem pazimo na nevarni bencin! Kako je neprijetno, ako si hočemo zvečer ali v nedeljo očistiti madež, pa nimamo doma potrebnih pomočkov.

3. Razne šivalne potrebščine, svilo v različnih barvah, sukanec in šivanke vseh velikosti, dva naprstnika, zakaj prav rad se kateri zakotali pod omaro itd. Dobro nabrušene škarje.

4. Milo za pranje, ki mora biti suho in ga ne kupujemo svežega.

5. Milo za umivanje in britje, kakšno tubo zobne kreme v zalogi ter razne drobnarije za negovanje polti.

6. Vse, kar nujno potrebujemo v kuhinji: jajca, peteršilj, sol, citrone, kis, kavo (kakao), sladkor itd. Če tega ali onega ni pri roki, utegnemo gospodinji nastati neprijetnosti. Ni v redu, če si hodite izposojati k sosedu in zapravljate čas.

7. Električne žarnice in sveče moramo imeti vedno pripravljene. Sveče za primer, da se električni vod poškoduje in smo hipoma v temi. Žarnica kaj lahko pregori, zato imejmo pripravljeno drugo.

8. Razna čistila za srebrnino, za čevlje, tla, pohištvo in nože.

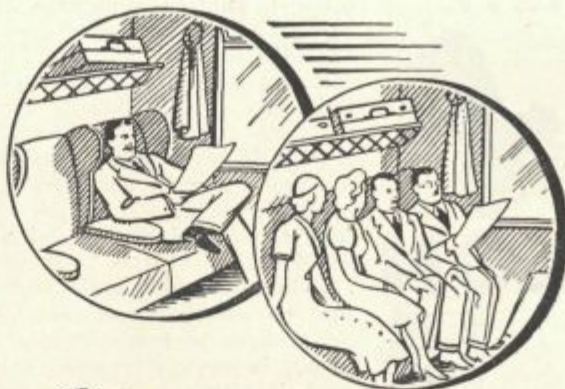
9. Domačo lekarno z vodno tinkturo, toplomerom, s praški zoper glavobol, z odvajali, obvezami, obliži in zdravili, ki so nujno potrebna. Vsaka gospodinja in mati ve iz izkušnje, česa potrebuje za svojo rodbino. To si mora vedno pravočasno omisliti.

10. Nekaj orodja, zlasti kladivo, žeb-lje, klešče, izvijač, sveder itd.

Ako si vse to omislimo, si prihranimo veliko dela in sitnosti.

Kako spravljamo krompir in sadje za zimo?

Ali naj si sploh oskrbimo večjo zalogo krompirja za zimo? To je od tega odvisno, ali lahko toliko denarja naenkrat izdamo. Če lahko, potem prihranimo, ker kupimo krompir ceneje

Rajši več kakor premalo!

Čim več prostora, tem udobnejša in lepša je vožnja. Podobno je pri zajtrku. Bela kava nam bolj ugaja, če je pripravljena z dobro mero »Pravega Francka«, kajti ta kvalitetni dodatek daje kavi fin okus in lepo barvo ter je poleg tega zdravju koristen.

Franck

KAVNI PRIDATEK

in ga nam ni treba nositi tolikokrat s trga.

Pri nakupu krompirja moramo vedeti, da ni vsaka vrsta krompirja za prezimovanje. Dalje kupujemo samo zdrav krompir. Ako je bilo poletje mokro, je nevarnost, da bo krompir pozimi gnil. Predvsem spravljamo v klet samo suh krompir. Krompir je treba takoj prebrati in razvrstiti (sortirati) ter slabega, morda že nagnilega ali obtočnega izločiti.

Za shranjevanje krompirja so najboljše plitvi zaboji. Zaboje moramo podložiti ali više postaviti, da more zrak tudi od spodaj prihajati v zaboj. Najbolje je, ako denemo pod vsak vogal zaboja debelo opeko. Na dno zaboja nasujemo vrsto koksa ali oglja, potem šele stresemo krompir na to. Vmes polagamo večkrat po nekaj kosov koksa, ker preprečuje gnitje. Okna kleti zavesimo, da je krompir v temi, zakaj sicer začne kliti. Razume se, da moramo ob toplih, suhih dnevih zračiti. Če je zrak presuh, postavimo v klet skleda z vodo, če je premoker, pa skleda z neugašenim apnom.

Preden spravimo sadje za zimo, moramo vsak plod preiskati, ali je zdrav. Jabolka in hruške, ki so obtočene ali nagnile, niso za shrambo. Ranjeno sadje se kaj hitro pokvari in okuži še zdrave plodove. Zato pazimo, da nakladamo sadje za prevoz kolikor mogoče skrbno.

Jabolka in hruške najbolj obstanejo, ako jih naložimo na slamo v svetlem prostoru. Kleti so malokdaj dobre za

shrambo sadja, ker so često vlažne. Samo po sebi se razume, da v taki shrambi ne sme nikoli zmrzovati. Mora se dati tudi dobro zračiti. Preden sadje spravimo, ga pustimo nekaj dni na zraku, da še »pozori« in se osuši. Potem polagamo plod zraven ploda na slamo, in sicer s pecljem navzgor. Posebno žlahtno sadje zavijemo posamič v svilnat papir. Spravljeno sadje je treba vsakih osem do deset dni pregledati in količjak pokvarjeno izločiti in takoj uporabiti. Ob milem zimskem vremenu zračimo shrambo.

Naše lončnice

Poletje je za nami. Zagoreli od toplega sonca, polni svežosti in zdravja smo se vrnili s počitnic v svoja stanovanja. Tudi naše ljubljenske lončnice, ki smo jih imeli poleti na vrtu, nosimo spet na stare prostore v domovih, kjer nam bodo krasile stanovanja.

Kakor ljudje tako se tudi cvetke naveličajo biti vedno na istem prostoru in si žele spremembe. Nikoli ne smejo ostati cvetice na istem mestu dalje ko tri tedne! Ker pa dobivajo rastline svetlobo navadno samo z ene strani,

jih na to stran tudi vleče. Zato vse lončnice obračamo.

Posebno važno pa je, da privadimo rastline že zdaj s primernim zalivanjem na zimski počitek. Sedaj, ko lončnice več ne poganjajo listov in cvetja, ne potrebujejo toliko vode. Z zmanjšanim zalivanjem jim odvzamemo možnost, da bi odganjale, in se same ustavijo v rasti.

Veliko previdnosti pa posvečajmo rastlinam, kadar zračimo sobe. Nič ni bolj škodljivo kakor preprih in prah, ki se zajeda v dihalne luknjice na rastlinskih listih. Lončnice, ki so dalje časa na preprihu, zelo oslabe in niso tako odporne proti boleznim. Dostikrat pa tudi shirajo.

Naše sobne rastline bolehajo bolj zaradi preobilnega zalivanja kakor zaradi suše; kajti redkokatera, ki goji lončnice, se tudi prepriča, ali cvetica v resnici potrebuje vode. Ljudje navadno povsem mehanično zalivajo vsako jutro ali vsak večer. Toda pri zalivanju je treba upoštevati temperaturo, velikost lonca, rastlino samo in prostor, kjer stoji. Tako n. pr. potrebuje ne cvetoča, usnjatolistnata, lesnata, v senci in na vlažnem zraku rastoča rastlina mnogo manj vode kakor druge mehkolistnate, cvetoče, na soncu stoječe rastline. Veliko je odvisno tudi od zemlje in od velikosti lonca. O tem pa prihodnjič!

Prosimo, nakažite še danes ostanek naročnine za «Ženo in dom» za to leto. Položnico smo Vam poslali v posebnem pismu. Na zadnji strani pisma je rdeča številka. To je ostanek Vaše naročnine. Naročnicam, ki so že vse nakazale, se pa za redoljubnost lepo zahvaljujemo.

Gospodinjje pripovedujejo ena drugi:
„Peči“ le z Dr. Oetker jevim pecilnim praškom

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč, odnosno «Hersan čaja», mešanice posebnih zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R. W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (Angl. Indija).

Po dolgoletnih izkustvih je določena vrednost «Hersan čaja», in sicer z nedvomnim uspehom

pri boleznih: pri poapnenju arterij, pri bolezni kronnega obtoka, ženskih boleznih, med menstruacijo (mesečnim perilom), pri migreni, revmatizmu, boleznih ledvic in jeter, motnjah v želodcu, pri zastrupljenju, zapeki, protinu, črevesnih boleznih, hemeroidih, pri splošnem in preneglem debelenju, zoper zgago. — «Hersan čaj» se dobi v vseh lekarnah. Vzorec Vam pošlje brezplačno:

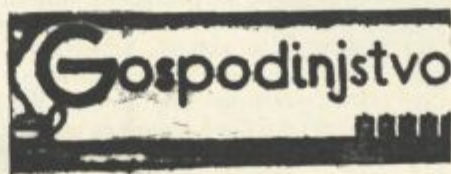
RADIOSAN, ZAGREB, Dukljaninova 1

Reg. št. 14.091/1935

HERSAN

BAT

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Francoska juha (27).
 2. Nadevani svinjski zrezki. Vodeni cmočki (272). 3. Sadje.

Zvečer: 1. Cvetača s smetano. 2. Kava.

Torek.

Opoldne: 1. Goveja juha z mesnim ponvičnikom. 2. Krompir v omaki. Špageti.

Zvečer: Jabolčni riž (428).

Sreda.

Opoldne: 1. Gobova juha. 2. Bolgarski paprikaš. Dušen riž. 3. Kompot.
 Zvečer: Polenta z gobami (236).

Četrtek.

Opoldne: 1. Kislo zelje in fižol. 2. Češpljevi cmoki.

Zvečer: Pečen mesni zvitek. Solata.

Petek.

Opoldne: 1. Fižolova juha. 2. Krpice z gobami. Solata.

Zvečer: 1. Ocvrte buče. Špinača. 2. Kompot.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z vranjenimi cmočki. 2. Govedina. Pražen krompir. Čebulna omaka. 3. Palačinke.

Zvečer: Telečja jetra v omaki. Ajdovi žganci.

Nedelja.

Opoldne: 1. Lečna juha. 2. Perutninski paprikaš. Široki rezanci. 3. Orehova potica. Čaj.

Zvečer: 1. Hrenovke. Gorčični krompir (356). 2. Orehova potica. Čaj.

Opomba. Številke v oklepajih pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

Nadevani svinjski zrezki.

Iz pol kilograma svinjskega stegna narežemo zrezke, porežemo mast, jih potolčemo, osolimo, vtremo z oprazeno, drobno sesekljano čebulo in denemo na vsak zrezek kavno žličko poparjenega riža. Zrezke potem zvijemo, prevezemo vsakega s tanko nitjo, jih po vrhu osolimo, povaljamo v moki in jih na 3 dkg masti na hitro opečemo. V drugi kozici zarumenimo na 5 dkg presnega masla 4 dkg drobno narezane čebule, pridenemo nekoliko paprike, denemo vanjo opečene zvitke, jih zalijemo z juho in dušimo do mehkega. Ko je meso mehko, prerežemo vrvice, zgostimo omako z 1 dkg moke, jo zalijemo, prevremo, precedimo in zlijemo na zrezke.

Cvetača s smetano.

Glavi cvetače porežemo liste in jo pristavimo v slan krop. Ko je glava mehka, vodo odlijemo, predenemo cvetačo oprezno na krožnik, ki smo ga prej pomazali s presnim maslom in potresli z drobtinami. Po vrhu polijemo potem kozarec kisle smetane, potresemo drobtin in pečemo cvetačo v pečici približno 15 minut. Drobtin potrebujemo za eno žlico, presnega masla pa 10 dkg.

Tako lahko napravimo tudi celi stročji fižol in beluše.

Mesni ponvičnik.

10 dkg kuhane govedine ali pa ostanek goveje pečenke seseklamo ali pa zmeljemo. Nato razbelimo v kozici 3 dkg presnega masla in zarumenimo na njem 2 dkg drobnorezane čebule. Potem denemo na maslo sesekljano meso, sol, 2 žrni stolčenega popra, majerona in zelenega sesekljane peteršilja, vse dobro premešamo in nekaj časa dušimo, nakar denemo meso hladit. Posebej vmešamo v skledi 2 dkg presnega masla, nekoliko soli in 2 rumenjaka, potem pa pridenemo ohlajeno dušeno meso, sneg iz dveh beljakov in 5–8 dkg drobtin. Ponvičnik spečemo v pekači. Ko je lepo rumen, ga narežemo na ploščice in ponudimo k juhi.

Bolgarski paprikaš.

Na drobno narezano čelulo zarumenimo na 10 dkg masti, pridenemo $\frac{1}{2}$ kg na kocke narezane svinine, osolimo in dušimo, pri tem pa po malem dolivamo vode. Ko je meso mehko, denemo nanj najprej bolj majhno zeljato glavo, ki smo jo prej razčetrtili in skuhali v slani vodi do mehkega, nato pa osnaženo in razpolovljeno zeleno papriko in rdeč razpolovljen paradižnik. Kozico denemo v pečico, kjer pečemo jed tako dolgo, da je vse mehko.

Pečen mesni zvitek.

Iz 30 dkg moke, 3 dkg masti, mlačne vode in soli zamesimo vlečeno testo, ki naj pol ure počiva. Nato testo na tanko razvaljemo in počakamo, da se malo posuši, potem ga pa pomažemo s pripravljenim nadevom, zvijemo, denemo v namazano pekačo, pomažemo zvitek po vrhu z mastjo (5 dkg) in ga spečemo v pečici.

Nadev: Na 3 dkg masti opravimo 20 dkg na drobno narezane čebule in $\frac{1}{2}$ kg sesekljane svinine. Ko se to ohladi, pridenemo dva rumenjaka, nekoliko soli in popra ter vse skupaj dobro premešamo.

Krpice z gobami.

Iz 30 dkg moke, 2 celih jajc, vode in soli zamesimo testo za rezance. Ko testo razvaljamo in se mlinci nekoliko osuše, jih razrežemo na dober centimeter velike kvadrate, ki jih skuhamo v

slanem kropu, potem pa odcedimo in polijemo z mrzlo vodo.

Posebej opravimo v kozici na 3 dkg presnega masla približno tri na tanke lističe narezane jurčke in jih malo osolimo, potem pa primešamo odcejene krpice. Nato namažemo pekačo z 2 dkg presnega masla, stresemo vanjo krpice in zalijemo z osminko litra mleka, v katerem smo razžvrkljali celo jajce, potem pa to lepo rumeno spečemo in jed takoj serviramo.

Ocvrte buče.

Belo bučo olupimo in zrežemo na tri četrt centimetra debele ploščice, ki jih posolimo, potem pa nekaj časa počakamo. Nato povaljamo vsako ploščico najprej v moki, zatem v raztepenem jajcu, nazadnje pa še v drobtinah, potem jih pa ocvremo na razbeljeni masti ali pa na olju.

Vrtna dela v mesecu oktobru

Ob lepem vremenu pustimo zelenjavo kolikor mogoče dolgo na prostem. Gospodinja, ki prezgodaj spravlja pridelke v klet, ne dela prav. Ob toplem vremenu se začenja zelenjava v kleti razkrajati. Šele ko pritisne slana, spravimo povrtnino pod streho. V kleti si že prej uredimo primeren prostor. Sadje polagamo na police, zimsko endivijo vsadimo v korito, ki smo ga napolnili s suhim peskom, korenje, čebulo, peso in podobno povrtnino pa položimo na suh zračen prostor v kleti ali na podstrešju.

Paradižnike, ki se nam zunaj niso pordečili, spravimo na toplem prostor, kjer še radi dozori. Majhni trdi, zeleni paradižniki nočejo v mrazu več pordeti. Uporabljamo jih za mezgo. Peteršilj nasadimo v zaboj, da ga imamo čez zimo.

Ko smo pospravili povrtnino, prekopljemo vse grede kolikor mogoče globoko in jih potresemo z živim apnom. Potlej šele pognojimo zemljo z dobrim gnojem. Če pred zimo ne pomešamo zemlje z živim apnom, nam bo spomladi mrčes vse sadike izpodjedel. Živo apno zamori mrčes, zlasti mravlje in bramorje. Gnojimo lahko tudi z umetnim gnojem, vendar pa je naravni gnoj bolj priporočljiv. Neobdelani, ilovnati zemlji moramo tudi čez zimo posvetiti dovolj pažnje. Ves pepel, ki se nabere v gospodinjstvu, devljemo na kup in ga v času, ko sneg ne pokriva zemlje, raztresemo po gredah. Tako se zemlja počasi vdela in zrahlja. Napačno je mišljenje, da smemo

OKROGLO

65 milijonov dinarjev

znašajo dobitki predstoječega 39. kola državne razredne loterije, katere prvo žrebanje bo

14. oktobra 1939.

GLAVNI DOBITEK

2 milijona dinarjev

Že z $\frac{1}{4}$ srečke morete dobiti 500.000 dinarjev!

Opozarjamo svoje cenj. bralce na prilogo znane glavne kolekture drž. razr. loterije A. Rein i drug, Zagreb, Gajeva ulica 7 in Ilica 15, ki je priložena celi naši današnji nakladi. Dolgoletno vzorno in nadvse korektno in solidno delo te kolekture je tako znano vsej naši javnosti, da jo lahko tudi mi z naše strani priporočamo svojim bralcem.

na vrtu rabiti samo bukov pepel. Za neobdelano ilovnato zemljo je vsak pepel dober, tudi premogov!

Odpadke z vrta denemo v poseben zaboj (za kompost).

Sadno drevje natremo z apnom. Ob živi meji nasadimo malinovo grmičevje, ki nam že prvo pomlad rodi. Pozno zimsko sadje pustimo kolikor mogoče dolgo na drevju. Šele tik pred mrazom ga previdno oberemo, vsak plod posebej, in ga spravimo v klet na sadne police. Tresenje dreves je škodljivo, ker se sadje obtolče in potlej hitro gnije.

Listnate rastline v sobah umijemo in presadimo. Postavimo jih na takšen prostor, da niso izpostavljene prepihu. (ab)

Manufaktura Novak na Kongresnem trgu je že dobila nove pošiljke modnih tkanin za jesen in zimo. Sebe in družino boste oskrbeli z oblačili najboljše in poceni, če nabavite vse potrebno vedno v Manufakturi Novak v Ljubljani.

Dobro bo, da tudi vi veste, da se izdeluje «Kneippova sladna kava» samo iz prvovrstnih izbranih surovin na poseben, preizkušen način. Vsled tega je v kvaliteti nenadkriljiva. Vsako zrnce «Kneippove» vsebuje prazni sladkor, kar je bistveno. Pri uporabi je «Kneipp» izredno izdaten.

Egiptovska kuhinja.

V najstarejši zdravniški knjigi, ki jo poznamo in ki jo je napisal neki egiptovski zdravnik pred 3000 leti, je posvečen znaten odstavek cikoriji, ki so jo Egipčani zelo cenili in jo redno uživali zavoljo redne prebave. Prednosti te blagodejne rastline uživamo mi danes v beli kavi s Pravim Francom, katerega izdelujejo iz korenin domače, požlahtnjene cikorije.

Tehnično dovršene

pisalne
stroje

Dea

Erika

dobite pri

The Rex Co. Ljubljana

Gorišče št. 10

Telefon št. 22-68

Jože Žabjek

KNJIGOVEZNICA
LJUBLJANA
DALMATINOVA 10

Najmoderneje urejena delavnica za vsa knjigoveška dela. Hitra in točna postrežba pri nizkih cenah. Izdelovanje posebnih akcidenčnih vezav po individualnih osnutkih. Trgovske knjige po naročilu, lastni črtni stroj za vse vrste raštranih tiskovin. Izvirne platnice za »ŽENO IN DOM«

TELEFON 24-87

"Verjemite mi,
s pomočjo

**tega recepta
s smetano mleka**

so žene, stare povprečno
50 let, videti kakor
da štejejo komaj 30 let."

Namažite se na mestu,
označenim s strelico —
potem pa po vsem licu in vratu.

EVO Vam hitrega načina, da napravite gu-
basto, ohlapno in velo kožo spet svežo,
čvrsto in mlado. Zmešajte enoto čiste mlečne
smetane (očiščene s pankreatinom) z enoto
očiščenega oljčnega olja, potem zmešajte to
z dvema enotama najfinejše kreme. To bo
tako redilo Vašo kožo ter ji vrnilo mladost-
no svežost in lepoto v neverjetni meri. Neka
slavna igralka se je poslužila tega recepta,
da ohrani svoj mladostni videz in s 70 leti
je še vedno igrala vloge mladih žena. To
zmes Vam lahko napravi tudi Vaš lekarnar,
a pripravljanje male količine je zelo drago.
Krema Tokalon bele barve (ki ni mastna)
vsebuje mlečno smetano očiščeno in special-
no pripravljeno, z očiščenim oljčnim oljem,
da redi Vašo kožo. To je pravo hranilo za
kožo. Dobiva se v tubah po Din 12.— in 18.—
Uspešni rezultati so zajamčeni v vsakem pri-
meru, ali pa se Vam vrne dvojna kupna cena.

BREZPLAČNI VZOREC: Vsak čitatelj tega
lista more dobiti zelo okusno kaseto s kremo
Tokalon (rožne ali bele barve) ter puder
Tokalon različnih nijans. Pošljite Din 5.—
v poštinih znamkah za poštino omot in
druge stroške na naslov: Hnko Mayer i
drug. Odio 16-W, Zagreb, Praka ulica br. 6

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse
leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko
in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knji-
ga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Franc Pintar v Ljubljani).

14.

stran
našega
novega
kataloga

»Senzacionalne

ponudbe»,
katerega
dobite
brez-
plačno

Njeguajte

Vaše zube

uz nekakšan izdostak!

S 9-1 Garnitura za njegovali: očiščenje, brisanje, zbirna posoda, četka, čista tekočina za njegovali, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 10.—

10.—

Biti lijepa

dužnost je svake žene!

S 9-2 Garnitura za njegovali: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 19.—

19.—

Njeguajte Vaše čedo!

S 9-3 Garnitura za njegovali: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 14.—

14.—

18.—

48.—

S 9-4 Budilica, zbirna posoda, posuda, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 48.—

Poklon uvijek dobro došao!

S 9-10 Garnitura za njegovali: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 39.—

39.—

S 9-11 Stroj za njegovali, kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 28.—

28.—

28.—

39.—

S 9-12 Budilica, zbirna posoda, posuda, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 39.—

17.—

S 9-14 Flakon za njegovali, kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 17.—

Dobro obrijan, dobro raspoložen!

S 9-5 Garnitura za njegovali: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 26.—

26.—

S 9-6 Garnitura za njegovali, kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 35.—

40.—

25.—

30.—

16.—

S 9-17 Flakon za njegovali, kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 16.—

Manicure

35.—

15.—

S 9-8 Garnitura za njegovali, kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 15.—

Čuvajte Vašu kosu! njeguajte kosu!

17.—

S 9-18 Garnitura za njegovali: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 17.—

Kupanje je užitek!

19.—

S 9-19 Garnitura za kupanje: kupa, posuda, kupa za njegovali, očiščenje, čista, čista za izpiranje od bakterij, čista za njegovali, vse skupaj. Dn 19.—

Vzlic situaciji, ki je nastala, moremo svojim stalnim odjemalcem nuditi v novi sezoni radi znano velike izbire **TUDI NIZKE CENE** kakor vedno doslej.

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i n 6